

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

ZALĄCZNIK: Załącznik 4aa do PZŚ „Decyzja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 16.08.2022 r. uchylająca decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r., znak: WONS-OŚ.4233.1.2017.KK.68, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: „1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze Granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły” w części i w tym zakresie orzekająca co do istoty sprawy lub umarzająca postępowanie pierwszej instancji, a w pozostałej części utrzymująca decyzję w mocy (decyzja znak DOOŚ-WDŚZOO.420.24.2020.aka.132 (stary znak sprawy: DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.58.2020.EW.aka).”

Warszawa, 16-08-2022 r.

DOOŚ-WDŚZOO.420.24.2020.aka.132

(stary znak sprawy: DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.58.2020.EW.aka)

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.), dalej Kpa, oraz art. 71 ust. 2 pkt 2 i 82 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, ze zm.), dalej ustawa ooś, po rozpatrzeniu odwołań: Klubu Przyrodników z dnia 21 kwietnia 2020 r., Stowarzyszenia Ekologiczne EKO-UNIA z dnia 15 czerwca 2020 r., Stepnickiej Organizacji Turystycznej Nie Tylko Dla Orłów z dnia 22 kwietnia 2020 r., Deutsche Umwelthilfe e.V. z dnia 12 sierpnia 2020 r., Naturschutzbund Deutschland (NABU) e.V. z dnia 13 sierpnia 2020 r., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Brandenburg e.V. z dnia 13 sierpnia 2020 r., Deutscher Naturschutzring Dachverband der deutschen Natur-, Tier- und Umweltschutzorganistat (DNR) e.V. z dnia 12 sierpnia 2020 r., Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Klimaschutz des Landes Brandenburg z dnia 13 sierpnia 2020 r. od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r., znak: WONS-OŚ.4233.1.2017.KK.68, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: *1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze Granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły*,

1) uchylam pkt B.I.2.e decyzji w brzmieniu:

przesadzanie płatów roślin zamurzonych, o liściach pływających (o powierzchni ponad 10 m²), a także fragmentów płatów (do połowy ich powierzchni) roślin szuwarowych porastających dno Odry (szczególnie nymphaeidów, w tym wszystkich zidentyfikowanych zagrożonych stanowisk grzybieńczyka wodnego) z rejonu rozpoczynanych prac, w możliwe bliskie miejsce o analogicznych warunkach siedliskowych (ze szczególnym uwzględnieniem miejsc u nasady ostrogi oraz przestrzeni w polach międzyostrogowych wyremontowanych ostróg oraz zatami). Przenoszenie roślin należy wykonać w technologii, umożliwiającej ich przesiedlenie razem z naroślinną fauną bezkręgową oraz

zebranie małży skójkowatych, transportując je w warunkach odpowiedniego uwilgotnienia;

i w tym zakresie orzekam:

„przesadzanie płatów roślin zanurzonych o liściach pływających (o powierzchni ponad 10 m²), a także fragmentów płatów (do połowy ich powierzchni) roślin szuwarowych porastających dno Odry (szczególnie nymphaeidów, w tym wszystkich zidentyfikowanych zagrożonych stanowisk grzybieńczyka wodnego) z rejonu rozpoczynanych prac w możliwie bliskie miejsce o analogicznych warunkach siedliskowych (ze szczególnym uwzględnieniem miejsc u nasady ostrogi oraz przestrzeni w polach międzyostrogowych wyremontowanych ostróg oraz zatami). Przenoszenie roślin należy wykonać w technologii umożliwiającej ich przesiedlenie razem z naroślinną fauną bezkręgową oraz zebranie małży skójkowatych, transportując je w warunkach odpowiedniego uwilgotnienia. Prace należy wykonywać pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z uwagami botanika z nadzoru przyrodniczego, który będzie na bieżąco kontrolował sposób wykonywania opisanych wyżej zabiegów;”;

2) uchylam pkt B.I.2.f decyzji w części

w miesiącach październik-listopad;

i w tym zakresie orzekam:

„tj. od 1 października do 30 listopada;”;

3) uchylam pkt B.I.2.i decyzji w brzmieniu:

*przeprowadzenie metaplantacji zagrożonych pracami płatów roślinności grzybieńczyka wodnego *Nymphoides peltata* (w tym kolidujących z inwestycją w km 647,5 - stanowisko 3; w km 648,2 - stanowisko 4 oraz w km 656,5 - stanowisko 8) według następujących założeń:*

- *prace należy wykonywać w trakcie możliwych niskich stanów wód, co umożliwi ich poprawną realizację;*
- *ze względu na konieczność precyzyjnego wykonania prac w trakcie wsiedlania roślin w podłoże ekosystemu, głębokość wód nie powinna być większa niż 0,7 m;*
- *nowe stanowisko musi być zlokalizowane w części zaprawdowej nurtu rzeki, z uwagi iż gatunek ten jest bardzo wrażliwy na prądy wód;*
- *stanowisko nie powinno być zlokalizowane w bezpośredniej strefie formacji roślinności szuwarowej, z uwagi iż jedną z przyczyn zaniku dotychczasowych płatów zespołu grzybieńczyka wodnego jest proces eliminacji jego fitocenozy przez ekspansywne zbiorowiska szuwarowe, powodujące proces zaniku otwartych, szybko nagrzewających się powierzchni wodnych; jednocześnie należy lokalizować stanowiska w miejscach osłoniętych przez szuwary, zabezpieczających przed silnym oddziaływaniem wiatrów powodujących falowanie wód;*
- *dno na stanowisku powinno być piaszczyste z niewielkim udziałem frakcji żwirowych*

i małą warstwą osadów organicznych, celem umożliwienia zakorzenienia rośliny;

- *wykonanie prac w terminie, który umożliwi dostatecznie długi okres wzrostu przesiedlonych roślin w nowych warunkach, przy uwzględnieniu warunków ekologicznych w poszczególnych latach; optymalnym terminem ich realizacji jest przełom czerwca i lipca;*

i w tym zakresie orzekam:

„przeprowadzenie metaplantacji zagrożonych pracami płatów roślinności grzybieńczyka wodnego *Nymphoides peltata* (w tym kolidujących z inwestycją w km 647,5 - stanowisko 3; w km 648,2 - stanowisko 4 oraz w km 656,5 - stanowisko 8) według następujących założeń:

- prace należy wykonywać podczas niskich stanów wód. W trakcie wsiedlania roślin w podłoże ekosystemu głębokość wód nie może być większa niż 0,7 m;
- nowe stanowisko musi być zlokalizowane w części zaprawdowej nurtu rzeki;
- stanowisko nie powinno być zlokalizowane w bezpośredniej strefie formacji roślinności szuwarowej, jednocześnie należy lokalizować stanowiska w miejscach osłoniętych przez szuwary, zabezpieczające przed silnym oddziaływaniem wiatrów powodujących falowanie wód;
- dno na stanowisku powinno być piaszczyste, z niewielkim udziałem frakcji żwirowych i małą warstwą osadów organicznych, umożliwiające zakorzenienie rośliny;
- prace wykonać w terminie wskazanym przez botanika z nadzoru przyrodniczego, optymalnym terminem ich realizacji jest przełom czerwca i lipca;
- prace należy wykonywać pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z uwagami botanika z nadzoru przyrodniczego, który obowiązany jest do bieżącego kontrolowania sposobu wykonywania opisanych wyżej zabiegów;”;

4) uchylam pkt B.I.3.b decyzji w brzmieniu:

w trakcie prac polegających na rozbiórce ostróg oraz posadowieniu nowych konstrukcji w dnie, prowadzonych w okresie październik - grudzień, tj. w czasie migracji dwuśrodowiskowych ryb łososiowatych oraz minoga rzeczno, zastosować kurtyny ograniczające obszar prac do ok. 10 m wokół przebudowywanej ostrogi i budowanych tam podłużnych;

i w tym zakresie orzekam:

„w trakcie prac polegających na rozbiórce ostróg oraz posadowieniu nowych konstrukcji w dnie, prowadzonych w okresie od 1 października do 31 grudnia, tj. w czasie migracji dwuśrodowiskowych ryb łososiowatych oraz minoga rzeczno *Lampetra fluviatilis*, należy zastosować kurtyny ograniczające obszar prac do ok. 10 m wokół przebudowywanej ostrogi i budowanych tam podłużnych;”;

5) uchylam pkt B.I.3.c decyzji w części:

w stosunku do prac budowlanych prowadzonych w okresie od października do grudnia,

i w tym zakresie orzekam:

„w stosunku do prac budowlanych prowadzonych w okresie od 1 października do 31 grudnia;”;

6) uchylam pkt B.I.3.f decyzji w części:

wprowadzić zarybienia następującymi gatunkami ryb:

- miętusem *Lota lota* - odcinków Odry objętych inwestycją w okresie prowadzenia prac (ok. 3 lata) i przez 3 lata po ich zakończeniu. Uzupełniające dawki zarybieniowe ustalone zostaną w porozumieniu z użytkownikami rybackimi (co najmniej 500 000 szt. wylęgu rocznie), a materiał zarybieniowy pozyskany będzie z tarlaków pochodzących ze zlewni Odry;
- sieją wędrowną *Coregonus lavaretus* - Odry poniżej ujścia Warty poprzez wprowadzanie co najmniej 1 000 000 szt. wylęgu siei rocznie, przez okres prowadzenia prac (ok. 3 lata) oraz do 5 lat po ich zakończeniu.

i w tym zakresie orzekam:

„wprowadzić zarybienia następującymi gatunkami ryb:

- miętusem *Lota lota* – na wszystkich odcinkach Odry objętych inwestycją w całym okresie prowadzenia prac inwestycyjnych, tj. w trakcie etapu I i etapu II, oraz przez 3 lata po zakończeniu realizacji etapu I i etapu II. Uzupełniające dawki zarybieniowe należy ustalić w porozumieniu z użytkownikami rybackimi, nie może ich być jednak mniej niż 500 000 sztuk wylęgu rocznie. Materiał zarybieniowy należy pozyskać z tarlaków pochodzących ze zlewni Odry;
- sieją wędrowną *Coregonus lavaretus* – na odcinku Odry poniżej ujścia Warty poprzez wprowadzanie, w porozumieniu z użytkownikami rybackimi, co najmniej 1 000 000 szt. wylęgu siei rocznie, przez cały okres prowadzenia wszystkich prac inwestycyjnych, tj. w trakcie etapu I i etapu II, oraz przez 5 lat po realizacji etapu I i etapu II;
- jeżeli dane z monitoringu na etapie eksploatacji inwestycji po 6 latach od momentu oddania do użytku każdego etapu inwestycji, określonym w punkcie B.IV.3.3.d decyzji, wykażą niższą liczebność gatunków ichtiofauny niż stwierdzona w wynikach monitoringu przedinwestycyjnego określonego w punkcie B.IV.3.1.d decyzji, zwłaszcza będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000, należy wykonać zarybienia gatunkami, których liczebność spadła. Wielkość i metodykę zarybień określi Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie na podstawie wyników monitoringu;”;

7) uchylam pkt B.I.4.a decyzji w części:

tj. w terminie od sierpnia do końca lutego;

i w tym zakresie orzekam:

„tj. w terminie od 1 września do końca lutego;”;

8) uchylam pkt B.I.4.b decyzji w brzmieniu:

przeprowadzić wycinkę drzew poza sezonem lęgowym ptaków, przy czym jest możliwe wykonanie tej czynności w ww. okresie ochronnym w przypadku braku możliwości dostosowania wycinki do okresu ochronnego ze względów technologicznych, jednak niezbędne do prowadzenia wycinki jest wykonanie kontroli w sezonie lęgowym przez ornitologa z nadzoru przyrodniczego, maksymalnie do 3 dni przed terminem wycinki, która potwierdzi brak obecności gniazd i lęgów ptaków. Powyższe odstępstwo nie dotyczy drzew dziuplastych (zinwentaryzowanych w następujących lokalizacjach: dąb szypułkowy - 1 szt. w km 585,68, wierzba biała - 3 szt., wiąz szypułkowy - 1 szt. w km 606,15 - 614,52, wierzba biała w km 645,77, wiąz szypułkowy - 2 sztuki w km 652,59, wierzba biała w km 655,05, topole oraz wierzby na odcinku w km 662,12 - 662, 23; 662,33-662,45; wiązy szypułkowe i topola czarna w km 662,56 - 662,77; wierzby białe w km 673,01; wierzby białe i wiązy szypułkowe w km 673,75 oraz wierzby białe w km 677,45), których wycinkę należy bezwzględnie przeprowadzić w okresie zmniejszonej aktywności i zimowania nietoperzy, tj. w okresie od 15 sierpnia do 30 kwietnia, przy uwzględnieniu okresu lęgowego ptaków. Nieprzeznaczone do wycinki drzewa i krzewy zabezpieczyć przed uszkodzeniami mechanicznymi poprzez stosowanie osłony z desek;

i w tym zakresie orzekam:

„przeprowadzić wycinkę drzew poza sezonem lęgowym ptaków, tj. w okresie od 1 września do końca lutego. Drzewa znajdujące się w obrębie inwestycji, tj. na terenie będącym placem budowy, ale nieprzeznaczone do wycinki, należy zabezpieczyć zgodnie z wytycznymi specjalisty dendrologa przed uszkodzeniami mechanicznymi i chemicznymi poprzez osłonięcie pni drewnianymi listwami, tkaniną jutową lub grubymi matami słomianymi lub trzcinowymi, z zachowaniem ostrożności podczas prac prowadzonych przy nabiegach korzeniowych, eliminując możliwość ich uszkodzenia. Wysokość zabezpieczeń powinna wynosić minimum 2 m. Po zakończeniu realizacji inwestycji zabezpieczenia drzew należy zdemontować nie dopuszczając do uszkodzeń drzew. Wszelkie prace prowadzone w obrębie drzew i krzewów nieprzeznaczonych do usunięcia wykonać zgodnie z wytycznymi specjalisty dendrologa;”;

9) uchylam pkt B.I.4.c decyzji w części:

tj. w terminie od 1 sierpnia do końca lutego;

i w tym zakresie orzekam:

„tj. w terminie od 1 września do końca lutego;”;

10) uchylam pkt B.I.4.d decyzji w części:

tj. w terminie od października do końca lutego;

i w tym zakresie orzekam:

„tj. w terminie od 1 września do końca lutego;”;

11) uchylam pkt B.I.4.f decyzji w brzmieniu:

celem przeciwdziałania czasowemu ograniczeniu dostępności potencjalnych siedlisk lęgowych dla mewowców i siewkowców, na czas realizacji inwestycji obejmującej etap I i etap II (z możliwością przedłużenia tego terminu obejmując etap eksploatacji inwestycji co uzależnione zostanie od wyników prowadzonego monitoringu) należy wykonać co najmniej dwie niskie „przedszkolne” wyspy pływające o łącznej powierzchni ok. 250 m² poza korytem rzeki, tj. w okolicy miejscowości Chlewice, na terenie działki nr 272 obręb Chlewice, gmina Boleszkowice, powiat myśliborski przy następującym założeniach: wykonać niskie pływające wyspy bez wysuniętego na zewnątrz, nad wodę „parapetu” w konstrukcji z betonu komórkowego, o dodatniej pływalności, szybko porastające przez roślinność. Nawierzchnia platformy przykryta będzie kilkucentymetrową warstwą gleby i specjalną biowłókniną, stanowiącą podstawę w rozwoju roślin, celem szybkiego wpisania się w krajobraz i zasiedlenia przez ornitofaunę.

i w tym zakresie orzekam:

„należy wykonać co najmniej dwie niskie wyspy pływające o zbliżonej wielkości i łącznej powierzchni 250 – 300 m², uwzględniając następujące założenia:

- konstrukcja wysp z betonu komórkowego o dodatniej pływalności, bez wysuniętego na zewnątrz nad wodę „parapetu”;
- brzegi wysp należy ogrodzić ogrodzeniem z siatki o wielkości oczek 0,5 × 0,5 cm i wysokości 50 cm;
- nawierzchnię wysp przykryć kilkucentymetrową warstwą gleby i specjalną biowłókniną, stanowiącą podstawę w rozwoju roślin;
- wszystkie prace wykonać pod kontrolą i bezpośrednim nadzorem ornitologa z nadzoru przyrodniczego;
- wyspy należy zlokalizować poza korytem rzeki, w okolicy miejscowości Chlewice, na terenie działki ewidencyjnej o nr 272 obręb Chlewice, gmina Boleszkowice, powiat myśliborski;
- wyspy należy utrzymywać przez cały czas budowy przedsięwzięcia i 6 lat po jego zakończeniu;
- jeżeli wyniki monitoringu porealizacyjnego po 3 i 6 latach od oddania inwestycji do użytku wykażą brak tworzenia lub odbudowy naturalnych kolonii mew, rybitw i ptaków siewkowatych, sztuczne wyspy należy dalej użytkować. Jeżeli z prowadzonego monitoringu na etapie eksploatacji wyniknie potrzeba okresowej redukcji zbyt rozwiniętej roślinności, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie nakaże jej usunięcie, określając termin, powierzchnię i metodykę wykonania zabiegów;”;

12) uchylam pkt B.I.5 decyzji w brzmieniu:

W celu zminimalizowania wpływu prac inwestycyjnych na herpetofaunę, na Odcinku 2 – km 602,1 należy w widoczny sposób oznakować miejsce rozrodu żaby moczarowej znajdujące się przy wale przeciwpowodziowym, tak aby nie zostało zniszczone podczas użytkowania drogi przez sprzęt budowlany.

i w tym zakresie orzekam:

„Na odcinku 2 - km 602,1 należy w sposób widoczny ogrodzić miejsce rozrodu żaby moczarowej *Rana arvalis* znajdujące się przy wale przeciwpowodziowym poprzez montaż taśmy ostrzegawczej. Po zakończeniu prac budowlanych taśmę należy usunąć.”;

13) uchylam pkt B.I.10 decyzji w brzmieniu:

Prowadzić prace od strony wody, a jedynie w przypadkach, kiedy będzie to niemożliwe z uwagi na warunki środowiskowe, tj. dynamiczny stan wody, możliwe jest wykonanie części prac z lądu, przy czym należy wykluczyć z możliwości prowadzenia prac od strony lądu oraz usytuowanie miejsc magazynowania materiałów (przy uwzględnieniu miejsc gdzie od wału przeciwpowodziowego do brzegu Odry jest więcej niż 100 m) w następującym kilometrażu: km 581 - 583.2 (obszar rezerwatu i rozlewisk); km 585.3 - 585.7 (rezerwat przyrody); km 608 - 613, km 615.3 - 615.6 (miejsca, gdzie od wału przeciwpowodziowego do brzegu Odry odległość jest większa niż 100 m); km 650.5 - 656 (północna, podmokła część odcinka IV); km 656.5 - 661 (Rozlewisko Kostrzyneckie); km 672 - 673.4 (rozlewiska); km 678 - 682 (rozlewiska);

i w tym zakresie orzekam:

„a) prace budowlane należy prowadzić od strony wody, a jedynie w przypadkach, kiedy będzie to niemożliwe z uwagi na warunki środowiskowe, tj. dynamiczny stan wody, możliwe jest wykonanie części prac z lądu, przy czym należy wykluczyć z możliwości prowadzenia prac od strony lądu obszar w km: 581,000 – 583,200 (obszar rezerwatu i rozlewisk); 585,300 – 585,700 (rezerwat przyrody); 608,000 – 613,000 oraz 615,300 – 615,600 (miejsca, gdzie od wału przeciwpowodziowego do brzegu Odry odległość jest większa niż 100 m); 650,500 – 656,000 (północna, podmokła część odcinka IV); 656,500 – 661,000 (Rozlewisko Kostrzyneckie); 672,000 – 673,400 (rozlewiska); 678,000 – 682,000 (rozlewiska);

b) warunki lokalizacji dróg dojazdowych:

- na odcinku ok. km 581,000 – 585,700 dopuszcza się warunkowe korzystanie z drogi gruntowej wzdłuż wału przez lżejszy sprzęt, pod nadzorem przyrodniczym i poza okresem lęgowym, tj. od początku października do końca lutego,
- na odcinku ok. km 600,400 – 617,600 drogi dojazdowe mogą być wykorzystywane do przewożenia materiałów budowlanych; dopuszcza się wykorzystanie drogi wzdłuż wału, pomiędzy ww. odcinkiem a przystanią w okolicy Lubusza (ok. km 598,700); z wyłączeniem użytkowania w okresie od początku marca do końca sierpnia,

- na odcinku ok. km 654,000 – 663,000 zabrania się usypywać i utwardzać nowe drogi; dopuszczone jest wykorzystanie już istniejącej drogi utwardzonej, biegnącej od Starej Rudnicy do brzegu Odry, w okresie zimowym, tj. od początku grudnia do końca lutego, po akceptacji nadzoru przyrodniczego,
  - na odcinku ok. km 668,000 – 678,000 dopuszcza się lokalizację dróg tymczasowych po weryfikacji i akceptacji lokalizacji przez nadzór przyrodniczy;
- c) zabrania się prowadzenia bagrowań w ramach realizacji przedmiotowej inwestycji na odcinkach wskazanych w załącznikach nr 1 i 2 do decyzji. Zakaz ten nie dotyczy usuwania osadów w bezpośrednich miejscach budowy i odbudowy budowli regulacyjnych”;

14) uchylam pkt B.I.11 decyzji w brzmieniu:

Miejsca składowania materiałów organizować przy udziale nadzoru przyrodniczego (przy dokonaniu jego wyboru tuż przed rozpoczęciem prac, ze względu na dynamiczny stan wody i związane z tym różne zasiedlenie terenu przez zwierzęta), poza płatami siedlisk przyrodniczych i siedlisk omiofauny w poniższych lokalizacjach: na Odcinku I w lokalizacji: w ok. km: 580.55, 583.45 lub od 584,5 do 585,3 km; na Odcinku II w lokalizacji ok. km: 602.07, 604.35, 607.9, 615.98; w okolicy ostrogi 6/605; na Odcinku III w lokalizacji km: 647.30; 649.30; 652.90; 656.0 (w przypadku odpowiednich warunków gruntowo-wodnych, poza sezonem lęgowym dopuszcza się utworzenie tymczasowego placu składowego na odcinku 500 m na wschód od betonowej drogi (ok. 656,4 km), jeśli nie będzie to możliwe dopuszcza się składowanie materiału na ostrodze) oraz 663.45 lub 665.2; na odcinku IV w lokalizacji ok. km: 668.20 (w km 668,0 - 668,7 dopuszcza się składowanie materiałów jedynie w rejonie istniejącej opaski); 671.40; 673.9; 676,61; 677,9; 682,6. W przypadku niesprzyjających warunków pogodowych oraz dynamicznego stanu wód, jest możliwe zorganizowanie miejsc składowania materiałów w innym miejscu, po uprzednim jego skontrolowaniu przez nadzór przyrodniczy, maksymalnie do 3 dni przed terminem składowania materiałów, który potwierdzi brak obecności cennych elementów środowiska przyrodniczego w tych miejscach.;

i w tym zakresie orzekam:

„Zaplecze budowy, w tym miejsca magazynowania materiałów budowlanych, substancji i preparatów stosowanych na etapie realizacji przedsięwzięcia oraz miejsca magazynowania odpadów należy:

- a) organizować przy udziale nadzoru przyrodniczego,
- b) zlokalizować poza stanowiskami chronionych gatunków roślin stwierdzonymi w rejonie planowanej inwestycji w km ok.: 608,600 – 609,600; 615,77; 616,900 – 617,300 (stanowiska czosnku kątownatego); 616,500; 679,900 (stanowiska tarczycy oszczepowatej); 661,400 (stanowisko kruszczyka szerokolistnego); 684,400; 684,700; 685,500; 685,700; 685,800 (stanowiska szczeci owłosionej); 665,600; 663,900

- (stanowiska kocanek piaskowych),
- c) zlokalizować poza chronionymi siedliskami przyrodniczymi stwierdzonymi w km ok.: 581,000; 583,700; 663,600; 665,600; 668,000 – 668,100; 668,800 – 669,100; 669,300 – 669,900; 671,900 – 672,000 (siedlisko 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *All. Nymphaeion*, *All. Potamion*); 663,800 (siedlisko 6120 ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe); 581,000; 582,100; 583,200; 584,500; 584,800; 602,500; 603,300; 606,300 – 606,500; 606,900; 645,500 – 645,600; 655,200; 661,200; 666,000 – 666,400; 665,500 – 666,900; 683,900 – 684,000; 684,500 (siedlisko 6430 ziołorośla nadrzeczne (*O. Convolvuletalia sepium*)); 608,600 – 609,500; 615,700 – 615,800; 616,900 – 617,300; 663,800 (siedlisko 6440 łąki selernicowe *All. Cnidion dubii*); 648,000 – 648,500; 653,500 – 653,900; 654,200 – 654,400; 655,000 – 655,300; 657,900 – 661,000; 661,200 – 662,300; 677,400 – 677,700; 678,800 – 679,800; 673,000 – 673,800; 683,100– 683,900; 680,600 – 681,000 (siedlisko 91E0 łągi wierzbowe (*Ass. Salicetum albo-fragilis*)); 581,000 – 582,600; 585,400 – 585,700 (siedlisko 91F0 łągowe lasy dębowowiązowo-jesionowe *Ass. Ficario-Ulmetum minoris*),
- d) zlokalizować poza stanowiskami chronionych zwierząt stwierdzonymi w km ok.: 581,000 – 583,200; 585,300 – 585,700; 585,300 – 585,700; 608,000 – 613,000; 615,300 – 615,600; 616,400; 650,500 – 656,000; 656,500 – 661,000; 672,000 – 673,400; 678,000 – 682,000 (najcenniejsze siedliska ptaków i herpetofauny); 581,000 – 585,700; 600,400 – 604,000; 604,000 – 617,600; 645,000 – 663,000; 668,800 – 683.000 (siedliska chronionych bezkręgowców),
- e) zlokalizować poza innymi cennymi obszarami w km ok.: 581,000 – 583,200 (obszar rezerwatu i rozlewisk); 585,300 – 585,700 (rezerwat przyrody); 608,000 – 613,000 oraz 615,300 – 615,600 (miejsca, gdzie od wału przeciwpowodziowego do brzegu Odry odległość jest większa niż 100 m); 650,500 – 656,000 (północna, podmokła część odcinka IV); 656,500 – 661,000 (Rozlewisko Kostrzyneckie); 672,000 – 673,400 (rozlewiska); 678,000 – 682,000 (rozlewiska),
- f) zlokalizować poza terenami leśnymi,
- g) poza sezonem lęgowym dopuszcza się utworzenie tymczasowego miejsca gromadzenia materiałów budowlanych na odcinku 500 m na wschód od betonowej drogi (ok. km 656,400),
- h) zlokalizować poza siedliskami 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri p.p.* i *All. Bidention tripartite*, których położenie zweryfikuje nadzór przyrodniczy maksymalnie 3 dni przed terminem wykonania zaplecza budowy oraz poza wilgotnymi obniżeniami, w których mogą rozwinąć się zbiorowiska wskaźnikowe dla siedliska 3270, tj. zalewane muliste brzegi rzek.”;

15) uchylam pkt B.I.12 decyzji w brzmieniu:

Celem zabezpieczenia poszczególnych elementów środowiska przed niekorzystnym wpływem ze strony przedsięwzięcia, podczas planowanych prac (związanych z pracami ziemnymi, składowaniem materiałów, przejazdem maszyn) należy uwzględnić lokalizację siedlisk przyrodniczych, siedlisk chronionych gatunków zwierząt i roślin, poprzez ich ogrodzenie (np. siatką leśną) lub widoczne oznaczenie w terenie przez nadzór przyrodniczy (np. tablica informująca) w następującym kilometrażu: odcinek I: w obrębie siedlisk przyrodniczych: 3150 - ok. km 581.0; 583.7; 6430 - ok. km 581.0; 582.1; 583.2; 584.5; 584.8; 91F0 - ok. km 581.0 - 582.6; 585.4 - 585.7; 6510 - ok. km 582,7 - 583,7; odcinek II: km 616,4; km 616.9 - 617.3; km 616.5; km 608.6 - 609.4; km 608 - 613 i km 615.3 - 615.6; w obrębie siedlisk przyrodniczych: 6430 - ok. km 602.5; 603.3; 606.3 - 606.5; 606.9; 6440 - ok. km 608.6 - 609.5; 615.7- 615.8; 616.9 - 617.3; Odcinek III: km 650.5 - 656.0; km 656.5 - 661; w obrębie siedlisk przyrodniczych: 6430 - ok. km 645.5- 645.6; 655.2; 661.2; 91E0 - ok. km 648.0-648.5; 653.5 - 653.9; 654.2 - 654.4; 655.0 - 655.3; 657.9 - 661.0; 661.2-662.3; Odcinek IV: km 672 - 673.4, 678 - 682; km 679.9; km 684.4, 684.7, 685.5, 685.7, 685.8; w obrębie siedlisk przyrodniczych: 3150 - ok. km 663.6; 665.6; 668.0-668.1; 668.8-669.1; 669.3-669.9; 671.9 - 672.0; 91E0 - ok. km 677.4-677.7; 678.8-679.8; 673.0-673.8; 683.1-683.9; 680.6-681.0; 6430 - ok. km 666.0- 666.4; 665.5-666.9; 683.9 - 684.0; 684.5; 6440 - ok. km 663.8; 6120 - ok. km 663.8.;

i w tym zakresie orzekam:

„Stanowiska chronionych gatunków roślin i zwierząt, chronione siedliska przyrodnicze oraz inne cenne przyrodniczo obszary wymienione w punktach B.I.11.a-d należy zabezpieczyć przed zniszczeniem lub uszkodzeniem poprzez ich ogrodzenie (np. siatką) lub widocznie oznaczyć (np. tablicą informacyjną). Zabezpieczenia i oznaczenia należy wykonać pod nadzorem przyrodniczym.”;

16) uchylam pkt B.I.13 decyzji w brzmieniu:

Podjąć działania mające na celu przywrócenie brzegowi rzeki właściwości umożliwiających wykształcenie się siedliska 3270 poprzez:

- wzmocnienie populacji nadbrzeżycy nadrzeczej poprzez zabezpieczenie stanowiska przed przypadkowym zniszczeniem (ze szczególnym uwzględnieniem brzegu Odry na SW od Starego Kostrzynka oraz między Kostrzynem i Górzycami, ok. km. 612,5; 608) i w miarę możliwości pozyskanie nasion dla utrzymania gatunku w uprawie zachowawczej (zgodnie z przyjętą praktyką w tym zakresie) w czasie trwania prac,*
- wykluczenie z lokalizacji miejsc składowania materiałów, w obrębie wilgotnych obniż, w których w okresie letnim mogłyby się rozwinąć zbiorowiska wskaźnikowe dla tego siedliska,*
- nie ingerowanie przy wykonywaniu prac związanych z przebudową ostróg w odsypy znajdujące się w przestrzeniach międzyostrogowych, z wyjątkiem miejsc bezpośrednio kolidującymi z projektowanymi obiektami (skrzydelka),*

- *prowadzenie prac przy budowie skrzydełek od najdalszego punktu skrzydełka w kierunku ostrogi,*
- *przy umacnianiu podstaw skarp i ostróg unikanie darniowania i obsiewania na dużych powierzchniach preferując rozwiązania ażurowe (narzuty kamienne, gabiony, umocnienia płótkowe, walce faszynowo-kamienne i siatkowo-kamienne), łatwo zamulające się i porastające roślinnością,*
- *prowadzenie prac związanych z przebudową i budową ostróg poza okresem od kwietnia do września.*

i w tym zakresie orzekam:

„Należy podjąć działania mające na celu przywrócenie brzegowi rzeki właściwości umożliwiających wykształcenie się siedliska 3270 poprzez:

- wzmocnienie populacji nadbrzeżycy nadrzeczej poprzez zabezpieczenie stanowiska przed przypadkowym zniszczeniem (ze szczególnym uwzględnieniem brzegu Odry na SW od Starego Kostrzynka oraz między Kostrzynem i Górzycami, ok. km. 612,5; 608) i pozyskanie nasion dla utrzymania gatunku w uprawie zachowawczej (zgodnie z przyjętą praktyką w tym zakresie) w czasie trwania prac,
- nieingerowanie przy wykonywaniu prac związanych z przebudową ostróg w odsypy znajdujące się w przestrzeniach międzyostrogowych, z wyjątkiem miejsc bezpośrednio kolidującymi z projektowanymi obiektami (skrzydełka),
- prowadzenie prac przy budowie skrzydełek od najdalszego punktu skrzydełka w kierunku ostrogi,
- namuły oraz niezanieczyszczony materiał piaszczysty, powstały na skutek rozbiórki i modernizacji ostróg, należy ponownie wykorzystać poprzez zdeponowanie go w całości albo części na powierzchniach międzyostrogowych i przy główkach ostróg,
- przy umacnianiu podstaw skarp i ostróg unikanie darniowania i obsiewania na dużych powierzchniach i preferowanie rozwiązań ażurowych (narzuty kamienne, gabiony, umocnienia płótkowe, walce faszynowo-kamienne i siatkowo-kamienne), łatwo zamulających się i porastających roślinnością,
- prowadzenie prac związanych z przebudową i budową ostróg poza okresem od 1 kwietnia do 30 września. Prowadzenie prac w powyższym okresie jest możliwe po przeprowadzeniu kontroli przez botanika z nadzoru przyrodniczego, który wykluczy obecność siedliska 3270 oraz nadbrzeżycy nadrzeczej na terenie przewidywanych prac. Jeśli botanik potwierdzi obecność siedliska 3270 lub nadbrzeżycy nadrzeczej, zakazuje się prowadzenia na tym terenie prac związanych z przebudową i budową ostróg w okresie od 1 kwietnia do 30 września.

Całość prac należy wykonywać pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z uwagami botanika z nadzoru przyrodniczego, który obowiązany jest do bieżącego kontrolowania sposobu wykonywania opisanych wyżej zabiegów;”;

17) uchylam pkt B.I.14 decyzji w brzmieniu:

Ograniczać rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków flory (zwłaszcza kolczurki klapowanej i rzepienia włoskiego) poprzez zwalczanie roślin inwazyjnych rosnących na brzegach objętych bezpośrednim oddziaływaniem inwestycji (ostrogi wraz z przyległymi przestrzeniami międzyostrogowymi) według następujących założeń:

- przed rozpoczęciem robót budowlanych przeprowadzić wizję terenową miejsc realizacji robót przy udziale fitosocjologa/botanika celem zlokalizowania miejsc występowania i liczebności populacji roślin inwazyjnych (wymienione inwazyjne gatunki jednoroczne cechują się dużą dynamiką występowania i wymagają corocznej aktualizacji informacji o ich lokalnych zasięgach i częstości występowania, które są zmienne i zależne w dużym stopniu m.in. od warunków pogodowych) i następnie w sposób widoczny je oznaczyć;*
- nie dopuścić przez nadzór przyrodniczy do rozwoju jednorocznych gatunków inwazyjnych kolonizujących siedliska zaburzone na brzegach Odry, w miejscach, gdzie wskutek prowadzonych prac nastąpi naruszenie istniejącej pokrywy roślinnej i odsłonięcie lub utworzenie nagiej powierzchni ziemi lub narzutu kamiennego poprzez coroczną kontrolę wszystkich takich miejsc, przeprowadzoną optymalnie w pierwszej połowie czerwca (ewentualnie od trzeciej dekady maja do pierwszej dekady lipca);*
- należy usuwać stwierdzone charakterystyczne siewki i młode rośliny należące do gatunków: kolczurka klapowana, niecierpek gruczołowaty, rzepień pospolity i brzegowy. Młode, pojawiające się rośliny zwalczane będą mechanicznie (zrywane), w przypadku masowego wystąpienia mogą być wycinane lub koszone, przy czym zabiegi te należy wykonać przed owocowaniem roślin (do połowy lipca);*
- w przypadku bardzo liczego występowania biomasa gatunków inwazyjnych należy usuwać z siedlisk nadbrzeżnych, celem umożliwienia rozwoju rodzimych gatunków namuliskowych. Preferowaną metodą jest wrywanie roślin inwazyjnych (jest najbardziej skuteczne i precyzyjne). W przypadku koszenia zabieg należy wykonywać możliwie nisko, by nie pozwolić na odrastanie roślin i tylko w miejscach, gdzie jego realizacja nie zagrazi rzadkim, rodzimym gatunkom roślin;*
- zabezpieczyć materiał ziemny i roślinny pozyskany w rejonie występowania gatunków inwazyjnych i następnie poddać go utylizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami.*

i w tym zakresie orzekam:

„Należy ograniczać rozprzestrzenianie się wszystkich inwazyjnych gatunków flory poprzez zwalczanie roślin inwazyjnych rosnących na brzegach objętych bezpośrednim oddziaływaniem inwestycji (ostrogi wraz z przyległymi przestrzeniami międzyostrogowymi), według następujących założeń:

- przed rozpoczęciem robót budowlanych należy przeprowadzić wizję terenową miejsc realizacji robót przy udziale botanika z nadzoru przyrodniczego, celem zlokalizowania*

- miejsce występowania i liczebności populacji roślin inwazyjnych, a następnie w sposób widoczny je oznaczyć lub odnotować,
- botanik z nadzoru przyrodniczego obowiązany jest prowadzić przez cały okres realizacji inwestycji stałe kontrole brzegów Odry (od 1 maja do 31 lipca) na odcinkach prowadzenia prac, zwracając szczególną uwagę na miejsca, gdzie wskutek realizowanych robót nastąpi naruszenie istniejącej pokrywy roślinnej i odsłonięcie lub utworzenie nagiej powierzchni ziemi lub narzutu kamiennego, pod kątem występowania inwazyjnych gatunków obcych,
  - należy usuwać wszystkie stwierdzone rośliny inwazyjnych gatunków obcych. W przypadku siewek i młodych roślin należących do gatunków: kolczurka klapowana, niecierpek gruczołowaty, rzepień pospolity i brzegowy likwidację należy przeprowadzić mechanicznie (poprzez zrywanie), w przypadku masowego wystąpienia należy stosować wycinkę lub koszenie, przy czym zabiegi te należy wykonać przed owocowaniem roślin (do połowy lipca). Całość prac należy prowadzić pod bezpośrednią kontrolą i zgodnie z wytycznymi botanika z nadzoru przyrodniczego, który obowiązany jest do wskazania metodyki likwidacji innych inwazyjnych gatunków obcych, które mogą się pojawić podczas prowadzenia prac,
  - biomasę gatunków inwazyjnych należy usuwać z siedlisk nadbrzeżnych. Preferowaną metodą jest wrywanie roślin inwazyjnych. W przypadku koszenia zabieg należy wykonywać możliwie nisko, by nie pozwolić na odrastanie roślin, i tylko w miejscach, gdzie jego realizacja nie zagrozi rzadkim, rodzimym gatunkom roślin. Botanik z nadzoru przyrodniczego każdorazowo obowiązany jest do wskazywania i kontrolowania sposobu likwidacji inwazyjnych gatunków obcych,
  - materiał ziemny i roślinny pozyskany w rejonie występowania gatunków inwazyjnych należy niezwłocznie umieścić w szczelnych pojemnikach, a następnie przekazać go do utylizacji. W przypadku klonu jesionolistnego (*Acer negundo*) – po ścięciu drzewa należy je niezwłocznie usunąć poza miejsce realizacji przedsięwzięcia”;

18) uchylam pkt B.I.15 decyzji w brzmieniu:

Utwardzić powierzchnię placów składowych, np. płytami drogowymi.

i w tym zakresie orzekam:

„Podczas etapu realizacji inwestycji:

- a) place budowy oraz zaplecze budowy należy wyposażyć w techniczne i chemiczne środki do ograniczania rozprzestrzeniania się, usuwania lub neutralizacji zanieczyszczeń ropopochodnych (w tym wpływające zapory przeciwozlewowo i materiały sorbentowe).
- W przypadku wycieku substancji ropopochodnych należy je niezwłocznie usunąć lub zneutralizować,

- b) w obrębie zapleczy budowy należy zlokalizować place parkingowo-serwisowe, myjnie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych, miejsca magazynowania materiałów budowlanych oraz miejsca magazynowania odpadów,
- c) tankowanie, serwisowanie oraz parkowanie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych należy prowadzić na terenie placów parkingowo-serwisowych,
- d) dopuszcza się tankowanie i serwisowanie stacjonarnych maszyn i urządzeń budowlanych poza placami parkingowo-serwisowymi, pod warunkiem zabezpieczenia gleby w miejscu ich posadowienia za pomocą materiałów technicznych umożliwiających ujęcie ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych,
- e) materiały pędne oraz oleje i smary wykorzystywane na etapie realizacji przedsięwzięcia należy magazynować na terenie placów parkingowo-serwisowych,
- f) mycie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych należy prowadzić na terenie specjalnie przygotowanych placów w obrębie zaplecza budowy, tj. myjni,
- g) place parkingowo-serwisowe oraz myjnie zlokalizować na utwardzonym i uszczelnionym podłożu. Ponadto należy wyposażyć je w urządzenia do podczyszczania ścieków z zawiesin oraz substancji ropopochodnych,
- h) materiały budowlane oraz substancje i preparaty stosowane na etapie realizacji przedsięwzięcia, z kart charakterystyki których wynika, że mogą stanowić zagrożenie dla wód lub dla gleby, należy magazynować na terenie zaplecza budowy. W przypadku ich wydostania się z opakowań, należy je niezwłocznie usunąć lub zneutralizować,
- i) dopuszcza się magazynowanie niezanieczyszczonej gleby i ziemi przewidzianych do wykorzystania do realizacji przedsięwzięcia oraz humusu poza zapleczem budowy,
- j) podłoże, o którym mowa w lit. g i h, należy wykonać przy użyciu wodoodpornych i mrozoodpornych płyt betonowych o klasie wytrzymałości minimum C35/45 uszczelnionych za pomocą elastycznych spoin odpornych na działanie czynników atmosferycznych (temperatury, promieni UV, deszczu i powietrza) oraz substancji ropopochodnych lub przy użyciu geomembran.”;

19) uchylam pkt B.I.18. decyzji w brzmieniu:

Wytworzone w trakcie realizacji inwestycji odpady magazynować w miejscach do tego przeznaczonych, np. na jednostkach pływających, a następnie przekazywać do utylizacji i ewentualnego odzysku wyspecjalizowanym, uprawnionym do tego firmom.

i w tym zakresie umarzam postępowanie pierwszej instancji;

20) uchylam pkt B.I.20. decyzji w części:

W ww. materiały i sprzęt należy również wyposażyć pozostałe miejsca prowadzonych prac oraz miejsca składowania materiałów budowlanych; w przypadku wycieku substancji

szkodliwych należy niezwłocznie usunąć zanieczyszczenia, a zużyte środki po neutralizacji należy przekazać uprawnionym odbiorcom.

i w tym zakresie umarzam postępowanie pierwszej instancji;

21) uchylam pkt B.I.22. decyzji w brzmieniu:

Osoby obsługujące budowę elementów inwestycji powinny spełnić normy sanitarno-higieniczne zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym opracowanym na czas realizacji inwestycji Planem Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia (BIOZ).

i w tym zakresie umarzam postępowanie pierwszej instancji;

22) uchylam pkt B.I.23 decyzji w brzmieniu:

W celu ograniczenia w fazie budowy uciążliwości w postaci czasowego wzrostu zapylenia oraz emisji hałasu należy m.in.:

- prace budowlane prowadzić wyłącznie w porze dziennej, przy czym prace generujące wyższy poziom hałasu powinny uwzględniać tereny chronione akustycznie zlokalizowane w mieście Słubice, Kostrzyn nad Odrą oraz na terenie gminy Górzycza (w rejonie granicy z gminą Kostrzyn nad Odrą) np. poprzez ograniczanie czasu pracy silników na najwyższych obrotach;*
- stosować urządzenia i maszyny spełniające wymogi i standardy środowiskowe, w tym stosować sprzęt odpowiednio wyciszony, sprawny technicznie i o niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza;*
- ograniczać czas pracy silników na najwyższych obrotach;*
- stosować maszyny i pojazdy sprawne technicznie, przy czym maszyny obsługujące inwestycję powinny posiadać nowoczesne jednostki napędowe z ograniczoną emisją spalin;*
- wyłączać zbędne, nieużywane w danym momencie urządzenia, maszyny i narzędzia emitujące hałas.*

i w tym zakresie orzekam:

„W celu ograniczenia w fazie budowy uciążliwości w postaci czasowego wzrostu zapylenia oraz emisji hałasu:

- zabrania się prowadzenia prac budowlanych w porze nocnej (poniedziałek-sobota) oraz w dni ustawowo wolne od pracy, przy czym w przypadku, gdy prace będą prowadzone na wysokości obszarów podlegających ochronie akustycznej po stronie polskiej, przez porę nocy należy rozumieć porę w godzinach od 22.00 do 6.00, na wysokości obszarów podlegających ochronie akustycznej po stronie niemieckiej – od 20.00 do 7.00, a jeśli prace budowlane prowadzone będą na wysokości obszarów podlegających ochronie akustycznej znajdujących się jednocześnie po stronie polskiej i niemieckiej – od 20.00 do 7.00,*
- w przypadku gdy w odległości 300 m od terenu objętego pracami budowlanymi znajdują się obszary podlegające ochronie akustycznej, podczas prac budowlanych*

z wykorzystaniem maszyn emitujących hałas należy prowadzić ciągle pomiary emisji hałasu. Punkt pomiarowy należy zlokalizować na granicy najbliższej położonej nieruchomości objętej ochroną akustyczną na danym odcinku prowadzonych prac budowlanych. Jeżeli podczas prac budowlanych nastąpi przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu, miejsca bezpośredniej pracy maszyn emitujących hałas należy wygrodzić tymczasowymi ekranami akustycznymi minimalizującymi rozprzestrzenianie się hałasu,

- ograniczać czas pracy silników na najwyższych obrotach,
- wyłączać zbędne, nieużywane w danym momencie urządzenia, maszyny i narzędzia emitujące hałas;”;

23) uchylam pkt B.I.24. decyzji w brzmieniu:

Wytworzone odpady magazynować selektywnie w miejscach do tego przystosowanych w sposób najmniej zagrażający środowisku, a następnie zagospodarować zgodnie z przepisami. Z uwagi na charakter inwestycji oraz sposób jej realizacji, celem zabezpieczenia środowiska wodnego i lądowego przed zanieczyszczeniem odpadami, na czas prowadzenia robót należy sporządzić Plan gospodarki odpadami.

i w tym zakresie umarzam postępowanie pierwszej instancji;

24) uchylam pkt B.III. decyzji w brzmieniu:

1. Należy przedłożyć Stronie niemieckiej badania modelowe przy użyciu modelu 2D-MTR (dwuwymiarowego modelu numerycznego transportu materiału stałego) dla odcinka rejonu ujścia Warty (Od-km 610,0 - 620,05) oraz rejonu Słubice (Od km 581,0-585,7), niezwłocznie po wykonaniu.

2. Prowadzić monitoring obejmujący takie zagadnienia jak: skuteczność zrealizowanych działań minimalizujących (prowadzony w 1 roku i po 3 latach od zakończenia prac); długofalowe skutki hydraulicznego i morfologicznego oddziaływania (prowadzony co 5 lat); długofalowe skutki oddziaływania na stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych (prowadzony co 5 lat) przy następujących założeniach:

- uzgodnić zakres ww. monitoringów z organami właściwymi po stronie niemieckiej (uwzględniając Polsko-Niemiecką Komisję ds. Wód Granicznych, Międzynarodową Komisję Ochrony Odry oraz w Polsko-Niemiecką Radę Programową Sieci Obszarów Chronionych Doliny Dolnej Odry pod egidą Polsko- Niemieckiej Rady Ochrony Środowiska) przed ich przedłożeniem do akceptacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- program monitoringu oraz raporty końcowe z monitoringu obejmujące ww. zagadnienia należy sporządzić również w języku niemieckim;
- wyniki z przedłożonych monitoringów dot. kwestii transgranicznego oddziaływania niezwłocznie po ich otrzymaniu zostaną przekazane Stronie niemieckiej;
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie po wcześniejszej akceptacji ze

strony niemieckiej, na podstawie dostarczonych wyników monitoringu może podjąć decyzje, np. o przedłużeniu czasu prowadzenia monitoringu, zmianę jego zakresu lub zastosowaniu dodatkowych działań minimalizujących;

- przekazywać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie wyniki monitoringu wraz z propozycją działań zapobiegawczych lub minimalizujących, w razie zaistnienia takiej konieczności, w postaci: raportów okresowych, w ciągu 3 miesięcy od zakończenia danego roku badań (2 egzemplarze); raportów końcowych (podsumowujących cały cykl badawczy) - w ciągu 6 miesięcy po zakończeniu badań dla danego zasobu środowiska (2 egzemplarze);
- w przypadku wykazania w raporcie okresowym lub końcowym znaczących negatywnych oddziaływań na dany zasób środowiska lub stwierdzenia innych istotnych zagrożeń dla środowiska, w raporcie z monitoringu zaproponować działania zapobiegawcze lub minimalizujące, proponowany sposób wdrażania i kontroli rezultatów. Natomiast w przypadku nieoczekiwanego, niekontrolowanego wystąpienia wyraźnych zmian w stanie zachowania siedlisk przyrodniczych, jak i siedlisk gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną, w tym również stanowiących przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000, co może mieć znaczący wpływ na elementy środowiska przyrodniczego, należy niezwłocznie powiadomić o tym fakcie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz organy właściwe po stronie niemieckiej i przedstawić fachową ocenę przyczyn zaobserwowanych zmian, zawierającą przedstawienie sposobów naprawy oraz zapobieżenia niekorzystnym zjawiskom. Fachową ocenę wraz z wnioskami i zaleceniami wykonać w terminie miesiąca od terminu, w którym zaobserwowano niekorzystne zjawiska i (każdorazowo) przesłać do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie niezwłocznie po jej wykonaniu, jednak nie później niż miesiąc od sporządzenia oceny.

i w tym zakresie orzekam:

„1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przekaze stronie niemieckiej, tj. ministerstwu właściwemu do spraw ochrony środowiska kraju związkowego Republiki Federalnej Niemiec, właściwemu ze względu na obszar, na który planowane przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko, federalnemu ministerstwu właściwemu do spraw ochrony środowiska Republiki Federalnej Niemiec oraz Dyrekcji Generalnej ds. Dróg Wodnych i Żeglugi, wyniki badań modelowych przy użyciu modelu 2D-MTR (dwuwymiarowego modelu numerycznego transportu materiału stałego) dla odcinka rejonu ujścia Warty (od km 610,000 do km 620,050) oraz rejonu Słubice (od km 581,000 do km 585,700), niezwłocznie po ich wykonaniu.

2. Należy przeprowadzić monitoring w zakresie: skuteczności zrealizowanych działań minimalizujących, długofalowych skutków hydraulicznego i morfologicznego oddziaływania oraz długofalowych skutków oddziaływania na stan ekologiczny

jednolitych części wód powierzchniowych. Monitoring przeprowadzić zgodnie z warunkami określonym w punkcie B.IV.3.3.e decyzji. Metodykę monitoringu w tym zakresie, przed przekazaniem jej do akceptacji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, należy uzgodnić ze stroną niemiecką, co najmniej z Polsko-Niemiecką Komisją ds. Wód Granicznych, Międzynarodową Komisją Ochrony Odry oraz w Polsko-Niemiecką Radą Programową Sieci Obszarów Chronionych Doliny Dolnej Odry pod egidą Polsko-Niemieckiej Rady Ochrony Środowiska.”;

25) uchylam pkt B.IV.1. decyzji w brzmieniu:

Kontrolować stan techniczny poszczególnych elementów objętych realizacją inwestycji podczas eksploatacji inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem rur zamontowanych w konstrukcji tamy - prowadzenie stałych przeglądów, bieżące usuwanie usterek.

i w tym zakresie umarzam postępowanie pierwszej instancji;

26) uchylam pkt B.IV.2. decyzji w brzmieniu:

Kontrolować w trakcie robót budowlanych prawidłowy stan utrzymania sprzętu budowlanego i pojazdów transportowych.

i w tym zakresie umarzam postępowanie pierwszej instancji;

27) uchylam pkt B.IV.3. decyzji w brzmieniu:

3. Prowadzić monitoring środowiska na terenie inwestycji oraz na terenie, na który przedsięwzięcie może oddziaływać, w następujący sposób.

3.1. Prowadzić monitoring oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na etapach budowy i eksploatacji, zgodnie z zakresem, harmonogramem i metodami opisanymi poniżej.

3.2. Monitoring na etapie budowy powinien objąć następujące elementy środowiska:

a) poziom koncentracji zawiesiny i natlenienia wód

Monitoring poziomu koncentracji zawiesiny i natlenienia wód należy prowadzić zgodnie z następującymi założeniami:

- monitoring stężeń zawiesiny należy prowadzić codziennie, wykonując pomiar po co najmniej 2-godzinnym prowadzeniu prac (z normalnym natężeniem). Równoległe z pomiarem stężeń zawiesiny wykonywane będą pomiary stężenia tlenu rozpuszczonego. Pomiar stężenia tlenu należy wykonywać w środku słupa wody - ok. 1,0 m pod powierzchnią wody.*
- w przypadku odnotowania stężeń zawiesiny wyższych niż 200 mg/l lub stężeń tlenu rozpuszczonego < 4 mg O₂/l (w punktach monitoringowych zlokalizowanych ok. 200 m poniżej miejsca prowadzenia robót), prace powinny być wstrzymane na 2 godziny, po których powinien być powtórzony pomiar. Prace zostaną wznowione, jeżeli wartości w powtórny pomiarze spadną poniżej 200 mg/l.*
- w przypadku stwierdzenia stężeń >400 mg/l zawiesiny lub <3 mg O₂/l prace zostaną niezwłocznie przerwane na co najmniej 24 godziny, do czasu spadku*

stężenia poniżej 200 mg/l, co zostanie potwierdzone wynikami dodatkowego pomiaru;

– oznaczenia wykonane będą w punktach monitoringowych zlokalizowanych ok. 200 m poniżej miejsca prowadzenia robót.

b) stopień wykorzystania utworzonych/posadowionych sztucznych wysp łęgowych przez mewowców i siewkowców terenie obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB3200Q3 w celu oceny skuteczności wykonanych „przedszkolnych” wysp pływających na czas realizacji inwestycji (tj. do czasu zakończenia prac związanych z etapem II przedsięwzięcia, z możliwością przedłużenia tego terminu na okres eksploatacji inwestycji) obejmujący 2 kontrole, w tym pierwszą w terminie pomiędzy trzecią dekadą kwietnia a drugą dekadą maja, a drugą pomiędzy pierwszą a trzecią dekadą czerwca,

c) stan zachowania siedlisk przyrodniczych znajdujących się w zasięgu oddziaływania inwestycji takich jak: 3270, 3150, 91E0, 91F0, 6440, 6430, 6510 oraz liczebności i rozmieszczenia gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 i będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej, w szczególności ryb, m.in. takich gatunków jak: koza, boleń, głowacz, różanka, piskorz; ptaków - m.in. gatunków ptaków związanych z linią brzegową rzeki, takich jak mewowce i siewkowe, blaszkodziobe, jak również puchacz, którego stanowisko znajduje się w konstrukcji mostu zlokalizowanego w ok. km 653,9; gatunków zagrożonych, rzadko spotykanych i chronionych prawnie objętych niniejszą decyzją, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków takich jak: grzybieńczyk wodny, nadbrzeżyca nadrzeczna, kotewka orzech wodny, małży z rodziny skójkowatych Unionidae.

Monitoring w odniesieniu do poszczególnych gatunków i siedlisk prowadzić wg przyjętej metodyki w tym zakresie (zgodnie z Państwowym Monitoringiem Środowiskowym).

Monitoring winien objąć w miarę możliwości punkty kontrolne objęte badaniami terenowymi prowadzonymi na potrzeby wykonania raportu.

3.3. Monitoring na etapie eksploatacji powinien objąć następujące zagadnienia.

a) stopień przywrócenia brzegowi rzeki właściwości umożliwiających wykształcenie się siedliska 3270.

Badania terenowe w zakresie monitoringu siedlisk powinny być prowadzone regularnie przez pierwsze pięć lat po uporządkowaniu terenu budowy (po każdym etapie realizacji inwestycji). Rekomendowanym terminem prowadzenia badań terenowych w ramach monitoringu są miesiące lipiec, sierpień, wrzesień. Podstawą monitoringu będą zdjęcia fitosocjologiczne wykonane podczas badań terenowych w kolejnych latach, w miarę możliwości w stałych punktach (odcinkach brzegu), uwzględniające efekty prac prowadzonych nad wzmocnieniem populacji nadbrzeżycy nadrzecznej.

Sprawozdania z wynikami monitoringu, z wyjątkiem sprawozdania z pierwszego roku jego prowadzenia, powinny zawierać informacje na temat postępu odnowienia się siedliska, w porównaniu do wyników poprzednich badań.

b) rozprzestrzenianie się obcych gatunków inwazyjnych

Monitoring dotyczy kontroli rozprzestrzeniania się obcych gatunków inwazyjnych roślin, w tym m.in. takich gatunków jak: kolczurka klapowana, rzepień włoski, rdestowce, niecierpek gruczołowaty, na odcinkach brzegów objętych bezpośrednim oddziaływaniem inwestycji (ostrogi wraz z przyległymi przestrzeniami międzyostrogowymi), gdzie wskutek prowadzonych prac nastąpiło naruszenie istniejącej pokrywy roślinnej i odsłonięcie lub utworzenie nagiej powierzchni ziemi lub narzutu kamiennego.

Badania terenowe w ramach monitoringu obcych gatunków inwazyjnych roślin powinny być prowadzone regularnie przez pierwsze pięć lat (po każdym etapie realizacji inwestycji) po uporządkowaniu terenu budowy - każdego roku, w okresie wegetacyjnym, optymalnie w pierwszej połowie czerwca (ewentualnie od trzeciej dekady maja do pierwszej dekady lipca).

Jeżeli podczas monitoringu stwierdzona zostanie obecność ww. gatunków lub innych gatunków inwazyjnych należy podjąć działania mające na celu ich eliminację z monitorowanego obszaru, zgodnie z założeniami wskazanymi w pkt. 1.14 niniejszej decyzji.

Dodatkową pojedynczą kontrolę obecności gatunków inwazyjnych należy przeprowadzić w okresie wegetacyjnym, po okresie 10 lat od uporządkowania terenu budowy.

c) stopień przywrócenia zróżnicowania siedlisk w strefie brzegowej.

Monitoringiem należy objąć w szczególności pola międzyostrogowe o charakterze starorzeczy, odsypy piasku, roślinność wodną ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych poddanych metaplantacji (grzybieńczyk wodny), płytkie odsypiska kamieni (bystrza) u szczytów zmodernizowanych ostróg, tamy podłużne i przestrzenie odcięte nimi od nurtu- zatamia, pola międzyostrogowe- nagromadzenia rumoszu drzewnego, ponadwymiarowe głazy; pola międzyostrogowe - odcięte zatoczki o charakterze starorzeczy. Monitoring należy wykonać po 1 roku i po 3 roku od zakończenia prac (po każdym etapie realizacji inwestycji). Dodatkową kontrolę należy przeprowadzić po 10 latach, po uporządkowaniu terenu;

d) długofalowe skutki hydraulicznego i morfologicznego oddziaływania inwestycji na stan ochrony gatunków i typów siedlisk zależnych od wód będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000.

Przedmiotem monitoringu będą:

- siedliska przyrodnicze ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000, w tym siedliska znajdujące się w*

zasięgu oddziaływania inwestycji takie jak: 3270, 3150, 91E0, 91F0, 6440, 6430, 6510,

- gatunki będące przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 i będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków ptaków mewowców i siewkowców, gatunki zagrożone, rzadko spotykane i chronione prawnie, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków takich jak: grzybieńczyk wodny, nadbrzeżycza nadrzeczna, kotewka orzech wodny, integralność obszarów Natura 2000, rozumiana jako spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono te obszary;
- inne gatunki, grupy ekologiczne organizmów lub procesy ekologiczne istotne dla oceny oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze (wskaźnikowe, cenne ze względu na znaczenie dla ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych lub użytkowych).

Monitoring należy prowadzić co 5 lat od zakończenia pierwszego etapu realizacji inwestycji. Monitoring powinien również uwzględniać kwestię transgranicznego oddziaływania.

e) długofalowe skutki oddziaływania inwestycji na stan/potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych.

Monitoring winien być prowadzony zgodnie z przyjętą metodyką w tym zakresie (w tym m.in. Głównego Inspektora Ochrony Środowiska) i obejmować elementy jakości dla klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego JCWP, tj. elementy biologiczne, hydromorfologiczne i fizykochemiczne.

Monitoring należy prowadzić co 5 lat od zakończenia pierwszego etapu realizacji inwestycji. Monitoring powinien również uwzględniać kwestię transgranicznego oddziaływania.

f) stan przepływu wody w rzece i stan wód gruntowych w zasięgu siedlisk od wód zależnych.

Monitoring rozpoczęty zostanie po zakończeniu pierwszego etapu realizacji inwestycji i prowadzony będzie corocznie przez 40 lat.

W odniesieniu do monitoringu stanu wody w rzece, obejmować on będzie kontrole zapisów z wodowskazów zlokalizowanych wzdłuż odcinka objętego inwestycją (w tym m.in. w Gozdowicach i Słubicach) wraz z określeniem położenia zwierciadła wody dla przekrojów wodowskazowych oraz określenia przepływów notowanych w okresie referencyjnym. Zapisy obejmować będą średnie przepływy roczne wód, przy czym w sytuacjach ekstremalnych, tj. ekstremalnych niżówek i ekstremalnych wód wielkich, częstotliwość kontroli powinna ulec zwiększeniu i objąć np. średnie przepływy miesiąca lub średnie przepływy dobowe.

W odniesieniu do monitoringu stan wód gruntowych, będzie on określał poziom wody gruntowej w zasięgu wybranych siedlisk od wód zależnych, znajdujących się w zasięgu oddziaływania inwestycji (np. 6440, 91E0) na podstawie danych z zamontowanych piezometrów (oraz/lub lat wodowskazowych), uzupełnionych odczytami z ww. wodowskazów m.in. w Gozdowicach i Słubicach.

Monitoring wód gruntowych prowadzony podczas eksploatacji inwestycji winien być poprzedzony badaniami stanu przedwykonawczego, tzw. stanu 0, wykonanego przed podjęciem prac inwestycyjnych, stanowiącego tło do dalszych badań monitoringowych i umożliwiającymi porównanie przedstawionych wyników;

g) stan zmian kształtowania się dna, w tym mezoform korytowych, wybojów, rynien i innych przejawów erozji wgłębnej oraz załadownienia pól międzyostrogowych.

Monitoring powinien objąć również ocenę transportu rumowiska.

Monitoring rozpoczęty zostanie po zakończeniu pierwszego etapu realizacji inwestycji i prowadzony będzie co 5 lat. Monitoring obejmie ocenę transportu rumowiska, począwszy od oceny stanu „0”, jako wyjściowej bazy danej dla kolejnych badań. W ramach monitoringu wykonane zostaną pomiary hydrograficzne za pomocą echosondy przy średnim stanie wody dla wybranych referencyjnych odcinków wspólnie uzgodnionych ze stroną niemiecką;

3.4. Przekazywać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie wyniki monitoringu wraz z propozycją działań zapobiegawczych lub minimalizujących, w razie zaistnienia takiej konieczności, w postaci:

- raportów okresowych, w ciągu 3 miesięcy od zakończenia danego roku badań (2 egzemplarze);*
- raportów końcowych (podsumowujących cały cykl badawczy) - w ciągu 6 miesięcy po zakończeniu badań dla danego zasobu środowiska (2 egzemplarze).*

3.5. W przypadku wykazania w raporcie okresowym lub końcowym znaczących negatywnych oddziaływań na dany zasób środowiska lub stwierdzenia innych istotnych zagrożeń dla środowiska, w raporcie z monitoringu zaproponować działania zapobiegawcze lub minimalizujące, proponowany sposób wdrażania i kontroli rezultatów. Natomiast w przypadku nieoczekiwanego, niekontrolowanego wystąpienia wyraźnych zmian w stanie zachowania siedlisk przyrodniczych, jak i siedlisk gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną, w tym również stanowiących przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000, co może mieć znaczący wpływ na elementy środowiska przyrodniczego, należy niezwłocznie powiadomić o tym fakcie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz przedstawić fachową ocenę przyczyn zaobserwowanych zmian, zawierającą przedstawienie sposobów naprawy oraz zapobieżenia niekorzystnym zjawiskom. Fachową ocenę wraz z wnioskami i zaleceniami wykonać w terminie miesiąca od terminu, w którym zaobserwowano niekorzystne zjawiska i (každorazowo) przelać do Regionalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska w Szczecinie niezwłocznie po jej wykonaniu, jednak nie później niż jeden miesiąc od sporządzenia oceny.

3.6. Ocena wpływu inwestycji na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego powinna zostać wykonana przez wykwalifikowanych specjalistów w tym zakresie, którzy udokumentują oraz dokonają właściwej analizy wpływu przedsięwzięcia oraz zaproponują skuteczne działania minimalizujące.

3.7. Raporty końcowe z monitoringu danego zasobu środowiska redagować w układzie dwóch części: pierwsza część: wyniki badań z danego okresu; druga - porównanie wyników z ustaleniami zawartymi w raporcie stanowiącym podstawę wydania niniejszej decyzji oraz w niniejszej decyzji, celem przeprowadzenia prawidłowej oceny wpływu przedsięwzięcia na określony zasób środowiska.

3.8. Program monitoringu wraz ze wskazaniem jego przeprowadzenia oraz terminów przedkładania jego wyników tutejszemu organowi, należy przedstawić do akceptacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie przed jego rozpoczęciem, za wyjątkiem zakresu monitoringu obejmującego stan wody i przepływ w rzece w rzece i poziom wód gruntowych w zasięgu siedlisk od wód zależnych, jak również zmiany kształtowania się dna, w tym mezofarm korytowych, wybojów, rynien i innych przejawów erozji wgłębnej oraz zalądowienia pól międzyostrogowych, które należy przedłożyć przed podjęciem prac związanych z realizacją inwestycji, tj. przed I etapem realizacji inwestycji. Przy ustalaniu zakresu monitoringu należy uwzględnić założenia zawarte w treści uzasadniania niniejszej decyzji, informacje zebrane podczas prac nad raportem o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz inne dane dotyczących środowiska przyrodniczego analizowanego terenu.

3.9. Metodyka monitoringu obejmującego zagadnienia dot. długofalowych skutków hydraulicznego i morfologicznego oraz długofalowych skutków oddziaływania na stan/potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych, jak również skuteczności zrealizowanych działań minimalizujących w kontekście transgranicznego oddziaływania, zostanie przedstawiona do akceptacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie po wcześniejszym jego uzgodnieniu z organami właściwymi po stronie niemieckiej (np. z Polsko- Niemiecką Komisją ds. Wód Granicznych, w Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry oraz w Polsko-Niemieckiej Radzie Programowej Sieci Obszarów Chronionych Doliny Dolnej Odry pod egidą Polsko-Niemieckiej Rady Ochrony Środowiska).

3.10. Program monitoringu oraz raporty końcowe z monitoringu obejmujące zagadnienia, skuteczności zrealizowanych działań minimalizujących w kontekście transgranicznego oddziaływania, długofalowych skutków hydraulicznego i morfologicznego oraz długofalowych skutków oddziaływania na stan/ekologiczny ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych, należy sporządzić również w języku niemieckim.

3.11. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska Gorzowie Wielkopolskim oraz akceptacją ze strony niemieckiej na podstawie dostarczonych wyników monitoringu może podjąć decyzje, np. o przedłużeniu czasu prowadzenia monitoringu, zmianę jego zakresu lub zastosowaniu innych działań minimalizujących, w tym zmienić zakres realizacji przedsięwzięcia objętego etapem II).

i w tym zakresie orzekam:

„3. Monitoring środowiska należy prowadzić na terenie, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz na obszarze, na który przedsięwzięcie może oddziaływać.

3.1. Monitoring przedinwestycyjny:

Przed rozpoczęciem prac budowlanych należy przeprowadzić ocenę stanu wyjściowego, tzw. stanu „0”, środowiska przyrodniczego, jako punktu odniesienia do oceny skutków realizacji przedsięwzięcia na kolejnych etapach monitoringu. Monitoring stanu „0” należy przeprowadzić w zakresie:

- a) stanu wód gruntowych i wód rzeki Odry w kontekście oddziaływania inwestycji na siedliska przyrodnicze od wód zależne (łąki selernicowe *Cnidion dubii* (6440), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe (91E0), łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum* (91F0)) oraz w miejscach szczególnie istotnych dla występowania cennych gatunków ptaków na rozlewiskach Odry. Monitoring należy wykonać przy użyciu piezometrów (w oparciu o istniejącą sieć piezometrów lub wykonanych przez inwestora) oraz wodowskazów. Wybór lokalizacji piezometrów oraz wybór płatów siedlisk objętych monitoringiem dokona specjalista botanik oraz ornitolog, przy udziale specjalisty hydrologa. W ramach monitoringu stanu wody w rzece należy kontrolować zapisy z wodowskazów zlokalizowanych wzdłuż odcinka rzeki objętego inwestycją (co najmniej w Gozdowicach i Słubicach), wraz z określeniem położenia zwierciadła wody dla przekrojów wodowskazowych oraz określeniem przepływów notowanych w okresie referencyjnym. W ramach monitoringu stanu wód gruntowych należy kontrolować poziom wody gruntowej w granicach wybranych siedlisk od wód zależnych, znajdujących się w zasięgu oddziaływania inwestycji, na podstawie danych z piezometrów, uzupełnionych odczytami z wodowskazów (zlokalizowanych co najmniej w Gozdowicach i Słubicach);
- b) stanu zmian kształtowania się dna rzeki Odry, w tym mezoforn korytowych, wybojów, rynien i innych przejawów erozji wgłębnej, załadowienia pól międzyostrogowych oraz dynamiki transportu rumowiska. W ramach monitoringu należy wykonać pomiary batymetryczne za pomocą echosondy przy średnim stanie wód oraz zdjęcia lotnicze wykorzystujące technikę lidarową, wykonywane przy

niskim stanie wód. Monitoring należy wykonać dla wybranych referencyjnych odcinków wspólnie uzgodnionych ze stroną niemiecką;

- c) występowania inwazyjnych gatunków obcych roślin na terenie objętym inwestycją. Badania w zakresie miejsc występowania roślin inwazyjnych należy przeprowadzić na wszystkich odcinkach brzegów rzeki objętych bezpośrednim oddziaływaniem inwestycji. Należy udokumentować występowanie gatunków inwazyjnych na całym obszarze objętym monitoringiem. Należy przeprowadzić jednorazową kontrolę w okresie od 1 czerwca do 30 września lub od trzeciej dekady maja do pierwszej dekady lipca;
- d) monitoring stanu „0” należy uzupełnić o monitoring składu gatunkowego ichtiofauny Odry granicznej, nieobjętego monitoringiem stanu „0”. W ramach monitoringu stanu „0” i monitoringu uzupełniającego należy przeprowadzić inwentaryzację całości zespołu ichtiofauny bytującej w Odrze na wszystkich odcinkach objętych inwestycją. Monitoring uzupełniający należy przeprowadzić niezwłocznie po otrzymaniu decyzji odwoławczej GDOŚ.

3.2. Monitoring na etapie realizacji inwestycji w zakresie:

- a) poziomu koncentracji zawiesiny i natlenienia wód w rzece Odrze. Monitoring poziomu koncentracji zawiesiny i natlenienia wód należy prowadzić zgodnie z następującymi założeniami:
- punkty monitoringowe należy zlokalizować ok. 200 m poniżej miejsca prowadzenia prac,
  - monitoring stężenia zawiesiny należy prowadzić codziennie w pierwszej połowie dnia, wykonując pomiar po co najmniej 2-godzinnym prowadzeniu prac w korycie rzeki. Równoległe z pomiarem stężenia zawiesiny należy prowadzić pomiary stężenia tlenu rozpuszczonego. Pomiar stężenia tlenu należy wykonywać - ok. 1,0 m pod powierzchnią wody,
  - jeżeli stężenie zawiesiny wzrośnie powyżej 200 mg/l lub stężenie tlenu rozpuszczonego spadnie poniżej 4 mg O₂/l, prace należy niezwłocznie wstrzymać na co najmniej 2 godziny, po których należy powtórzyć pomiar. Wznowienie prac jest dopuszczalne w momencie, jeżeli stężenie zawiesiny spadnie poniżej 200 mg/l, a stężenie tlenu rozpuszczonego wzrośnie powyżej 4 mg O₂/l. Po upływie 1 godz. od wznowienia prac pomiar należy powtórzyć,
  - jeżeli stężenie zawiesiny wzrośnie powyżej 400 mg/l lub stężenie tlenu rozpuszczonego spadnie poniżej 3 mg O₂/l, prace należy niezwłocznie wstrzymać na co najmniej 24 godziny, po których należy powtórzyć pomiar. Wznowienie prac jest dopuszczalne w momencie, jeżeli stężenie zawiesiny spadnie poniżej 200 mg/l, a stężenie tlenu rozpuszczonego wzrośnie powyżej 4 mg O₂/l. Po upływie 1 godz. od wznowienia prac pomiar należy powtórzyć;

- b) stopnia wykorzystania sztucznych wysp lęgowych przez mewowców i siewkowców w terenie obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003. W trakcie realizacji inwestycji należy przeprowadzić 2 kontrole, pierwszą w terminie pomiędzy trzecią dekadą kwietnia a drugą dekadą maja, a drugą pomiędzy pierwszą a trzecią dekadą czerwca. Kontrole należy wykonać przy użyciu drona, w sposób niepowodujący płoszenie ptaków. Na każdej kontroli należy policzyć liczbę gniazd i par lęgowych wszystkich gatunków zasiedlających sztuczne wyspy lęgowe;
- c) stanu zachowania siedlisk przyrodniczych znajdujących się w zasięgu oddziaływania inwestycji, takich jak: zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *Bidention p.p.*(3270), starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (3150), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe (91E0), lęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum* (91F0), łąki selernicowe *Cnidion dubii* (6440), ziołorośla górskie *Adenostylin alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium* (6430), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* (6510) oraz liczebności i rozmieszczenia gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 i będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej, w szczególności ryb, m.in. takich gatunków jak: koza, boleń, głowacz, różanka, piskorz; ptaków, m.in. gatunków związanych z linią brzegową rzeki, takich jak mewowce i siewkowe, blaszkodziobe, jak również puchacz, którego stanowisko znajduje się w konstrukcji mostu zlokalizowanego w ok. km 653,900; gatunków zagrożonych, rzadko spotykanych i chronionych prawnie objętych niniejszą decyzją, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków takich jak: grzybieńczyk wodny, nadbrzeżyca nadrzeczna, kotewka orzech wodny, małż z rodziny skójkowatych *Unionidae*. Monitoring w odniesieniu do poszczególnych gatunków i siedlisk należy prowadzić wg przyjętej metodyki w tym zakresie (zgodnie z Państwowym Monitoringiem Środowiskowym). Monitoring winien objąć w miarę możliwości punkty kontrolne objęte badaniami terenowymi prowadzonymi na potrzeby wykonania raportu.

3.3. Monitoring na etapie eksploatacji inwestycji w zakresie:

- a) stopnia przywrócenia brzegowi rzeki Odry właściwości umożliwiających wykształcenie się siedliska zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *Bidention p.p.* 3270. Badania terenowe w zakresie monitoringu siedlisk należy prowadzić regularnie przez pierwsze pięć lat po uporządkowaniu terenu budowy (po każdym etapie realizacji inwestycji). Rekomendowanym terminem prowadzenia badań terenowych w ramach monitoringu są miesiące lipiec, sierpień, wrzesień. Podstawą monitoringu będą zdjęcia fitosocjologiczne wykonane podczas badań terenowych w kolejnych latach, w miarę możliwości w stałych punktach

(odcinkach brzegu), uwzględniające efekty prac prowadzonych nad wzmocnieniem populacji nadbrzeżycy nadrzecznej. Sprawozdania z wynikami monitoringu, z wyjątkiem sprawozdania z pierwszego roku jego prowadzenia, powinny zawierać informacje na temat postępu odnowienia się siedliska, w porównaniu do wyników poprzednich badań. W przypadku niewykształcenia się siedliska w ciągu 5 lat w powierzchni przed rozpoczęciem inwestycji należy podjąć dodatkowe środki, np. narzut materiału przy ostrogach;

- b) rozprzestrzeniania się obcych gatunków inwazyjnych. Monitoringiem należy objąć rozprzestrzenianie się obcych gatunków inwazyjnych roślin, w tym m.in. takich gatunków jak: kolczurka klapowana, rzepień włoski, rdestowce, niecierpek gruczołowaty, na odcinkach brzegów objętych bezpośrednim oddziaływaniem inwestycji (ostrog i wraz z przyległymi przestrzeniami międzyostrogowymi), gdzie wskutek prowadzonych prac nastąpiło naruszenie istniejącej pokrywy roślinnej i odsłonięcie lub utworzenie nagiej powierzchni ziemi lub narzutu kamiennego. Badania terenowe w ramach monitoringu obcych gatunków inwazyjnych roślin powinny być prowadzone regularnie przez pierwsze pięć lat (po każdym etapie realizacji inwestycji) po uporządkowaniu terenu budowy - każdego roku, w okresie wegetacyjnym, optymalnie w pierwszej połowie czerwca (ewentualnie od trzeciej dekady maja do pierwszej dekady lipca). Jeżeli podczas monitoringu stwierdzona zostanie obecność ww. gatunków lub innych gatunków inwazyjnych należy podjąć działania mające na celu ich eliminację z monitorowanego obszaru, zgodnie z założeniami wskazanymi w pkt. 1.14 niniejszej decyzji. Dodatkową pojedynczą kontrolę obecności gatunków inwazyjnych należy przeprowadzić w okresie wegetacyjnym, po okresie 10 lat od uporządkowania terenu budowy;
- c) stopnia przywrócenia zróżnicowania siedlisk w strefie brzegowej. Monitoringiem należy objąć w szczególności pola międzyostrogowe o charakterze starorzeczy, odsypy piasku, roślinność wodną ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych poddanych metaplantacji (grzybieńczyk wodny), płytkie odsypiska kamieni (bystrza) u szczytów zmodernizowanych ostróg, tamy podłużne i przestrzenie odcięte nimi od nurtu – zatamia, pola międzyostrogowe – nagromadzenia rumoszu drzewnego, ponadwymiarowe głazy; pola międzyostrogowe – odcięte zatoczki o charakterze starorzeczy. Monitoring należy wykonać po 1 roku i po 3 roku od zakończenia prac (po każdym etapie realizacji inwestycji). Dodatkową kontrolę należy przeprowadzić po 10 latach, po uporządkowaniu terenu;
- d) długofalowych skutków hydraulicznego i morfologicznego oddziaływania inwestycji na stan ochrony gatunków i typów siedlisk zależnych od wód będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000. Przedmiotem monitoringu należy objąć:
- siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,

będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, w szczególności: zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *Bidention p.p.* (3270), starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (3150), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe (91E0), łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum* (91F0), łąki selernicowe *Cnidion dubii* (6440), ziołorośla górskie *Adenostylion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium* (6430), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* (6510),

- gatunki roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową, w tym gatunki będące przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000.

Monitoring należy prowadzić co 3 lata przez okres 9 lat od zakończenia pierwszego etapu realizacji inwestycji, z wykorzystaniem metodyki monitoringu siedlisk i gatunków Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Monitoringu Ptaków Polski;

- e) długofalowych skutków oddziaływania inwestycji na stan/potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych. Monitoring należy prowadzić zgodnie z przyjętą metodyką w tym zakresie (m.in. metodyką Głównego Inspektora Ochrony Środowiska). Monitoringiem objąć wskaźniki jakości wód warunkujące klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego JCWP, tj. elementy biologiczne, hydromorfologiczne i fizykochemiczne. Monitoringiem należy objąć również transgraniczne oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko. Monitoring należy rozpocząć po zakończeniu pierwszego etapu realizacji inwestycji i prowadzić co 5 lat przez okres 40 lat;
- f) stanu przepływu wody w rzece Odrze i stanu wód gruntowych w zasięgu siedlisk od wód zależnych. Monitoring należy rozpocząć po zakończeniu pierwszego etapu realizacji inwestycji i prowadzić corocznie przez 40 lat. W odniesieniu do monitoringu stanu wody w rzece Odrze należy objąć nim kontrole zapisów z wodowskazów zlokalizowanych wzdłuż odcinka objętego inwestycją (w tym m.in. w Gozdowicach i Słubicach) wraz z określeniem położenia zwierciadła wody dla przekrojów wodowskazowych oraz określeniem przepływów notowanych w okresie referencyjnym. Należy odczytywać zapisy średnich przepływów rocznych wód, przy czym w sytuacjach ekstremalnych, tj. ekstremalnych niżówek i ekstremalnych wód wielkich, częstotliwość kontroli powinna ulec zwiększeniu i objąć np. średnie przepływy miesiąca lub średnie przepływy dobowe. W odniesieniu do monitoringu stan wód gruntowych należy objąć nim kontrole poziomu wody gruntowej w zasięgu wybranych siedlisk od wód zależnych, znajdujących się w zasięgu oddziaływania inwestycji (np. 6440, 91E0), na podstawie danych z zamontowanych piezometrów (lub łąk wodowskazowych), uzupełnionych odczytami z wodowskazów m.in. w Gozdowicach i Słubicach. Monitoring wód gruntowych prowadzony podczas

eksploatacji inwestycji należy poprzedzić badaniami stanu przedwykonawczego, tzw. stanu 0, wykonanymi przed podjęciem prac inwestycyjnych, stanowiącymi tło do dalszych badań monitoringowych i umożliwiającymi porównanie przedstawionych wyników;

- g) stanu zmian kształtowania się dna, w tym mezoform korytowych, wybojów, rynien i innych przejawów erozji wgłębnej, załadownia pól międzyostrogowych oraz dynamiki transportu rumowiska. W ramach monitoringu należy wykonać pomiary batymetryczne za pomocą echosondy przy średnim stanie wód oraz zdjęcia lotnicze wykorzystujące technikę lidarową wykonywane przy niskim stanie wód. Monitoring należy wykonać dla wybranych referencyjnych odcinków wytypowanych na etapie monitoringu stanu „0”. Monitoring należy rozpocząć po zakończeniu pierwszego etapu realizacji inwestycji i prowadzić co 5 lat przez okres 40 lat.

3.4. Wyniki monitoringu należy przedkładać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie i Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w postaci:

- a) raportu z monitoringu stanu „0” – raport należy przedłożyć w ciągu 3 miesięcy od zakończenia badań terenowych w 2 egzemplarzach w formie pisemnej, wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych, oraz z tłumaczeniem na język niemiecki;
- b) raportów okresowych obejmujących roczny cykl badań – raporty należy przedłożyć w ciągu 3 miesięcy od zakończenia danego roku badań w 2 egzemplarzach w formie pisemnej, wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych, oraz z tłumaczeniem na język niemiecki;
- c) raportów końcowych podsumowujących cały cykl badawczy – raporty należy przedłożyć w ciągu 6 miesięcy po zakończeniu badań dla danego zasobu środowiska w 2 egzemplarzach w formie pisemnej, wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych, oraz z tłumaczeniem na język niemiecki;
- d) raportów interwencyjnych w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych bądź niekontrolowanych zmian w stanie zachowania siedlisk przyrodniczych, jak i siedlisk gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną, w tym również stanowiących przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000, mogących mieć istotny wpływ na elementy środowiska przyrodniczego – raporty należy przedłożyć niezwłocznie po wykonaniu, jednak nie później niż miesiąc od zaobserwowania ww. zagrożeń, w 2 egzemplarzach w formie pisemnej, wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych, oraz z tłumaczeniem na język niemiecki.

3.5. W przypadku wykazania w raporcie okresowym, końcowym lub interwencyjnym istotnych zagrożeń dla środowiska związanych z funkcjonowaniem przedsięwzięcia, należy zaproponować działania zapobiegawcze lub minimalizujące, proponowany sposób wdrażania i kontroli rezultatów tych działań.

3.6. W raportach okresowych i końcowych należy zawrzeć wyniki badań z danego okresu.

Dane należy pokazywać w sposób narastający, tzn. każdy raport powinien zawierać dane zgromadzone od początku trwania prac terenowych do dnia przedłożenia raportu, porównanie tych danych z monitoringiem stanu „0” oraz z ustaleniami zawartymi w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, stanowiącym podstawę wydania niniejszej decyzji oraz ustaleniami niniejszej decyzji.

3.7. Raporty okresowe, końcowe oraz interwencyjne Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przekaze organom administracji strony niemieckiej wskazanym w punkcie B.III.1.

3.8. Program monitoringu inwestycyjnego i poinwestycyjnego, wraz ze wskazaniem metodyki ich przeprowadzenia oraz terminów przedkładania raportów okresowych i końcowych, należy przedstawić do akceptacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie przed rozpoczęciem monitoringów. Przy ustalaniu zakresu monitoringu należy uwzględnić założenia zawarte w treści uzasadniania niniejszej decyzji, informacje zebrane podczas prac nad raportem o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz inne dane dotyczących środowiska przyrodniczego analizowanego terenu.

3.9. Program monitoringu przedinwestycyjnego należy przedstawić do akceptacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie przed podjęciem prac związanych z realizacją inwestycji, tj. przed I etapem realizacji inwestycji. Przy ustalaniu zakresu monitoringu należy uwzględnić założenia zawarte w treści uzasadniania niniejszej decyzji, informacje zebrane podczas prac nad raportem o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz inne dane dotyczące środowiska przyrodniczego analizowanego terenu.

3.10. Monitoring oraz raporty z monitoringu powinny zostać wykonane przez wyspecjalizowanych ekspertów w danej dziedzinie.

3.11. Sprawozdania z monitoringu należy przedkładać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie, który za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska przekaze je stronie niemieckiej, tj. ministerstwu właściwemu do spraw ochrony środowiska kraju związkowego Republiki Federalnej Niemiec, właściwemu ze względu na obszar, na który planowane przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko, federalnemu ministerstwu właściwemu do spraw ochrony środowiska Republiki Federalnej Niemiec oraz Dyrekcji Generalnej ds. Dróg Wodnych i Żeglugi.”;

28) w pozostałej części utrzymuję decyzję w mocy.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 18 marca 2020 r. RDOŚ w Szczecinie w związku z wnioskiem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 14 listopada 2017 r., działając na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 2 ustawy ooś, określił środowiskowe uwarunkowania realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

W dniach: 21 i 22 kwietnia 2020 r., 15 czerwca 2020 r. oraz 12 i 13 sierpnia 2020 r. wymienione w sentencji podmioty wniosły skutecznie odwołania od powyższej decyzji.

Klub Przyrodników oraz Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA uczestniczyły na prawach strony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym w oparciu o przepis art. 44 ust. 1 ustawy ooś, natomiast Stepnicka Organizacja Turystycznej Nie Tylko dla Orłów uczestniczyła na prawach strony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym w oparciu o przepis art. 31 Kpa.

Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Klimaschutz des Landes Brandenburg status strony postępowania przysługuje z tytułu posiadania interesu prawnego w przedmiotowym postępowaniu z uwagi na dysponowanie wyłącznym uprawnieniem do prowadzenia połowu ryb w niemieckiej części Odry na całej długości Landu Brandenburgii. Z kolei uprawnienie do wniesienia odwołania przez stowarzyszenia Deutsche Umwelthilfe e.V., Naturschutzbund Deutschland (NABU) e.V., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Brandenburg e.V. oraz Deutscher Naturschutzring Dachverband der deutschen Natur-, Tier- und Umweltschutzorganistat (DNR) e.V. wynika z przepisu art. 44 ust. 2 ustawy ooś.

Odwołania zostały wniesione w terminie – w związku z tym, że decyzja została doręczona stronom poprzez obwieszczenie w trybie art. 49 § 1 Kpa, termin ten dla stron polskich upłynął odpowiednio w dniu 22 kwietnia 2020 r. oraz w dniu 22 czerwca 2020 r. Powtórne doręczenie decyzji nastąpiło z uwagi na ogłoszenie stanu epidemii z powodu COVID-19. Zgodnie z art. 15zss ust. 1 pkt 1 i 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), bieg terminów procesowych i sądowych w postępowaniach sądowych, w tym sądowoadministracyjnych i postępowaniach administracyjnych, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres. Natomiast zgodnie z art. 15zss ust. 7 przywołanej ustawy jakkolwiek czynności dokonane w tym okresie w ww. postępowaniach są skuteczne. Natomiast stronom niemieckim decyzja w trybie art. 49 § 1 Kpa została doręczona w dniu 13 sierpnia 2021 r.

W odwołaniach i ich uzupełnieniach skarżący podnieśli następujące zarzuty:

- naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 4-10 w związku z art. 66 ust. 2 ustawy ooś, poprzez wydanie decyzji w oparciu o niezgodny z prawem i stanem faktycznym raport o

- oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- naruszenie art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy ooś w związku z art. 2 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. U. UE. L. z 2012 r. poz. 26.1) oraz w związku z art. 72 ust. 5 ustawy ooś, poprzez naruszenie zakazu dzielenia przedsięwzięć, gdyż analizowane przedsięwzięcie jest częścią większego zamierzenia inwestycyjnego obejmującego regulację całej Odry granicznej i środkowej,
  - naruszenie art. 82 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 82 ust. 2a oraz art. 88 ust. 1a ustawy ooś, poprzez brak stwierdzenia konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
  - naruszenie art. 81 ust. 1 ustawy ooś, poprzez dopuszczenie do realizacji wariantu, który zgodnie z oceną oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie jest możliwy do realizacji i nie jest zgodny z prawem,
  - naruszenie art. 108 § 1 Kpa, poprzez nieuzasadnione nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności,
  - wadliwe wydanie decyzji ze względu na podpisanie jej przez Aleksandrę Stodulną pełniącą obowiązki RDOŚ w Szczecinie, nie będącą prawidłowo umocowaną do wydania zaskarżonej decyzji, co powinno skutkować *wyłaczeniem się Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i kierowanego przez niego urzędu z rozpatrzenia sprawy z uwagi na zaangażowanie w budzącą wątpliwości czynność powierzenia pełnienia obowiązków,*
  - naruszenie art. 7 w związku z art. 77 § 1 Kpa, przez brak dokładnego i wyczerpującego zbadania okoliczności przedmiotowej sprawy oraz zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego w sprawie,
  - naruszenie art. 80 Kpa, poprzez przeprowadzenie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów,
  - naruszenie art. 85 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 lit. a-c ustawy ooś w związku z art. 107 § 3 Kpa, poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia zaskarżonej decyzji,
  - naruszenie art. 2 ust. 1 Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o realizacji Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z dnia 25 lutego 1991 podpisanej w Neuhausen am Neuhardenberg dnia 11 kwietnia 2006 r., dalej jako umowa Polsko-Niemiecka o ocenach oddziaływania na środowisko, poprzez wadliwe tłumaczenie na język niemiecki dokumentacji sprawy,
  - naruszenie art. 3 ust. 1 Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko-niemieckim (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu i żegluga), podpisanej w Warszawie dnia 27 kwietnia 2015 r. (Dz. U. 2015, poz. nr

1273), dalej jako umowa Polsko-Niemiecka o drogach wodnych, i załącznika do tej umowy, poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że zaskarżona decyzja dotyczy miejsc limitujących określonych w przywołanej umowie, podczas gdy zaskarżona decyzja dotyczy prac nieobjętych tą umową (w szczególności Etap II) oraz błędne uzasadnienie konieczności przeprowadzenia prac objętych zaskarżoną decyzją treścią umowy,

- naruszenie art. 7, art. 77 i art. 80 Kpa oraz art. 85 art. 2 ustawy ooś, poprzez ich niezastosowanie, przejawiające się pominięciem uwag składanych przez strony postępowania oraz społeczeństwo oraz pominięciem wpływu inwestycji na niemiecką stronę Odry oraz tamtejsze środowisko,
- niewykazanie konieczności realizacji inwestycji z uwagi na nadrzędny interes publiczny oraz brak udowodnienia, że nie istnieje dla niej żadne inne rozwiązanie alternatywne,
- przedstawienie stronie niemieckiej do transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko dokumentacji, która nie spełnia wymagań stawianych jej przepisami prawa: *zawiera znaczne braki, dokumenty są niekompletne, zgromadzone dane niewystarczające, a interpretacje i wnioski ani nie opierają się na danych, ani nie są zrozumiałe, końcowa ocena projektu jest tendencyjna;* w dokumentacji rozważone zostały jedynie skutki inwestycji na polski brzeg, podczas gdy regulacja Odry będzie miała również wpływ na *siedliska, zbiorowiska gatunków i dobra chronione po stronie niemieckiej, gdzie bezpośrednio narażonych jest m.in. osiem obszarów Natura 2000,*
- nieprecyzyjny i niezrozumiały sposób przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, wyciągnięte wnioski nie zostały poparte danymi,
- prognozowanie oddziaływania inwestycji na środowisko nie zostało oparte na wiedzy i aktualnych podstawach naukowych,
- brak przedłożenia organom opiniującym ujednoczonego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko z dnia 17 grudnia 2021 r., dalej jako raport jednolity,
- ograniczenie udziału społeczeństwa na etapie postępowania odwoławczego,
- brak racjonalnego wariantu alternatywnego, wariant alternatywny przedstawiony w raporcie jest pozorny,
- brak rozważenia wariantu polegającego na budowie ostróg o innej wielkości, odległości między liniami przepływu, wycięciem na wodę stojącą, ostróg zagiętych lub o zmienionej wysokości konstrukcji niż w wariancie proponowanym przez inwestora,
- brak rozważenia *alternatyw dla łamania lodu lub przystosowanych statków towarowych o zmniejszonym zanurzeniu ani przeniesienia transportu ładunków na kolej,*
- naruszenie art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. i w związku z art. 75 ust. 5, art. 82 ust. 1-3, art. 85

- ust. 1 i ust. 2 pkt 1 lit. a-c oraz pkt 2 ustawy ooś, poprzez niewykazanie istnienia konieczności realizacji przedsięwzięcia, w tym nieprzedstawienie dowodów potwierdzających istnienie problemu z pracą lodołamaczy oraz wskazujących, że przedsięwzięcie będzie miało wpływ na poprawę ochrony przeciwpowodziowej,
- naruszenie art. 4 ust. 7 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE. L. z 2000 r. poz. 327.1), dalej jako Ramowa Dyrektywa Wodna, w związku z art. 66 pkt 1 i 2, art. 67 pkt 1 i pkt 2, art. 68 pkt 1-4 oraz art. 63 ust. 1 pkt 1-4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624, ze zm.), zwanej dalej Prawo wodne, w związku z art. 81 ust. 3 ustawy ooś, poprzez wydanie rozstrzygnięcia, które niesie poważne ryzyko pogorszenia stanu ekologicznego i potencjału ekologicznego rzeki Odry oraz jest sprzeczne z regułą podejmowania wszelkich działań, aby łagodzić skutki negatywnych działań na stan jednolitych części wód powierzchniowych oraz na brak możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wodne,
  - naruszenie art. 4 ust. 1 lit. a) podpunkty i), ii), iii) Ramowej Dyrektywy Wodnej, *poprzez ich niezastosowanie polegające na zaaprobowaniu w Decyzji przedsięwzięcia, które będzie mogło mieć dewastacyjny wpływ na stan wód powierzchniowych, w tym także po niemieckiej stronie Odry,*
  - naruszenie art. 172 ust. 1 w związku z art. 172 ust. 4 oraz art. 173 ust. 10 Prawa wodnego w związku z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1938) oraz w związku z art. 7 ust. 4, art. 2 pkt 1 i 2, art. 7 ust. 1-3 dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. U. UE. L. z 2007 r. poz. 288.27), poprzez określenie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia, które będzie zwiększać ryzyko powodzi w miejscowościach Oderbruch, Słubice, Frankfurt nad Odrą i ich okolicy oraz nieuwzględnienie stanowiska Ministerstwa Środowiska Brandenburgii, które sprzeciwia się analizowanej inwestycji w projektowanym kształcie,
  - brak wyjaśnienia *jak możliwe jest, że inwestycja z definicji przeciwpowodziowa, tj. podejmowana w celu ograniczenia wylewów rzeki, jest równocześnie oceniana jako przedsięwzięcie nie wpływające na reżim wylewów rzeki,*
  - realizacja inwestycji zwiększy ryzyko powodzi letnich kosztem oczekiwanej poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego podczas powodzi spowodowanych zamarzaniem rzeki,
  - naruszenie art. 7, art. 77 i art. 80 Kpa oraz art. 85 art. 2 ustawy ooś, poprzez ich niezastosowanie przejawiające się pominięciem *wniosków dowodowych w zakresie przeprowadzenia dwuwymiarowych obliczeń i modeli dla zaplanowanych prac oraz*

przedłożenia takich wyników skarżącej celem zapoznania i oszacowania wpływu na stronę niemiecką,

- zastosowanie modelowania numerycznego niewystarczającego do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- brak wyjaśnienia jak zmieni się wartość przepływu brzegowego Odry,
- błędna ocena zmiany poziomów wody podczas powodzi nieuwzględniająca, że prace związane z realizacją budowli regulacyjnych prowadzone będą jednostronnie po stronie polskiej, bez odpowiednich działań na brzegu niemieckim, co może spowodować przesunięcie strumienia powodziowego w kierunku wałów niemieckich, co wpływa na zwiększenie ich obciążenia i przerwanie wałów, a w konsekwencji na zwiększenie ryzyka powodzi po stronie niemieckiej,
- błędne założenie, że największe oddziaływanie inwestycji na środowisko wystąpi na etapie jego budowy, podczas gdy zmiany w schematach nurtu spowodowane przez budowane konstrukcje będą miały długotrwały, względnie trwały skutek na stronę niemiecką,
- błędna ocena, że w dłuższej perspektywie czasowej nie wystąpią żadne istotne zmiany w poziomie wody, dynamice nurtu i transporcie rumowiska,
- błędna ocena, że nie dojdzie do drenażu obszarów przyległych,
- błędne przyjęcie, że rezerwa na wypadek wystąpienia poziomów powodziowych do momentu osiągnięcia wierzchołka wału jest wystarczająca. W opinii skarżących dodatkowy wzrost poziomu wody o 0,12 m w miejscowości Hohenwutzen oraz o 0,10-0,15 m w Słubicach i Frankfurcie nad Odrą spowodowany regulacją rzeki zwiększa zagrożenie powodziowe,
- brak uwzględnienia w analizach wpływu ekstremalnych zjawisk pogodowych spowodowanych zmianami klimatycznymi, które powodując wzrost stanów wody pochodzącej z górnego i środkowego biegu Odry zwiększają ryzyko wystąpienia powodzi,
- ryzyko wystąpienia wpływu na stabilizację koryta Odry i postępującą erozję, które mogą wystąpić bez podjęcia odpowiednich działań zaradczych, a które obserwowane są na Łabie i prowadzą do ograniczenia jej użytkowania jako drogi wodnej (ograniczenie głębokości i szerokości toru wodnego, uszkodzenie zabezpieczeń brzegowych w formie skarp i budowli pionowych oraz zagrożenie stabilności innych budowli, wzrost kosztów utrzymania stabilności budowli hydrotechnicznych oraz zwiększone koszty kontroli rumowiska), ograniczanie ekologicznego znaczenia rzeki jako siedliska gatunków flory i fauny, zagrożenie dla obszarów chronionych w tym obszarów Natura 2000 oraz ograniczenie wykorzystywania gospodarczego,
- brak analizy wpływu inwestycji na stale postępującą erozję rzeki wynikającą z budowy ostróg i osady odkładające się pomiędzy nimi, co powoduje deficyt osadów w

- rzece, które są wyłukiwane z dna koryta, co skutkuje negatywnym wpływem na obszary Natura 2000,
- brak możliwości oceny w modelu wykonanym na potrzeby *Aktualizacji koncepcji regulacji cieków Odry Granicznej* Federalnego Instytutu Budownictwa Wodnego (BAW) z 2014 r., dalej jako koncepcja BAW, stale postępującej erozji rzeki oraz ryzyka związanego z osuszaniem terenów,
  - nierzetelna analiza zastosowania różnych typów pogłębiarek Amphibex, jako alternatywy dla ochrony przed zatorami lodowymi i powodziami spowodowanymi zamarzaniem rzeki, pozwalającej zrealizować te same cele jakie zakłada planowana regulacja Odry, tym samym brak spełnienia art. 4 ust. 7 ramowej dyrektywy wodnej z uwagi na istnienie rozwiązania alternatywnego,
  - w opinii skarżących prowadzenie akcji lodołamania na rzece Odrze jest możliwe bez konieczności realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, gdyż Odra ma wystarczającą głębokość wody do wykorzystania lodołamaczy już przy referencyjnym niskim stanie wody oraz w prognozie 40-letniej, a użycie lodołamaczy w okresach niskich stanów wody zwiększa ryzyko powstawania zatorów lodowych i powodzi spowodowanych zamarznięciem rzeki,
  - próba przeprowadzenia projektu użegłowania Odry, który jest niezgodny z prawem unijnym, pod pretekstem ochrony przeciwpowodziowej,
  - niewystarczające dane prognostyczne w zakresie rozwoju morfologicznego dna Odry zarówno w odniesieniu do średniego położenia dna, jak i lokalnych płycizn nad piaszczystymi mieliznami i dużymi wydymami, które ostatecznie mają decydujące znaczenie dla wykazania skuteczności projektu,
  - nieprawidłowość wyników zawartych w ekspertyzie pn. *Wpływ modernizacji ostróg na Odrze granicznej na transport osadów dennych i potencjalne uwolnienie zanieczyszczeń* autorstwa T. Kolarskiego, K. Matej-Łukowicz, Gdańsk, maj 2019 r., stanowiącej załącznik nr 29 do raportu jednolitego w zakresie uwalniania szkodliwych substancji z osadów dennych,
  - nieprawidłowość wniosków przedstawionych w ekspertyzach pn.: *Skuteczność planowanego polderu zalewowego Międzyodrze i koncepcji regulacji cieków na poprawę ochrony przeciwpowodziowej na dolnej Odrze*, Koreferat do raportu autorstwa dr hab. Artura Magnuszewskiego, prof. UW, przygotowany na zlecenie Deutscher Naturschutzring, Warszawa, 2018 r., stanowiący załącznik nr 25 do raportu jednolitego oraz *Synteza oceny oddziaływań na ekosystemy i gatunki zależne od wód w tym chronione w ramach obszarów N2000 związanych ze zmianami w warunkach hydrologicznych*, M. Kilińska, Warszawa, 2019 r., stanowiący załącznik nr 26 do raportu jednolitego,
  - analiza wpływu inwestycji tylko na trzy JCWP po stronie niemieckiej, a pominięcie innych,

- naruszenie art. 33 ust. 1 pkt 1-3 w związku z art. 34 ust. 1 i ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz. 1098) w związku z art. 81 ust. 2 ustawy o oś, poprzez brak właściwej analizy oddziaływania na cele ochrony obszarów Natura 2000: Dolina Środkowej Odry PLB080004, Łęgi Słubickie PLH080013, Ujście Warty PLC080001, Dolna Odra PLH320037, Dolina Dolnej Odry PLB320003, Unteres Odertal DE2951302, Unteres Odertal DE2951401, Oderwiesen Neuriidnitz DE3151301, Odervorland Oderbruch DE3252301, Oderinsel Kustrin-Kietz DE3453301, Mittlere Oderniederung DE3453422, Eichwald mit Tzschetzschnower Schweiz und Steiler Wand DE3653301, Odertal Frankfurt-Lebus mit Pontischen Hangen DE3553307, Mittlere Oder DE3653302, Oder am Frankfurter Stadtgebiet mit Ziegenwerder DE3954301 i wydanie rozstrzygnięcia, które dopuszcza znaczące negatywne oddziaływanie na cele ochrony tych obszarów,
- naruszenie art. 3 ust. 1 pkt 17 lit. a-c ustawy o oś w związku z art. 33 ust. 1 pkt 1-3 w związku z art. 5 pkt 1d ustawy o ochronie przyrody, poprzez wydanie decyzji, która dopuszcza ponadnormatywny wpływ planowanego przedsięwzięcia na integralność obszarów Natura 2000,
- nierzetelna analiza oddziaływania inwestycji na niemieckie obszary Natura 2000,
- brak analizy wpływu inwestycji na obszary Natura 2000 DE 2751-421 Randow-Welse-Bruch i DE 2752-302 Salveytal,
- naruszenie art. 6 ust. 4 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L. z 1992 r. poz. 206.7), dalej jako dyrektywa siedliskowa, w odniesieniu do ochrony ogólnej spójności sieci Natura 2000 i siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I oraz gatunków wymienionych w załączniku II do dyrektywy z uwagi na brak możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wodne,
- naruszenie art. 6 ust. 4 w związku z art. 7 dyrektywy siedliskowej w odniesieniu do obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 z uwagi na brak możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wodne,
- naruszenie art. 16 dyrektywy siedliskowej w odniesieniu do gatunków wymienionych w załączniku IV z uwagi na brak możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wodne,
- nierzetelna ocena oddziaływania inwestycji na siedlisko zalewane muliste brzegi rzek (3270),
- brak pełnego rozpoznania występowania inwazyjnych gatunków obcych i oceny ryzyka jakie stwarza inwestycja w zakresie ekspansji tych gatunków, w szczególności klonu jesionolistnego *Acer negundo*,
- niewystarczająca ocena oddziaływania inwestycji na ryby, w szczególności na skalę ilościową oddziaływania oraz wskazanie niedostatecznych sposobów minimalizacji

wykazanego wpływu, pominięcie w analizach wpływu na głowacza białopłetwego i minoga strumieniowego,

- niewystarczająca analiza wpływu inwestycji na erozję brzegów, która może spowodować ograniczenie formowania siedliska zalewane muliste brzegi rzek (3270), zatrzymanie procesu powstawania skarp brzegowych, które są środowiskiem lęgowym dla zimorodka *Alcedo atthis* i brzegówki *Riparia riparia*,
- brak wyczerpującej analizy wpływu ograniczenia i łagodniejszego przebiegu zjawisk lodowych na Odrze, w szczególności w kontekście osiągnięcia właściwego stanu ochrony części siedlisk przyrodniczych, w tym ziołorośli nadrzecznych (6430),
- pominięcie w ocenie oddziaływania na środowisko wpływu skumulowanego inwestycji na stanowiska lęgowego puchacza *Bubo bubo*, gnieźdzącego się w przęśle mostu w Siekierkach,
- błędne twierdzenie, że możliwe jest wykorzystanie przez gatunki zwierząt, w tym ryby, siedlisk na przeciwległym brzegu jako ostoi w trakcie realizacji projektu,
- błędna ocena, iż w wyniku realizacji projektu nie dojdzie do osuszenia terenów zalewowych, a w konsekwencji oddziaływanie to nie ma wpływu na spójność sieci obszarów Natura 2000 w zakresie siedlisk i gatunków związanych z terenami podmokłymi,
- negatywne oddziaływanie inwestycji na ujednoczenie dna rzeki oraz utrata okresowo zalewanych siedlisk Natura 2000 i zależnych od nich gatunków występujących na obszarach Natura 2000 oraz zaproponowanie niewystarczających działań minimalizujących ten wpływ zwłaszcza w zakresie oddziaływania na ryby,
- brak adekwatnych działań minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko oraz dobrowolność ich stosowania poprzez wprowadzenie zastrzeżenia realizacji ich w *miarę możliwości*,
- nałożenie obowiązku działań minimalizujących negatywny wpływ inwestycji na środowisko jedynie w odniesieniu do etapu realizacji i samych budowli regulacyjnych bez uwzględnienia skutków, które powstaną w wyniku realizacji projektu jak przegłębienia i ujednoczenia koryta rzeki,
- brak *bilansu strat i pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych dla poszczególnych obszarów jako podstawy do kompensacji przyrodniczej i zastąpienia*,
- zebranie niewystarczających i nieaktualnych danych dotyczących makrozoobentosu i ichtiofauny, co uniemożliwia rzetelną ocenę zasobów lub oszacowanie pogorszenia ich stanu,
- pominięcie w raporcie oddziaływania związanego z trwałą i prawie całkowitą utratą siedlisk makrozoobentosu i ichtiofauny w środkowym nurcie rzeki powodującą poważne szkody dla bioróżnorodności, których nie da się zrekomensować,
- brak analizy oddziaływań długoterminowych na środowisko przyrodnicze,
- brak analizy celów ochrony niemieckich obszarów chronionych ustalonych w planach

ochrony,

- nierzetelna analiza oddziaływania inwestycji na ryby, ptaki, płazy, rośliny naczyniowe i siedliska przyrodnicze,
- nierzetelna analiza oddziaływania inwestycji na krajobraz,
- niewystarczająca analiza oddziaływania skumulowanego projektowanej inwestycji oraz przyszłych prac bagrowniczych,

Skarżący wnieśli:

- na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 Kpa o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i odmówienie zgody na realizację przedsięwzięcia lub o uchylenie zaskarżonej decyzji na podstawie art. 138 § 2 Kpa i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji,
- przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub instytutu naukowo-badawczego w zakresie *prawidłowości określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia, wpływu przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 (zwłaszcza ich integralność) i chronione gatunki, wpływu przedsięwzięcia na stan ekologiczny i potencjał ekologiczny rzeki Odry, prawidłowości raportu oddziaływania na środowisko, wpływu przedsięwzięcia na zwiększenie ryzyka powodziowego.*

W toku prowadzonego postępowania odwoławczego Naturschutzbund Deutschland (NABU) e.V., Deutscher Naturschutzring Dachverband der deutschen Natur-, Tier- und Umweltschutzorganistat (DNR) e.V. oraz Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Brandenburg e.V. przedłożyli poniższe opracowania i dowody:

- Oświadczenia Instytutu Ekologii Wód i Rybołówstwa Śródlądowego im. Leibniza (IGB) w Stowarzyszeniu Badawczym Berlin e.V., sierpień 2019,
- Podsumowanie stanowiska do „Raportu oddziaływania inwestycji na środowisko. 1B.2 faza I i faza II Prace modernizacyjne na Odrze granicznej (z kwietnia 2019 r.)” autorstwa Ingo Schnauder, Uniwersytet Techniczny w Wiedniu, Inżynierskie Biuro ds. Renaturyzacji, sierpień 2019 r.
- Informacja prasowa Federalnego Urzędu Dróg Wodnych i Żeglugi z dnia 15 stycznia 2016 r. dotycząca polsko-niemieckiej operacji lodołamania,
- Informacja prasowa Federalnego Urzędu Dróg Wodnych i Żeglugi z dnia 24 lutego 2016 r. o ponownym otwarciu Odry granicznej dla żeglugi,
- skierowanego do Komisji Europejskiej przez posłów do Parlamentu Europejskiego: pytania priorytetowego wymagające odpowiedzi na piśmie (P-001065/2022 do Komisji) w sprawie prac modernizacyjnych na Odrze granicznej wraz z odpowiedzią udzieloną przez komisarza Sinkevičiusa w imieniu Komisji Europejskiej z dnia 28 kwietnia 2022 r.

W trakcie prowadzonego postępowania odwoławczego skarżący zarzucili GDOŚ naruszenie zasady dwuinstancyjności postępowania administracyjnego wyrażonej w art. 15

Kpa, w związku z dyspozycją art. 136 Kpa, poprzez przeprowadzenie w zbyt szerokim zakresie uzupełniającego postępowania dowodowego.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustalił i zważył, co następuje.

Przedmiotowa inwestycja polega na modernizacji budowli regulacyjnych stanowiących budowlę przeciwowodziowe, poprzez rozbiórkę i przebudowę istniejących ostróg oraz budowę nowych, rozbiórkę istniejących tam podłużnych i budowę nowych oraz rozbiórkę istniejących umocnień i opasek brzegowych oraz budowę nowych, na łącznej długości około 54,4 km biegu rzeki Odry granicznej. Powyższe wskazuje, że analizowana inwestycja należy do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 65 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71). Zatem, zgodnie z art. 71 ust. 2 pkt 2 ustawy ooś, inwestycja ta wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przywołane powyżej rozporządzenie z dniem 11 października 2019 r. zostało uchylone, jednak zgodnie z § 4 aktualnie obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U z 2019 r., poz. 1839) do przedsięwzięć, w przypadku których przed dniem wejścia w życie rozporządzenia wszczęto i nie zakończono postępowania w sprawie decyzji w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Jak wynika z art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy ooś, przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko nie jest obligatoryjne. Ocena taka jest przeprowadzana wówczas, gdy obowiązek jej przeprowadzenia zostanie stwierdzony przez organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na podstawie art. 63 ust. 1 tej ustawy. Postanowieniem z dnia 29 marca 2018 r., znak: WONS-OŚ.4233.1.2017.KK.13, RDOŚ w Szczecinie stwierdził obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz określił zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla powyższego przedsięwzięcia, zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. 1 ustawy ooś w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1712), jest RDOŚ w Szczecinie. Jak wynika natomiast z art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 127 ust. 3 ustawy ooś, organem właściwym do rozpatrzenia odwołania od decyzji regionalnego dyrektora ochrony środowiska jest GDOŚ.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 Kpa organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzec co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję

– umorzyć postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części. Uchylenie decyzji w oparciu o art. 138 § 1 pkt 2 norma pierwsza Kpa będzie miało miejsce wówczas, gdy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy rozstrzygnięcie merytoryczne organu odwoławczego jest niezgodne z rozstrzygnięciem organu pierwszej instancji. Organ administracji, wydając w postępowaniu odwoławczym decyzję uchylającą zaskarżoną decyzję i orzekając co do istoty sprawy, zajmuje stanowisko, że rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji jest w tym zakresie nieprawidłowe z uwagi na niezgodność z przepisami prawa lub z punktu widzenia celowości podjętego rozstrzygnięcia. *Niezgodność z przepisami prawa to niezgodność z przepisami prawa materialnego lub przepisami prawa procesowego przez ich rażące naruszenie lub ich wadliwą wykładnię* (B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2021, str. 849). Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do punktów: B.I.2.e, B.I.2.f (w części) B.I.2.i, B.I.3.b, B.I.3.c (w części), B.I.3.f (w części), B.I.4.a (w części), B.I.4.b, B.I.4.c (w części), B.I.4.d (w części), B.I.4.f, B.I.5, B.I.10, B.I.11, B.I.12, B.I.13, B.I.14, B.I.15, B.I.23, B.III, B.IV.3 decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r.

Natomiast uchylenie decyzji i umorzenie postępowania organu pierwszej instancji – art. 138 § 1 pkt 2 norma druga Kpa może mieć miejsce w sytuacji, gdy postępowanie to było bezprzedmiotowe. *Przesłanka bezprzedmiotowości wystąpi, gdy brak było podstaw prawnych do merytorycznego rozpoznania danej sprawy w ogóle bądź nie było podstaw do rozpoznania jej w drodze postępowania administracyjnego, czy też tylko w drodze postępowania administracyjnego prowadzonego przed tym organem pierwszej instancji* (B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2021 str. 835). Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do punktów: B.I.18, B.I.20 (w części), B.I.22, B.I.24, B.IV.1, B.IV.2 decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r.

Zgodnie z kolei z art. 138 § 1 pkt 1 Kpa organ odwoławczy może utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję. Będzie to miało miejsce wówczas, gdy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy rozstrzygnięcie organu odwoławczego jest zgodne z rozstrzygnięciem organu pierwszej instancji zawartym w zaskarżonej decyzji. Organ administracji, wydając w postępowaniu odwoławczym decyzję utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję, zajmuje stanowisko, że rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji jest prawidłowe, zarówno co do zgodności z prawem, jak i co do istoty. W ocenie GDOŚ w pozostałej części zaskarżona decyzja jest prawidłowa i nie narusza przepisów prawa w stopniu uzasadniającym jej uchylenie w tym zakresie.

Po przeprowadzeniu weryfikacji przedłożonej dokumentacji, w tym raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z jego uzupełnieniami, organ drugiej instancji uznał, iż wymaga ona dalszego uzupełnienia. W związku z powyższym GDOŚ pismem z dnia 28 kwietnia 2021 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.24.2020.aka.35, wezwał inwestora do uzupełnienia przedłożonego materiału dowodowego i złożenia wyjaśnień.

Pismami z dnia 17 czerwca 2021 r., 9 września 2021 r., 9 listopada 2021 r. oraz 17 grudnia 2021 r. inwestor przedstawił odpowiedzi na kwestie podniesione przez organ drugiej instancji. Po złożonych uzupełnieniach raport spełnia wymogi wskazane w art. 66 ustawy ooś w stopniu umożliwiającym przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie środowiskowych uwarunkowań jego realizacji. Tym samym za bezpodstawne należy uznać podnoszone przez odwołujących zarzuty w zakresie wadliwości raportu. Organ odwoławczy dokonał również oceny prawidłowości i skuteczności istotnych warunków korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, wymagań dotyczących ochrony środowiska koniecznych do uwzględnienia w dokumentacji na dalszym etapie procesu inwestycyjnego oraz warunków mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie i minimalizację przyrodniczą negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko, które zostały określone w decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r. Warunki określone w punktach: B.I.2.e, B.I.2.f (w części) B.I.2.i, B.I.3.b, B.I.3.c (w części), B.I.3.f (w części), B.I.4.a (w części), B.I.4.b, B.I.4.c (w części), B.I.4.d (w części), B.I.4.f, B.I.5, B.I.10, B.I.11, B.I.12, B.I.13, B.I.14, B.I.15, B.I.23, B.III, B.IV.3 powyższej decyzji przedsięwzięcia nie wypełniały wymogów określonych w art. 107 § 1 Kpa w związku z art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b i c, pkt 2 lit. a, b i c ustawy ooś, z tego też względu zostały one zmodyfikowane i doprecyzowane w postępowaniu odwoławczym.

W orzecznictwie jako przypadek braku podstawy prawnej do wydania decyzji wskazuje się m.in. nałożenie na stronę obowiązku, w sytuacji gdy obowiązek ten wynika wprost z przepisu prawa (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 1983 r., sygn. akt II SA 261/83 oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 7 stycznia 2013 r., sygn. akt II SA/Sz 1062/12). Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do następujących punktów decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2021 r.:

- B.I.18, B.I.24, B.I.20 (w części) – obowiązki te wynikają z: art. 16, art. 17 i art. 23 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1742),
- B.IV.1 – obowiązki te wynikają z art. 61 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.),
- B.IV.2 - obowiązki te wynikają z art. 64 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. nr 47, poz. 401).

GDOŚ uchylił także warunek określony w punkcie B.I.22 i w tym zakresie umorzył postępowanie organu pierwszej instancji. Dla GDOŚ niezrozumiałe jest z jakich względów został nałożony warunek, który nakłada na pracowników budowlanych obowiązek spełnienia norm sanitarno-higienicznych, a także jakie normy mają być spełnione. Tym samym w opinii GDOŚ warunek ten jest niezasadny.

GDOŚ uchylił również i zmienił punkty B.III oraz B.IV.3. zaskarżonej decyzji, bowiem określone w nich warunki w zakresie monitoringu środowiskowego zostały sformułowane w sposób nieprecyzyjny, co mogłoby utrudnić ich wykonanie. Świadczą o tym złożone przez inwestora wnioski w trybie art. 113 § 2 Kpa o wyjaśnienie wątpliwości co do ich treści. GDOŚ zmieniając punkt B.IV.3. wyłączył także możliwość, na podstawie otrzymanych wyników monitoringu, *np. przedłużenia czasu prowadzenia monitoringu, zmiany jego zakresu lub zastosowania innych działań minimalizujących, w tym zmienić zakres realizacji przedsięwzięcia objętego etapem II*. Powyższy warunek jest niedopuszczalny. Zmiana warunków ostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach może nastąpić jedynie w trybie art. 155 Kpa, po spełnieniu ustawowych przesłanek wskazanych w tym przepisie oraz po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z wymogami art. 87 ustawy ooś. Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje się dla konkretnego przedsięwzięcia, którego zakres określa inwestor we wniosku o wydanie tej decyzji. Tak określone przedsięwzięcie podlega ocenie oddziaływania na środowisko, a w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, po zidentyfikowaniu jego wpływu na środowisko, nakładane są adekwatne warunki jego realizacji oraz działania ograniczające i minimalizujące jego negatywne oddziaływanie, które mają zapewnić realizację inwestycji zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Nie można zaakceptować dopuszczenia zmiany zakresu przedsięwzięcia po wydaniu ostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z pominięciem stosowanych procedur administracyjnych. Ponadto niezrozumiałe jest również zastosowanie przez RDOŚ w Szczecinie zwrotu *na przykład* (punkt B.IV.11 decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2022 r.), co daje wręcz przyzwolenie do nieograniczonej możliwości zmiany warunków realizacji przedsięwzięcia oraz zmiany jego zakresu poprzez uzasadnienie tych działań nieznanymi wynikami monitoringu.

Mając powyższe na uwadze, GDOŚ uchylił punkty: B.I.18, B.I.24, B.I.20 (w części), B.I.22, B.IV.1, B.IV.2, decyzji RDOŚ w Szczecinie i umorzył postępowanie organu pierwszej instancji w tym zakresie jako bezprzedmiotowe – punkty: 19-21, 23, 25 i 26 niniejszej decyzji.

I. Rodzaj, lokalizacja i charakterystyka przedsięwzięcia.

Przedmiotowe przedsięwzięcie polegające na pracach modernizacyjnych budowli regulacyjnych na Odrze granicznej realizowane będzie w obrębie województwa zachodniopomorskiego na terenie gmin Chojna, Cedynia i Mieszkowice oraz województwa lubuskiego na terenie gmin Kostrzyn nad Odrą, Górzycza i Słubice. Na terenie województwa zachodniopomorskiego pracami objęty będzie odcinek o długości ok. 32,5 km, natomiast na terenie województwa lubuskiego odcinek o długości ok. 21,9 km. Odra objęta zakresem przedsięwzięcia jest silnie przekształcona przez człowieka. Obok naturalnych procesów transportu osadów i formowania koryta działają zjawiska wykorzystane w budownictwie hydrotechnicznym do regulacji rzeki.

Analizowane przedsięwzięcie zaprojektowane zostało w oparciu o koncepcję przebudowy regulacyjnej rzeki Odry granicznej, która została wykonana przez niemiecki Federalny Instytut Budownictwa Wodnego w Karlsruhe (BAW) w 2014 r., w realizacji którego udział brali niemieccy i polscy eksperci.

Inwestycja podzielona została na dwa etapy. W etapie I wykonane zostaną „Prace modernizacyjne w celu zapewnienia zimowego lodołamania” na pięciu odcinkach rzeki Odry o łącznej długości około 24,4 km: od km 581,000 do km 585,700 (rejon m. Słubice), od km 604,000 do km 605,000 (rejon m. Górzycy – Reitwein), od km 613,500 do km 614,700 (rejon m. Kostrzyn nad Odrą), od km 645,500 do km 654,000 (rejon m. Gozdowice – Stara Rudnica), od km 654,000 do km 663,000 (rejon m. Stara Rudnica – Osinów Dolny). W etapie II przeprowadzona zostanie „Modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej”, obejmująca cztery odcinki rzeki o łącznej długości ok. 30 km: od km 600,400 do km 604,000, od km 605,000 do km 613,500, od km 614,700 do km 617,600 od km 668,000 do km 683,000 (rejon m. Piasek).

W ramach realizacji planowanej inwestycji przewidziano: przebudowę 377 ostróg, budowę 27 ostróg, budowę 6 tam podłużnych o łącznej długości 3475 m, budowę 12 umocnień brzegowych o łącznej długości 1720 m oraz budowę 1 opaski brzegowej o długości 500 m.

Ostrogi składać się będą z części głowicowej, przynurtowej, brzegowej oraz, jeśli będą potrzebne, skrzydełek stanowiących umocnienie brzegu po obu stronach ostrogi. Ich budowa prowadzona będzie po kolei, począwszy od budowli położonych w górze rzeki przesuwać się z robotami zgodnie z przepływem wody w rzece, czyli w dół rzeki. Przebudowywane ostrogi będą dostosowywane do linii regulacyjnej poprzez ich wydłużenie lub skrócenie. Natomiast dostosowanie do rzędnej regulacyjnej będzie polegało na podniesieniu lub obniżeniu rzędnej korony ostrogi. Na początku prac modernizacyjnych na całej długości istniejącej ostrogi oraz na obszarze projektowanych skrzydełek zostanie usunięta roślinność, następnie zostanie rozebrany bruk. Narzut kamienny zostanie ułożony na geowłókninie. Układanie narzutu zostanie rozpoczęte od wykonania stopy umocnienia, a następnie układany będzie w górę od dołu skarpy. Narzut kamienny na korpusie ostrogi uzupełniony zostanie kamieniem łamanym o małej granulacji w celu samozakleszczania się właściwego narzutu kamiennego.

Tamy podłużne i opaski brzegowe zostaną wykonane z kamienia łamanego ułożonego na materacach faszynowych. Podobnie jak w przypadku ostróg narzut kamienny na korpusie tych budowli zostanie uzupełniony kamieniem łamanym o małej granulacji. W przypadku tam podłużnych dopuszcza się zmianę konstrukcji wnętrza tamy poprzez zastosowanie worków typu Big-Bag, a w przypadku tamy w rejonie Słubic z zastosowaniem ścianki szczelnej. Korony tam podłużnych i opasek brzegowych zostaną wysunięte o 9,5 m od projektowanej linii regulacyjnej na odcinku powyżej ujścia Warty i 10,5 m poniżej ujścia Warty. W celu zapewnienia wymiany wody oraz dostępu ryb do akwenu pomiędzy brzegiem a tamą

podłużną wykonane zostaną po dwa przepusty rurowe na pole międzyostrogowe. Tamy podłużne i opaski brzegowe budowane będą od góry rzeki. Na zatapianych kolejno materacach, połączonych ze sobą we wstęgę, ułożony zostanie korpus budowli z narzutu kamiennego (część podwodna i nadwodna).

Umocnienia brzegowe wykonane zostaną z wykorzystaniem istniejącej skarpy brzegu, na której rozłożona zostanie geowłóknina na wcześniej oczyszczonym podłożu z porostu. Na tak przygotowanym podłożu zostanie ukształtowana skarpa z narzutu kamiennego, która będzie zakończona na dnie stopą o szerokości 3 m.

Celem planowanego przedsięwzięcia jest przywrócenie parametrów żeglowności, określonych wymogami technicznymi, umożliwiającymi poruszanie się po Odrze jednostek służących lodołamanii, poprzez stopniowe pogłębianie się rzeki wywołane hydrauliką ostróg. W wyniku realizacji przedsięwzięcia, poprzez długofalowy, wieloletni proces zmian morfologicznych nastąpi zwiększenie głębokości koryta rzeki do 1,8 m. Nastąpi to w efekcie likwidacji lokalnych miejsc limitujących oraz spłaszczenia sinusoidalnego profilu podłużnego dna.

Jak wykazały analizy modelowe wysokości dna rzeki w przypadku nieprowadzenia prac oraz po ich wykonaniu na przestrzeni 40 lat dno rzeki bez podejmowania jakichkolwiek prac ulegać będzie samoistnemu stopniowemu pogłębianiu jedynie na nieco tylko mniejszym poziomie, niż po wykonaniu projektowanych prac (str. 11.2-11.13 raportu jednolitego). Na przeważającym przebiegu analizowanego odcinka różnice te są kilkucentymetrowe, jedynie na odcinku od km 592,100 do km 617,500 wynoszą kilkanaście centymetrów. Planowane prace wpłyną na mniejszy zakres wahań poziomów dna, proces ten będzie bardziej ustabilizowany i łagodniejszy a dno będzie miało charakter bardziej ciągły (str. 15.2-15.6 raportu jednolitego).

Co do zasady zakłada się prowadzenie robót od strony wody poprzez wykorzystanie m.in. pontonów wyposażonych w pale kotwiące, barek i pływającej wytwórni betonu. Przewiduje się transport kamienia łamanego drogą wodną, natomiast transport faszyny drogą lądową i wodną. W przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków hydrologicznych uniemożliwiających wykonanie prac od strony wody konieczny będzie dojazd od strony lądu. Plac budowy zasilany będzie w energię elektryczną za pomocą agregatów prądotwórczych. Woda do celów socjalnych dostarczana będzie w zbiornikach. Dostawy wody, paliw jak również odbiór odpadów i wymiana toalet przenośnych wykonywane będą z użyciem sprzętu pływającego. Paliwo tankowane będzie do przewoźnych tymczasowych stacji paliw zamontowanych w szczelnych wannach, umiejscowionych na pontonach, na których znajdować będą się koparki. Na wypadek rozlewu paliwa, zgodnie z punktem B.I.20 decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r., jednostki pływające oraz zaplecza budowy wyposażone zostaną w zapory elastyczne, zapory pneumatyczne lub zapory sorpcyjne oraz sorbenty (maty, rolki, poduszki, rękawy).

II. Oddziaływanie przedsięwzięcia na wody powierzchniowe i podziemne, w tym na jednolite części wód oraz wyznaczone dla nich cele środowiskowe.

Planowane przedsięwzięcie po stronie polskiej położone jest bezpośrednio na obszarze dwóch jednolitych części wód powierzchniowych, dalej jako JCWP: Odra od Nysy Łużyckiej do Warty PLRW60002117999 oraz Odra od Warty do Odry Zachodniej PLRW60002119199. Bezpośrednio poniżej JCWP, na terenie których realizowane będzie przedsięwzięcie znajduje się JCWP Odra od Odry Zachodniej do Parnicy PLRW6000211971, natomiast bezpośrednio powyżej JCWP Odra od Czarnej Strugi do Nysy Łużyckiej PLRW6000211739. W zasięgu obszaru realizacji inwestycji znajdują się także ujścia trzech JCWP: Warta od Noteci do ujścia PLRW6000211899, Słubia PLRW 60001819169 oraz Kanał Cedyński PLRW60000191729. Ponadto obszar inwestycji będzie zlokalizowany w obszarze zlewni JCWP Dopływ z polderu z Ługów Górzyczych RW600023189688 oraz zlewni JCWP Racza Struga do dopływu z Czarnowa RW600017189686 (str. 3.18-3.23 raportu jednolitego).

Jak wynika z analiz przeprowadzonych w raporcie JCWP Dopływ z polderu z Ługów Górzyczych PLRW600023189688 oraz zlewni JCWP Racza Struga do dopływu z Czarnowa PLRW600017189686 oddzielone są od koryta Odry wałem przeciwpowodziowym bez przepustów. Należy zatem stwierdzić, że realizacja prac prowadzonych w strefie brzegowej Odry w ramach analizowanej inwestycji nie będzie wiązała się z powstaniem oddziaływań na wskazane JCWP, w związku z czym nie zostały one uwzględnione w dalszych analizach (str. 3.22 raportu jednolitego).

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967), dalej jako PGW Odry, JCWP: Odra od Nysy Łużyckiej do Warty PLRW60002117999, Odra od Warty do Odry Zachodniej PLRW60002119199, Warta od Noteci do ujścia PLRW6000211899, Słubia PLRW60001819169, Odra od Czarnej Strugi do Nysy Łużyckiej PLRW6000211739, Odra od Odry Zachodniej do Parnicy PLRW6000211971 zostały zakwalifikowane jako silnie zmienione części wód, wszystkie charakteryzują się złym stanem. Jak wskazano w powyższym planie, celem środowiskowym dla wymienionych powyżej JCWP jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. W planie dla JCWP: Odra od Nysy Łużyckiej do Warty PLRW60002117999, Odra od Warty do Odry Zachodniej PLRW60002119199, Odra od Czarnej Strugi do Nysy Łużyckiej PLRW6000211739, celem środowiskowym jest również możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego, tj. Odry w obrębie JCWP, natomiast dla JCWP Warta od Noteci do ujścia PLRW6000211899 - możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego tj. Warty w obrębie JCWP.

Jak wynika z PGW Odry dla JCWP: Odra od Nysy Łużyckiej do Warty PLRW60002117999, Odra od Warty do Odry Zachodniej PLRW60002119199, Warta od Noteci do ujścia PLRW6000211899, Słubia PLRW60001819169, Odra od Czarnej Strugi do Nysy Łużyckiej PLRW6000211739, Odra od Odry Zachodniej do Parnicy

PLRW6000211971, ze względu na brak możliwości technicznych, ustalone zostały cele mniej rygorystyczne, a dobry stan tych JCWP Odra od Warty do Odry Zachodniej PLRW60002119199 oraz Słubia PLRW60001819169 ma być osiągnięty do 2021 r., natomiast JCWP: Odra od Nysy Łużyckiej do Warty PLRW60002117999, Warta od Noteci do ujścia PLRW6000211899, Odra od Czarnej Strugi do Nysy Łużyckiej PLRW6000211739 oraz Odra od Odry Zachodniej do Parnicy PLRW6000211971 ma być osiągnięty do 2027 r.

Ponadto oceniono, iż w przypadku wszystkich wskazanych powyżej JCWP istnieje ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Dodatkowo część JCWP Odra od Odry Zachodniej do Parnicy PLRW6000211971 została wyznaczona jako jednolita część wód przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz jako jednolita część wód przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych (Międzyodrze – Zalew Szczeciński – wyspa Wolin i Uznam), jednakże obszar JCWP objęty ochroną w tym zakresie położony jest poza wpływem analizowanego przedsięwzięcia.

Zgodnie PGW Odry JCWP Kanał Cedyński PLRW60000191729 został zakwalifikowany jako sztuczna część wód. Natomiast jej stan został oceniony jako zły. Celem środowiskowym dla tej JCWP jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego jednocześnie wskazując, iż istnieje ryzyko nieosiągnięcia tych celów.

Ocena stanu Odry w obrębie JCWP Odra od Nysy Łużyckiej do Warty RW60002117999 wykonana na potrzeby sporządzenia raportu wykazała, że rzeka na tym odcinku odznacza się umiarkowanym stopniem naturalności, za co w głównej mierze odpowiadają ostrogi występujące praktycznie na całym odcinku JCWP, obwałowania występujące po obu brzegach rzeki na ponad 75% długości JCWP, opaski i umocnienia brzegowe jak również obiekty mostowe. Na podstawie analizy kameralnej i badań terenowych klasę stanu hydromorfologicznego JCWP, wyrażoną poprzez hydromorfologiczny indeks rzeczny HIR, określono jako IV, co odpowiada stanowi słabemu. Na podstawie wyników badań stanu wód powierzchniowych wykonanych w ramach państwowego monitoringu środowiska stan elementów biologicznych oceniono jako słaby (klasa IV), elementów fizykochemicznych jako umiarkowany (klasa >II), a elementów fizykochemicznych w zakresie specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych jako dobry (klasa II). Otrzymane wyniki oceny JCWP odpowiadają słabemu potencjałowi ekologicznemu i stanowi chemicznemu poniżej dobrego. Stan JCWP oceniono jako zły.

Odra w rejonie JCWP Odra od Warty do Odry Zachodniej RW60002119199 charakteryzuje się umiarkowanym stopniem naturalności. Za przekształcenie rzeki odpowiada w głównej mierze wyprostowanie koryta, opaski brzegowe ostrogi, obiekty mostowe oraz obwałowania. Natomiast na ocenę naturalności tego obszaru wpływ ma jego użytkowanie z dominacją obszarów seminaturalnych, w których występują także tereny podmokłe oraz

starorzecza. Na podstawie analizy kameralnej i badań terenowych klasę stanu hydromorfologicznego JCWP, wyrażoną poprzez hydromorfologiczny indeks rzeczny HIR, określono jako III, co odpowiada stanowi umiarkowanemu. Wyniki badań stanu wód powierzchniowych państwowego monitoringu środowiska wykazały słaby stan elementów biologicznych (klasa IV) opisywanej JCWP, stan umiarkowany jej elementów fizykochemicznych (klasa >II), a elementów fizykochemicznych w zakresie specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych stan dobry (klasa II). Otrzymane wyniki oceny JCWP odpowiadają słabemu potencjałowi ekologicznemu i stanowi chemicznemu poniżej dobrego. Stan JCWP oceniono jako zły.

Zgodnie z wynikami państwowego monitoringu środowiska w przypadku JCWP: Warta od Noteci do ujścia RW6000211899, Odra od Czarnej Strugi do Nysy Łużyckiej PLRW6000211739 oraz Odra od Odry Zachodniej do Parnicy PLRW6000211971 stan elementów biologicznych oceniono jako słaby (klasa IV), elementów hydromorfologicznych jako dobry (klasa II), elementów fizykochemicznych jako umiarkowany (klasa >II), a elementów fizykochemicznych w zakresie specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych jako dobry (klasa II). Otrzymane wyniki wskazują na słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego wskazanych JCW, a tym samym ich stan oceniono jako zły.

Monitoring JCWP Słubia RW60001819169 wykazał, iż stan jej elementów biologicznych jest słaby (klasa IV), elementów hydromorfologicznych natomiast jest bardzo dobry (klasa I), elementów fizykochemicznych umiarkowany (klasa >II), a elementów fizykochemicznych w zakresie specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych jako dobry (klasa II). Tym samym JCWP odznacza się słabym potencjałem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego, a jej stan ogólny jest zły.

Z kolei monitoring JCWP Kanał Cedyński RW60000191729 wykazał, iż stan jej elementów biologicznych jest dobry (klasa II), a elementów fizykochemicznych umiarkowany (klasa >II). Wskaźniki elementów hydromorfologicznych i elementów fizykochemicznych w zakresie specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych nie były badane. Potencjał ekologiczny omawianej JCWP oceniono jako słaby, stan chemiczny poniżej dobrego, co wskazało na zły stan JCWP.

W obszarze potencjalnego oddziaływania planowanej inwestycji, po stronie niemieckiej znajdują się trzy JCWP: Odra 2 DE_RW_DEBB6_2, Odra 3 DE_RW_DEBB6_3, Odra Zachodnia DE_RW_DEBB696_71. JCWP Odra 2 DE_RW_DEBB6_2 położona jest na wysokości JCWP Odra od Warty do Odry Zachodniej PLRW60002119199 po stronie polskiej. JCWP Odra 3 DE_RW_DEBB6_3 położona jest natomiast na wysokości JCWP Odra od Nysy Łużyckiej do Warty PLRW60002117999. JCWP Odra Zachodnia DE_RW_DEBB696_71 z kolei położona jest na wysokości JCWP Odra od Odry Zachodniej do Parnicy PLRW6000211971 po stronie polskiej. Według dokumentu *WasserkörperSteckbrief Oberflächenwasserkörper 2. Bewirtschaftungsplan (Charakterystyka*

jednolitych części wód, jednolite części wód powierzchniowych, 2 plan gospodarowania wodami) wszystkie JCWP po stronie niemieckiej wyznaczone zostały jako naturalne części wód w typie abiotycznym rzeki nizinne piaszczyste nr 20. Odwołujący zarzucają, że w raporcie nie przeanalizowano oddziaływania inwestycji na *inne* JCWP położone po stronie niemieckiej. Z analiz wykonanych w raporcie nie wynika aby inwestycja oddziaływała na *inne* JCWP niż wskazane powyżej. Ponadto odwołujący nie wskazali na jakie *inne* JCWP oddziałuje inwestycja, w jakim zakresie, jak również nie poparli swojego zarzutu żadnymi dowodami potwierdzającymi wyrażone stanowisko.

Zgodnie z przywołanym dokumentem, który stanowi aktualnie dostępne dane o JCWP po stronie niemieckiej, stan ekologiczny JCWP Odra 2 DE_RW_DEBB6_2 i Odra 3 DE_RW_DEBB6_3 oceniono jako umiarkowany. W obu JCWP makrofity/fitobentos oraz makrobezkręgowce uzyskały ocenę w klasie III, a ichtiofauna w klasie II, natomiast ogólne parametry fizykochemiczne otrzymały ocenę w klasie IV. Z kolei stan ekologiczny JCWP Odra Zachodnia DE_RW_DEBB696_71 oceniono jako słaby. Makrofity/fitobentos, makrobezkręgowce otrzymały ocenę w klasie IV, ichtiofauna w klasie III, a ogólne parametry fizykochemiczne w klasie IV. W przypadku wszystkich JCWP ocena stanu chemicznego wykazała stan zły, ze względu na zanieczyszczenia specyficzne substancjami priorytetowymi. Mając na uwadze przytoczone dane, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, ogólny stan JCWP określono jako zły. Tym samym wskazano na brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych JCWP do roku 2021 i wyznaczono derogacje z art. 4.4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, dla wszystkich JCWP strony niemieckiej (str. 11.251-11.258 raportu jednolitego). JCWP Odra 2 DE_RW_DEBB6_2 i Odra 3 DE_RW_DEBB6_3 zostały wyznaczone jako naturalne części wód, podczas gdy odpowiadające im JCWP po stronie polskiej posiadają status silnie zmienionych części wód.

Prace budowlane prowadzone są bezpośrednio w dwóch JCWP: Odra od Nysy Łużyckiej do Warty RW60002117999 oraz Odra od Warty do Odry Zachodniej RW60002119199. Odpowiadające im po stronie niemieckiej JCWP to Odra 2 DE_RW_DEBB6_2 i Odra 3 DE_RW_DEBB6_3. Z dokumentacji sprawy wynika, iż prace budowlane objęte analizowanym przedsięwzięciem obejmą 29% długości JCWP Odra od Nysy Łużyckiej do Warty oraz 37% długości JCWP Odra od Warty do Odry Zachodniej. Należy natomiast zauważyć, że rzeczywista długość odcinków podlegająca przekształceniom jest mniejsza i stanowi 4,6% całkowitej długości linii brzegowej JCWP Odra od Nysy Łużyckiej do Warty oraz 6% całkowitej długości linii brzegowej JCWP Odra od Warty do Odry Zachodniej (str. 10.87 raportu jednolitego). Autorzy raportu wskazali, iż zgodnie z publikacją *Ocena wsteczna stanu jednolitych części wód na potrzeby indywidualnej analizy zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną projektów współfinansowanych z funduszy unijnych* red. M. Pchałek, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2014 r., w przypadku wielkich rzek nizinnych należących do typu abiotycznego nr 21, jak JCWP objęte bezpośrednimi robotami, próg znaczącego oddziaływania prac utrzymaniowych i

regulacyjnych w korytach cieków naturalnych, kanałach i rowach wynosi 20-25% długości JCWP objętej przekształceniem w ramach prowadzonych prac. Jak wskazano powyżej, ingerencja prac regulacyjnych w linię brzegową JCWP Odra od Nysy Łużyckiej do Warty RW60002117999 oraz Odra od Warty do Odry Zachodniej RW60002119199 nie przekracza wyznaczonego progu znaczącego negatywnego oddziaływania. Ponadto, w przytoczonej publikacji zaznaczono, że oddziaływanie prac polegających na remoncie istniejącej zabudowy hydrotechnicznej, z czym mamy do czynienia w ramach analizowanego przedsięwzięcia, jest znacznie mniejsze, niż w przypadku regulacji nieprzekształconych odcinków rzek (str. 9.1 raportu jednolitego). Obie JCWP, w których prowadzone będą prace budowlane posiadają status silnie zmienionych części wód, w głównej mierze z uwagi na ich znaczne przekształcenie wywołane dawniejszą regulacją i pełnią funkcję drogi wodnej. Działania te spowodowały ograniczone występowanie naturalnych form korytowych typowych dla wielkich rzek nizinnych. Natomiast elementami kształtującymi siedliska rzeczne są ostrogi i pola międzyostrogowe.

W zakresie wpływu na elementy hydromorfologiczne JCWP na etapie realizacji budowli regulacyjnych wystąpi bezpośrednie oddziaływanie związane ze zmianą struktury brzegów w miejscach ingerencji w skarpy brzegowe rzeki w lokalizacjach budowy opasek brzegowych i umocnień przy ostrogach, jak również związane ze zmianą struktury przebudowywanych budowli hydrotechnicznych, zmianą dna w miejscach wykonania wykopów w celu zakotwiczenia tam podłużnych i ostróg oraz likwidacją uszkodzonych elementów z dna rzeki. Bezpośrednim oddziaływaniem będzie także odcinkowa zmiana struktury dna spowodowana likwidacją form morfologicznych w korycie w obrębie prowadzonych prac ziemnych. Zmianę warunków morfologicznych spowodują także usuwanie osadów z ostróg, wycinka drzew i krzewów, karczowanie pni oraz usuwanie roślinności zielnej z ich powierzchni, co spowoduje uproszczenie struktury roślinności w korycie, na skarpach i w obrębie przebudowywanych ostróg.

Bezpośrednie oddziaływania dotyczą jedynie JCWP położonych po stronie polskiej, gdzie będą prowadzone roboty budowlane. Natomiast oddziaływania pośrednie mogą objąć także JCWP położone na terenie Niemiec.

Pośrednim oddziaływaniem prowadzonych prac będzie zmiana dynamiki przepływu wód w korycie i w strefie przebudowywanych i nowobudowanych ostróg spowodowana zmianą szorstkości podłoża wskutek usunięcia roślin i namulów z ostróg, czy wykonaniem narzutu, a także zwiększaniem potencjalnej siły erozyjnej rzeki. W wyniku prac regulacyjnych nurt zostanie odsunięty do środka koryta co spowoduje lokalną zmianę prędkości wód i wpłynie na ujednoczenie profilu podłużnego dna w centralnej części koryta. Nastąpi zwiększenie prędkości nurtu w środkowej części koryta, koncentracja przepływu, zmiana rozkładu prędkości na głębokości i szerokości koryta rzeczno, a w dłuższej perspektywie czasowej dojdzie do przyspieszonej erozji wgłębnej w strefie toru wodnego, zwiększenia głębokości w środkowej części koryta i zwężenia koryta. Erozja odsunie się od

brzegów rzeki do środka koryta. Przewiduje się obniżenie rzędnej dna o maksymalnie kilkanaście centymetrów, w porównaniu do stanu niepodejmowania przedsięwzięcia, szczególnie w górnej części odcinka Odry objętego inwestycją, przy równoczesnym podwyższeniu rzędnej dna na innych odcinkach, szczególnie w dolnej części odcinka rzeki objętego inwestycją. To z kolei przyczyni się do zmiany kierunków i prędkości przepływu wody w polach międzyostrogowych i wyhamowanie procesów korytowych w strefie brzegowej. Natomiast zmiana dynamiki przepływów wpłynie na zmianę warunków sedymentacji osadów i przebiegu procesów erozji i akumulacji w głównym nurcie i polach międzyostrogowych. Zwiększenie siły erozyjnej rzeki może powodować unoszenie większej ilości materiału, również o większej frakcji, który może być deponowany w miejscach o mniejszej prędkości przepływu jak pola międzyostrogowe, odcinkach bez przebudowanych budowli regulacyjnych. Ponadto mogą tworzyć się wiry w rejonie ostróg przemieszczające się od głowic ostróg w dół rzek.

Na podstawie obliczeń hydrodynamicznych oraz procesów transportu rumowiska wynika, iż przebudowa budowli hydrotechnicznych nie zmieni wielkości ładunku rumowiska przenoszonego przez Odrę. Koncentracja strumienia wody w uregulowanym korycie i zwiększona nieznacznie jego prędkość stworzą warunki lepszego transportu rumowiska rzeczno i wypełnienia osadami przestrzeni międzyostrogowych. Nie spowoduje to jednakże silnego załadowania przestrzeni między ostrogami ani nadbudowy powierzchni równiny zalewowej. Nie wystąpią znaczące zmiany procesu w porównaniu ze stanem obecnym.

Celem istniejących na Odrze budowli hydrotechnicznych jest regulacja przepływów wód w zakresie stanów niskich i średnich. Nie wpływa ona na przepływy wysokie (w tym katastrofalne), a także na częstotliwość, terminy, zasięg, czas trwania, czas utrzymywania się rozlewisk wody i podtopień na terenach przyrzecznych. Planowana modernizacja zabudowy regulacyjnej nie zmieni tego stanu a jej celem nadal będzie regulacja rzeki podczas jej niskich i średnich stanów, nie wpływając na przepływy wysokie (w tym katastrofalne) i możliwość zalewania terenu międzywała (Załącznik 25 do raportu jednolitego: *Skuteczność planowanego polderu zalewowego Międzyodrze i koncepcji regulacji cieków na poprawę ochrony przeciwpowodziowej na dolnej Odrze*, Koreferat do raportu autorstwa dr hab. Artura Magnuszewskiego, prof. UW, przygotowany na zlecenie Deutscher Naturschutzring, Warszawa, 2018 r.).

Z obliczeń modelowych wieloletniej symulacji zmian położenia zwierciadła wody, w zależności od wielkości przepływu, w porównaniu ze stanem obecnym wynika, iż na odcinku Odry powyżej ujścia Warty (od km 542,200 do km 617,500) średnie podniesienie zwierciadła wody wzrasta z poziomu kilku centymetrów przy przepływach niskich, do ok. 20 cm przy przepływach średnich, maksymalnie 25 cm na odcinku zlokalizowanym około km 585,000. Następnie w kierunku przepływów wysokich podniesienie zwierciadła wody zmniejsza się ponownie do poziomu kilku centymetrów. Podobny charakter mają średnie zmiany położenia zwierciadła wody na odcinku Odry poniżej ujścia Warty (od km 617,600 do

km 684,000), gdzie maksymalny wzrost przy przepływach średnich wynosi około 15 cm (str. 11.11-11.13 raportu jednolitego). Proces ten będzie stabilizował się z czasem, gdzie przy przepływach średnich będzie on zbliżony do obecnego, najprawdopodobniej wyższy o 4 do 7 cm.

Podwyższenie zwierciadła wody przy wysokich i powodziowych stanach wód, jak również jego obniżenie w przypadku niżówek (będące naturalnym następstwem obniżenia dna) będzie nieznaczące w stosunku do warunków, które występują w stanie istniejącym. Tym samym realizacja inwestycji ani nie zwiększa ryzyka powodziowego, zarówno na terenach Polski jak i Niemiec, ani nie doprowadzi do znaczącego obniżenia się zwierciadła wód gruntowych. Natomiast przewidywany wzrost poziomu zwierciadła wody w nieznacznym stopniu może wpłynąć na zwiększenie czasu stagnowania wody w międzywalu po przejściu fali wezbraniowej. Jednak można się spodziewać, że tereny przyległe do rzeki będą podlegały nieznacznie mniejszemu przesuszaniu niż przy obecnym stanie zabudowy regulacyjnej. Zatem zmiany poziomu wody, od kilku do kilkunastu cm, w kontekście ich wpływu na środowisko, są zasadniczo nieistotne, mając na uwadze notowane wahania stanu wód rzeki Odry w ciągu roku, kiedy to stan wody zmienia się, często dynamicznie, nawet o kilka metrów.

Powyższe analizy wskazują, że zarzuty odwołujących dotyczące błędnej oceny długofalowych zmian w zakresie poziomu wody, drenażu terenów przyległych, dynamiki nurtu i transportu rumowiska są chybione.

Jak wykazały analizy przeprowadzone w raporcie, realizacja inwestycji spowoduje lokalne pogorszenie warunków hydromorfologicznych, które mogą obniżyć wskaźnik charakteryzujący stan elementów hydromorfologicznych JCWP, tym samym należy wprowadzić działania minimalizujące oddziaływanie na formy koryta Odry. Jako podstawowe działania ograniczające negatywne oddziaływanie inwestycji wprowadzono ograniczenie ingerencji w strukturę brzegów i dna w rejonie prowadzonych prac, wprowadzenie zakazu w ingerencji w przestrzenie pól międzyostrogowych oraz użycie do budowy naturalnych materiałów jak faszyna i kruszywo (punkt B.I.1.g, B.I.17 decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r.). W celu minimalizacji zmiany w morfologii koryta w punkcie B.I.2.a, B.I.2.b, B.I.2.c, B.I.2.e zaskarżonej decyzji nałożono obowiązek zastosowania elementów siedliskotwórczych w postaci ponadwymiarowych głazów, odtworzenia bystrzy z luźnych kamieni o różnej granulacji, przesadzanie płatów roślin zanurzonych.

Mając na uwadze, iż w przypadku JCWP Odra od Nysy Łużyckiej do Warty PLRW60002117999 prace związane z przebudową zabudowy regulacyjnej obejmą 4,6% długości jej linii brzegowej, a w przypadku JCWP Odra od Warty do Odry Zachodniej PLRW60002119199 6,0%, uwzględniając charakter prowadzonych prac regulacyjnych ograniczający się do utrwalenia i przywrócenia istniejących przekształceń morfologii koryta, jak również biorąc pod uwagę zastosowanie opisanych powyżej działań minimalizujących

wpływ prowadzonych prac, należy uznać, że realizacja inwestycji nie spowoduje obniżenia klasy stanu hydromorfologicznego wskazanych JCWP (str. 10.122-10.125 raportu jednolitego).

Wpływ na elementy fizykochemiczne JCWP związany będzie przede wszystkim z prowadzeniem prac budowlanych bezpośrednio w korycie Odry. W ich wyniku nastąpi redepozycja osadów dennych i ponowne włączenie ich do transportu drobnych frakcji (zawiesin). Istnieje również ryzyko awarii, wycieku paliw i substancji ropopochodnych z maszyn i urządzeń budowlanych do wody. Wzrost kumulacji zawiesiny w otoczeniu prowadzonych prac spowoduje pogorszenie parametrów jakości wody, w tym warunków tlenowych, co może wpłynąć niekorzystnie na występowanie fauny wodnej, głównie ichtiofauny, jak również fitoplanktonu i makrofitów.

W raporcie, do oceny wpływu zawiesiny na środowisko w rejonie prowadzonych prac, wykorzystano wyniki monitoringu realizacyjnego prowadzonego jesienią 2021 r. na odcinku Odry swobodnie płynącej, tj. poniżej odcinka rzeki, na którym będzie realizowane analizowane przedsięwzięcie. Zakres przebudowy ostróg prowadzonych na Odrze swobodnie płynącej jest tożsamy z pracami planowanymi do realizacji na Odrze granicznej w ramach analizowanego przedsięwzięcia. W monitoringu tym wykonano pomiary stężenia zawiesiny w korycie Odry w trakcie prowadzenia różnego rodzaju robót budowlanych związanych z przebudową konstrukcji ostróg. Podczas cyklicznie prowadzonych pomiarów uzyskano wyniki w zakresie następujących stężeń: rozbiórka bruku i narzutu kamiennego od 86 mg/l do 125 mg/l, usunięcie namulów z korony ostróg od 106 mg/l do 114 mg/l, wykonanie wykopów 114 mg/l, ułożenie nowego umocnienia w postaci narzutu kamiennego od 72 mg/l do 125 mg/l. Wartości te są niższe niż poziomy koncentracji zawiesiny określone w pkt. B.IV.3.2.a decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r., które mogą być szkodliwe dla środowiska wodnego i warunkują wstrzymanie prac: po przekroczeniu 200 mg/l należy wstrzymać prace na 2 godziny, po przekroczeniu 400 mg/l należy przerwać pracę na co najmniej 24 godziny. Biorąc pod uwagę, że odcinek Odry granicznej charakteryzuje się znacznie większymi przepływami niż odcinek Odry swobodnie płynącej, na którym wykonano przytoczone pomiary, można przyjąć, że stężenie zawiesiny na Odrze granicznej objętej analizowanymi pracami będzie niższe niż pomierzone na Odrze swobodnie płynącej i również nie przekroczą poziomów szkodliwych dla środowiska (str. 11.128-11.131 raportu jednolitego).

Jak wskazują analizy przeprowadzone w raporcie (Załącznik 29 *Wpływ modernizacji ostróg na Odrze granicznej na transport osadów dennych i potencjalne uwolnienie zanieczyszczeń* autorstwa T. Kolerskiego, K. Matej-Łukowicz, Gdańsk, maj 2019 r., str. 15.10-15.12 raportu jednolitego) wykonane w oparciu o badania chemiczne jakości osadów Odry z analizowanego odcinka oraz poprzez wyznaczenie indeksu geoakumulacji, potencjalnego wskaźnika ryzyka ekologicznego poszczególnych pierwiastków oraz ogólnego indeksu ekologicznego – zagrożenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń zakumulowanych

w osadach dennych na ekosystem rzeki i bytujące w nim organizmy żywe jest niskie. Zawartości metali ciężkich oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych wskazuje na niewielkie zanieczyszczenie osadów. Odnosząc uzyskane wyniki badań do standardów ochrony środowiska ocenia się, że zbadana w osadach zawartość substancji nie stanowi ryzyka dla ochrony powierzchni ziemi. Porównując uzyskane wyniki ze standardami niemieckimi określonymi w *LAWA-Arbeitskreis „Zielvorgaben” in Zusammenarbeit mit LAWA-Arbeitskreis „Qualitative Hydrologie der Fließgewässer”, Beurteilung der Wasserbeschaffenheit von Fließgewässern in der Bundesrepublik Deutschland – Chemische Gewässergüteklassifikation*, Berlin 1998 (*Grupa robocza LAWA „Specyfikacje docelowe” we współpracy z grupą roboczą LAWA „Hydrologia jakościowa wód bieżących”, ocena jakości wody bieżącej w Republice Federalnej Niemiec – chemiczna klasyfikacja jakości wód*, Berlin 1998), stwierdzono, że według tej klasyfikacji pobrane osady denne są niezanieczyszczone i można je sklasyfikować jako osady o najwyższej klasie czystości.

Pośrednio również usunięcie roślinności oraz redukcja populacji małży może wpłynąć na pogorszenie wskaźników fizykochemicznych wód poprzez obniżenie efektywności procesu samooczyszczania się wód, czyli zatrzymywania zanieczyszczeń w osadach przez roślinność i zwierzęta odżywiające się drogą filtracji.

W celu minimalizacji tych oddziaływań nałożono na inwestora warunek odpowiedniego doboru terminów prowadzenia robót budowlanych, stosowania kurtyn (punkt B.I.1 b) decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r.), monitorowania stężeń tlenu rozpuszczonego oraz stężeń zawiesiny w wodzie poniżej miejsca prac, a w przypadku przekroczenia dopuszczalnych wartości okresowe wstrzymywanie prac (pkt. B.I.1 c) decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r).

Oddziaływania te będą miały charakter tymczasowy i ustąpią po zakończeniu etapu budowy. Pomimo, iż mogą obniżyć wskaźnik charakteryzujący stan elementów fizykochemicznych JCWP, nie zmienią go w sposób trwały. Wpływ ten nie będzie znacząco negatywny, tym samym realizacja inwestycji nie spowoduje obniżenia klasy stanu fizykochemicznego wskazanych JCWP (str. 10.125-10.126, 11.128-11.131 raportu jednolitego).

Realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje powstania zagrożenia wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000 ani na siedliska i organizmy wodne, w tym także na te związane z wodami stanowiące przedmioty ich ochrony, co wykazano w poniższym punkcie IV uzasadnienia niniejszej decyzji.

Narażone na oddziaływanie wynikające w realizacji przedmiotowej inwestycji są także JCWP położone powyżej i poniżej lokalizacji przedsięwzięcia, jak również JCWP dopływów Odry uchodzących na odcinkach objętych pracami.

Bezpośrednio poniżej prowadzonych prac zlokalizowana jest JCWP Odra od Odry Zachodniej do Parnicy PLRW6000211971. Po stronie niemieckiej odpowiadającą jej JCWP jest Odra Zachodnia DE_RW_DEBB696_71. W związku z prowadzonymi pracami może

wystąpić pośredni wpływ na ich parametry fizykochemiczne poprzez zwiększony dopływ zawiesiny, substancji biogennych i lokalnie substancji szkodliwych zgromadzonych w osadach. Oddziaływanie to może także wpłynąć na fitoplankton, makrofitę, makrobezkręgowce oraz ichtiofaunę poprzez okresowe zaburzenie warunków siedliskowych. Na etapie realizacji może także wystąpić zaburzenie migracji ryb dwuśrodowiskowych oraz płoszenie ryb przez hałas podczas prowadzenia robót. Ze względu na znaczną odległość prowadzonych prac od analizowanej JCWP, ponad 20 km, oddziaływania te będą nieznaczące. Nie wystąpią natomiast bezpośrednie oddziaływania na elementy hydromorfologiczne oraz biologiczne JCWP.

Powyżej prowadzonych prac, w odległości ok. 38 km od obszaru inwestycji, zlokalizowana jest JCWP Odra od Czarnej Strugi do Nysy Łużyckiej PLRW6000211739. Z uwagi na jej położenie względem obszaru inwestycji nie przewiduje się bezpośredniego ani pośredniego wpływu prac na elementy fizykochemiczne i hydromorfologiczne jak również na siedliska flory i fauny wodnej, fitoplankton, makrofitę oraz makrobezkręgowce. Natomiast realizacja inwestycji może czasowo zakłócić migrację ryb, w tym gatunków dwuśrodowiskowych poprzez zwiększony dopływ zawiesiny i płoszenie ryb przez hałas budowlany.

JCWP Warta od Noteci do ujścia PLRW6000211899, JCWP Słubia PLRW60001819169 oraz JCWP Kanał Cedyński PLRW60000191729 mają ujścia na odcinkach Odry objętych zakresem przedmiotowej inwestycji. Realizacja inwestycji nie wpłynie pośrednio ani bezpośrednio na elementy fizykochemiczne oraz na siedliska flory i fauny wodnej ani na elementy hydromorfologiczne. Prace prowadzone będą jedynie na prawym brzegu Odry w rejonie ujścia Warty, ujścia Słubi oraz ujścia Kanału Cedyńskiego, a nie w ich obszarze. Oddziaływanie prowadzonych prac na te JCWP będzie związane z czasowym wpływem na migrację ryb, w tym gatunków dwuśrodowiskowych oraz potamodromicznych przemieszczających się między tymi JCWP a Odrą.

Przedmiotowe przedsięwzięcie będzie zlokalizowane w obszarze jednolitych części wód podziemnych, dalej jako JCWPd, nr 23 (PLGW600023) i nr 58 (PLGW600058) - region wodny Dolnej Odry i Pomorza Zachodniego oraz nr 40 (PLGW600040) - region wodny Warty.

Zgodnie z PGW Odry wszystkie wskazane JCWPd charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i dobrym stanem chemicznym, a wyznaczonymi dla nich celami środowiskowymi jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i dobrego stanu ilościowego. Ponadto wszystkie zostały wyznaczone jako jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, w związku z tym wyznaczono dla nich dodatkowy cel, jakim jest zapobieganie pogorszeniu jakości jednolitej części wód w taki sposób, aby w szczególności zminimalizować potrzebę jej uzdatniania. Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych tych JCWPd zostało określone jako niezagrażone.

Planowane przedsięwzięcie w rejonie lewobrzeżnej zlewni Odry w rejonie Słubic położone jest w granicach głównego zbiornika wód podziemnych nr 144 „Dolina Kopalna Wielkopolska”. Powierzchnia zbiornika wynosi 4122,4 km². Stan chemiczny oraz stan ilościowy wód podziemnych zbiornika oceniono jako dobry.

Etap realizacji oraz eksploatacji inwestycji nie wpłyną na stan ilościowy i stan chemiczny JCWPd. W obu etapach nie wystąpi pobór wód podziemnych ani odprowadzanie wód lub zanieczyszczeń do gleby ani wód podziemnych i powierzchniowych. Modernizacja budowli regulacyjnych nie wpłynie także na zmianę charakteru połączenia wód powierzchniowych Odry z wodami podziemnymi. Natomiast obniżenie rzędnej dna rzeki spowoduje analogiczne obniżenie się lustra wód gruntowych na terenach przylegających do rzeki, jednakże obniżenie się lustra wód gruntowych będzie mieć mniejsze rozmiary od obniżenia się rzędnej dna rzeki. Na poziom wód gruntowych terenów przyległych do Odry w większym stopniu wpłynąć będą regionalne warunki hydrogeologiczne i wielkość ich alimentacji przez opady atmosferyczne w warunkach zmienionego klimatu niż zmiany poziomu wody w Odrze wywołane regulacją (Załącznik 25 do raportu jednolitego). Mając jednocześnie na uwadze, że dno rzeki nie będzie wykazywało dużych odchyłeń od stanu obecnego, można stwierdzić, że nie nastąpi zaburzenie stosunków wodnych i wahania zwierciadła wód gruntowych.

Uwzględniając przedstawione fakty, stwierdzić należy, że planowane przedsięwzięcie nie będzie oddziaływać ani na potencjał ekologiczny, ani na stan chemiczny JCWPd znajdujących się w zasięgu oddziaływania inwestycji, a zatem nie stanowi ono inwestycji mogącej wpłynąć na możliwość nieosiągnięcia wyznaczonego celu środowiskowego, tj. osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. W opinii GDOŚ, wnioskowana inwestycja nie będzie miała również wpływu na wskaźniki służące ocenie stanu jednolitej części wód podziemnych a planowane przedsięwzięcie nie wpłynie na możliwości nieosiągnięcia wyznaczonych dla omawianych JCWPd celów środowiskowych. W związku z tym nie jest potrzebne przeprowadzenie analizy odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych zgodnie z ramową dyrektywą wodną. Tym samym, mając na uwadze przedstawione powyżej wyniki analiz wpływu inwestycji na środowisko gruntowo-wodne, nie sposób zgodzić się z zarzutami naruszenia art. 4 ust. 1 lit. a) podpunkty i), ii), iii), art. 4 ust. 7 ramowej dyrektywy wodnej, art. 66 pkt 1 i 2, art. 67 pkt 1 i pkt 2, art. 68 pkt 1-4, art. 63 ust. 1 pkt 1-4 ustawy - Prawo wodne oraz art. 81 ust. 3 ustawy ooś.

W punkcie 18 niniejszej decyzji GDOŚ zmodyfikował i doprecyzował w postępowaniu odwoławczym warunek B.I.15 decyzji RDOŚ w Szczecinie dotyczący organizacji placów budowy i zaplecza budowy, ponieważ były sformułowany w sposób nazbyt ogólny, a ponadto nie wskazywał wszystkich koniecznych do podjęcia działań zabezpieczających. Tym samym zbyteczny stał się warunek określony w punkcie B.I.20 decyzji RDOŚ w Szczecinie, gdyż dotyczy on tych samych zagadnień i nie ma potrzeby orzekać ponownie co do tego zagadnienia w dalszej części decyzji. W związku z czym w

punkcie 20 niniejszego rozstrzygnięcia GDOŚ uchylił ww. punkt zaskarżonej decyzji i umorzył postępowanie pierwszej instancji w tym zakresie.

III. Wpływ przedsięwzięcia na powierzchnię ziemi

Wpływ przedsięwzięcia na powierzchnię ziemi związany będzie z jej naruszeniem w wyniku prowadzonych prac budowlanych, usuwaniem roślinności z istniejących budowli regulacyjnych podlegających modernizacji oraz z budową nowych obiektów regulacyjnych. Mając na uwadze założenia projektowe realizacji inwestycji z wody oraz transportu materiałów drogą wodną, a jedynie w wyjątkowych sytuacjach drogą lądową, należy stwierdzić, że przekształcenia powierzchni ziemi nie wykrócą poza istniejące koryto rzeki i będą miały nieznaczący wpływ na zmianę rzeźby terenu. W mniejszym stopniu oddziaływanie na powierzchnię ziemi wystąpi także na terenie placów budowy i miejsc tymczasowego magazynowania materiałów budowlanych organizowanych przy przebudowywanych budowlach regulacyjnych. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi po zakończeniu robót budowlanych. Oddziaływania te będą ponadto ograniczane poprzez nałożenie warunku wykonania opasek zgodnie z istniejącą rzeźbą terenu (pkt. B.I.8. decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r.). Natomiast warunkiem B.I.10., B.I.11., B.I.12. decyzji RDOŚ w Szczecinie wskazano obszary, na których nie można organizować baz materiałowych ze względu na cenne uwarunkowania środowiskowe.

IV. Oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, w tym na obszary Natura 2000, chronione gatunki zwierząt, roślin i grzybów oraz krajobraz.

Rozpatrywane przedsięwzięcie położone jest w kilku ostojach wchodzących w skład sieci Natura 2000: Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Łęgi Słubickie PLH080013, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Środkowej Odry PLB080004, Obszar Natura 2000 Ujście Warty PLC080001, Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolna Odra PLH320037 oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Dolnej Odry PLB320003. Tereny te obejmują ochroną gatunki i siedliska związane z ekosystemem doliny Odry. Ich dokładna charakterystyka obecna jest w rozdziale 3.2.3 raportu jednolitego. Zostały one objęte dokładną i szczegółową inwentaryzacją przyrodniczą. Jej wyniki, poza samym raportem są przedstawione w załączniku nr 14 do ww. opracowania. Pozwoliło to na dokonanie oceny sposobu, w jaki prace modernizacyjne będą wpływać na obszary Natura 2000. Po wnikliwych analizach nie wskazano aby inwestycja spowodowała znaczące negatywne oddziaływanie na przedmiotowe obszary, co potwierdza obszernie materiał dowodowy, przede wszystkim rozdział 10.8.4 raportu jednolitego. Znajdujące się obecnie w korycie Odry siedliska przyrodnicze oraz stanowiska gatunków związane są z istnieniem systemu ostróg i pół międzyostrogowych. Ich modernizacja nie zmieni warunków środowiskowych, warunkujące dalsze ich występowanie w dolinie Odry.

Zbadano dokładnie nie tylko wpływ na poszczególne gatunki i siedliska, ale uwzględniono także, wskazane przez skarżących, cele ochrony poszczególnych obszarów.

Zostało to uwzględnione na stronach 10.204 – 10.349 raportu jednolitego. Nie odnotowano kolizji z celami ochrony obszarów Natura 2000. Z ustaleniami opracowania w pełni zgadza się organ odwoławczy, który nie stwierdził aby realizacja przedsięwzięcia powodowała groźbę nieosiągnięcia celu ochrony obszarów Natura 2000.

Zbadano również potencjalny wpływ inwestycji na obszary Natura 2000 i inne formy ochrony po stronie niemieckiej, które położone są najbliżej projektowanego przedsięwzięcia. Mittlere Oderniederung DE3453422, Unteres Odertal DE2951302, Unteres Odertal DE2951401, Odervorland Oderbruch DE3352301, Oder am Frankfurter Stadtgebiet mit Ziegenwerder DE3653306, Rezerwat Eichwald z Tzschetzschnower Schweiz i Steiler Wand DE3653301, Odertal Frankfurt-Lebus mit Pontischen Hängen DE3553307, Oderinsel Kietz DE 3453301, Oderwiesen Neurüdnitz DE3151301, Park Narodowy Dolnej Odry (Nationalpark Unteres Odertal). Cele ochrony niemieckich obszarów sieci Natura 2000 i oddziaływanie jakie wywoła na nie niniejsza inwestycja zostały przedstawione w rozdziałach 11.13.1 i 11.13.2.3 raportu o oddziaływaniu na środowisko. Nie stwierdzono, aby realizacja i funkcjonowanie przedsięwzięcia powodowało znaczący negatywny wpływ na ww. obszary po niemieckiej stronie Odry, jak również nie będzie ono kolidować z celami ochrony tychże obszarów.

Jeżeli chodzi o brak analizy wpływu inwestycji na obszary Natura 2000 DE 2751-421 Randow-Welse-Bruch i DE 2752-302 Salveytal, to nie są to obszary leżące bezpośrednio przy odcinkach Odry, na których prowadzone będą prace w ramach rozpatrywanego przedsięwzięcia. Możliwy wpływ na obszary Natura 2000 leżące po stronie niemieckiej dotyczy wyłącznie obszarów wymienionych powyżej. Inne obszary niemieckiej sieci Natura 2000 nie będą poddane jakimkolwiek oddziaływaniom powodowanym omawianą inwestycją, stąd nie ma potrzeby ich analizy w zgromadzonej dokumentacji. Dotyczy to także obszarów DE 2751-421 Randow-Welse-Bruch i DE 2752-302 Salveytal.

Wnikliwa analiza zawarta jest w rozdziałach 11.13.1 i 11.13.2.3 raportu jednolitego, a zwłaszcza na stronach 11.122–11.250. Uwzględniono w niej również wpływ na cele ochrony omawianych obszarów. Nie stwierdzono, aby realizacja i funkcjonowanie inwestycji powodowało znaczący negatywny wpływ na ww. obszary po niemieckiej stronie Odry, jak również nie będzie ono kolidować z celami ochrony tychże obszarów. Przykładowo znajdujące się obecnie w korycie Odry cenne siedliska ryb są ściśle powiązane z istnieniem systemu ostróg i pól międzyostrogowych. Znajduje to potwierdzenie w niemieckich dokumentach planistycznych dla obszarów chronionych – m.in. w planie zarządzania dla obszaru Natura 2000 Oder-Neiße-Ergänzung. GDOŚ nie znalazł błędów w przedstawionych analizach i badaniach. Modernizacja budowli regulacyjnych po stronie polskiej nie będzie wiązała się z niekorzystnymi zmianami środowiska po stronie niemieckiej. Wpływ związany z zamuleniem rzeki i pracami po stronie polskiej będzie krótkotrwały i całkowicie odwracalny dla środowiska po stronie niemieckiej. Sezonowe wezbrania gwarantujące właściwy stan gatunków i siedlisk zależnych od rzeki będą po oddaniu inwestycji do użytku nadal

występować. Przeprowadzone analizy wskazują, że stężenie zawiesiny w przypadku Odry granicznej, która charakteryzuje się znacznie wyższymi przepływami, będzie znacząco niższe podczas prowadzenia prac niż stężenia pochodzące z pomiarów przeprowadzonych na Odrze swobodnie płynącej. Okres tarła większości gatunków ryb występujących w Odrze granicznej (od początku marca do połowy lipca) jest całkowicie wyłączony z prac w korycie rzeki generujących znaczny dopływ zawiesiny do wód, w celu ochrony szczególnie wrażliwych stadiów rozwojowych ryb. Ponadto w okresie jesiennej migracji ryb dwuśrodowiskowych (od października do grudnia) przewiduje się stosowanie kurtyn ograniczających rozprzestrzenianie zawiesiny w miejscach prowadzenia prac o szczególnie silnej ingerencji w dno rzeki.

Przedstawione w raporcie modelowanie hydrodynamiczne, które organ uznaje za prawidłowe i nie widzi w nim błędów wykazało, że nie dojdzie do pogorszenia warunków, dzięki którym w dolinie Odry, w tym na niemieckim brzegu rzeki utrzymują się cenne siedliska przyrodnicze zapewniające środowisko gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000. W trakcie niżówek, tereny przyległe do rzeki będą podlegały nieznacznie mniejszemu przesuszaniu niż ma to miejsce przy obecnym stanie zabudowy regulacyjnej, co należałoby uznać za efekt pozytywny dla zachowania nadrzecznych siedlisk.

Realizowane tamy podłużne oraz ostrogi będą posiadać charakterystyczną różnorodność strukturalną, wynikająca z typowych dla ostróg regulacyjnych uwarunkowań prądu rzeki. Właśnie ta różnorodność substratów i prądów rzeki przyczynia się do utrzymania różnorodności gatunków ryb i bezkręgowców dna rzeki. Prace wykonywane na ostrogach po stronie niemieckiej i dotychczasowa forma ich utrzymania nie doprowadziła do żadnych widocznych negatywnych skutków dla siedlisk przyrodniczych gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Należy przyjąć, że podobnie będzie po pracach wykonanych na polskim brzegu rzeki.

GDOŚ za zasadną uznał zmianę warunków B.I.2.e i B.I.2.i decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r. Wymienione w obu warunkach szczegółowe prace związane z przesadzaniem płatów roślin zanurzonych, o liściach pływających, a także fragmentów płatów roślin szuwarowych porastających dno Odry oraz przeprowadzenie metaplantacji zagrożonych pracami płatów roślinności grzybieńczyka wodnego *Nymphoides peltata* są na tyle wrażliwe i delikatne, że niezbędny jest stały nadzór nad wykonywanymi czynnościami i bieżące reagowanie na wszystkie nieprzewidziane okoliczności jakie mogą się ujawnić podczas prowadzenia prac. Dlatego też organ odwoławczy nakazał botanikowi z nadzoru przyrodniczego pełną kontrolę nad wszystkimi czynnościami związanymi z ww. działaniami. Będzie on dbał o prawidłowe wykonanie wymienionych w cytowanych warunkach decyzji RDOŚ w Szczecinie prac.

Natomiast w punkcie B.I.2.f decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r. GDOŚ doprecyzował termin prowadzenia prac, określając go zgodnie z wymaganiami okresu wegetacyjnego grzybieńczyka wodnego.

Aby zmniejszyć skalę oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 zastosowane będą liczne działania wymienione w zaskarżonej decyzji, jak np. odtworzenie bystrzy, utworzenie zastępczych siedlisk o charakterze starorzeczy, przesadzanie płatów roślin zanurzonych, przenoszenie małży, zarybienia etc. Działania te prowadzić będą do zróżnicowania siedlisk w strefie brzegowej celem przyspieszenia procesu naturalnego zasiedlania objętych pracami odcinków rzeki przez charakterystyczne grupy organizmów wodnych. Całość zaplanowanych działań, wraz z ograniczeniami czasowymi i przestrzennymi prac modernizacyjnych, spowoduje brak znaczącego negatywnego wpływu na obszary Natura 2000 położone na terenie planowanej inwestycji.

Należy również podkreślić, że ocena skumulowana dla prac prowadzonych na obu brzegach Odry została przeprowadzona prawidłowo. Nie zostało stwierdzone znaczące negatywne oddziaływanie zarówno na polskie, jak również niemieckie obszary sieci Natura 2000. Przesunięcie prac między polskim a niemieckim brzegiem Odry będzie korzystne dla środowiska, w tym dla obszarów Natura 2000. Brzeg, który pierwszy zostanie przebudowany, w tym wypadku polski, po kilku latach odtworzy swoje walory środowiskowe, a gatunki i siedliska powrócą do stanu sprzed rozpoczęcia modernizacji. Gdy prace rozpoczną się na drugim, niemieckim brzegu Odry, wówczas zagrożone przez inwestycje gatunki będą mogły się przenieść na polski odcinek. Pozwoli to na zachowanie ciągłości rozmieszczenia i bytowania siedlisk i gatunków, w tym przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 podczas prowadzonych prac. Nie zostaną przerwane procesy ekologiczne zachodzące obecnie w dolinie Odry.

Zachowanie sezonowości wezbrań, a także ich zasięgu gwarantować będzie również właściwe funkcjonowanie innych obszarów chroniących ekosystemy Odry: Rezerwatu Biosfery UNESCO Śródkowa Łaba (Mittelelbe) oraz wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO Ogrodów Dessau-Wörlitz.

Zarzuty związane z naruszeniem przepisów dyrektywy siedliskowej, dotyczące: naruszenia jej art. 6 ust. 4, art. 6 ust. 4 w związku z art. 7 oraz art. 16, uzasadniane przez skarżących brakiem możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wodne, nie znajdują potwierdzenia w aktach sprawy. Realizacja przedsięwzięcia nie ma bowiem wpływu na sezonowość wezbrań, a także nie będzie powodować modyfikacji ich zasięgu. Nie wystąpi nasilony drenaż w obrębie równiny zalewowej, gdyż stan wód nie ulegnie istotnym zmianom, a zatem nie ma zagrożenia pogorszenia stosunków wodnych w obrębie siedlisk hydrogenicznych, na obu brzegach Odry. Tym samym brak jest możliwości przerwania procesów hydrologicznych zachodzących w dolinie Odry, które warunkują właściwy stan siedlisk i gatunków obecnych na tych terenach. Dotyczy to również terenów zalewowych, które zostaną zachowane, gwarantując prawidłowy przebieg procesów

przyrodniczych. Efektem jest zachowanie integralności obszarów Natura 2000, skoro procesy warunkujące właściwy stan ochrony siedlisk i gatunków zostaną zachowane i będą dalej funkcjonować po oddaniu inwestycji do eksploatacji. Także ograniczenie zjawisk lodowych na Odrze nie będzie oddziaływać znacząco negatywnie na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, w tym ziołorośli nadrzecznych (6430). Nie będą również kolidowały z celami ochrony dla przedmiotowego siedliska. Oddziaływaniem sprzyjającym kształtowaniu się siedlisk ziołorośli będzie nieznaczne podwyższenie stanów wody przy przepływach średnich i wysokich i zwiększona o 3% do 5% dynamika stanów wód. W stosunku do sytuacji obecnej nieznacznie wpłynie to na dynamikę procesów kształtowania mozaiki siedlisk w bezpośrednim sąsiedztwie koryta, a tym samym będzie sprzyjać występowaniu ziołorośli, kosztem jednorodnych kompleksów szuwarowych lub łągowych. Z drugiej jednak strony oczekiwany jest łagodniejszy przebieg zjawisk lodowych w fazie spływu kry lodowej i śryżu, przejawiający się mniejszą skłonnością do tworzenia się zatorów lodowych w korycie rzeki, co zmniejszy uszkodzenia pokrywy roślinnej wzdłuż brzegów rzeki, sprzyjające kształtowaniu siedlisk ziołorośliowych (rozwijających się w miejscu uszkodzonej roślinności).

Wskazywane przez skarżących liczne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie stoi w sprzeczności z niniejszą decyzją. Zgromadzony materiał dowodowy i jego analiza dogłębnie oceniają wpływ na wszystkie przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 mogących znajdować się w zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia. Wykluczona została możliwość znaczącego negatywnego wpływu, o jakim mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej. Dotyczy to również celów ochrony poszczególnych obszarów.

W odniesieniu do siedliska zalewane muliste brzegi rzek (3270), raport jednolity szczegółowo wyjaśnia na stronach 3.250 – 3.323 wątpliwości związane z uwagami zgłaszanymi przez skarżących. W związku z istotną zmianą warunków hydro- i meteorologicznych w obszarze opracowania, wpływających w sposób kluczowy na kształtowanie się przedmiotowego siedliska przyrodniczego 3270, w 2018 roku przeprowadzono inwentaryzację uzupełniającą. Rok 2017 był deszczowy i siedlisko udokumentowane zostało, jako nieliczne, drobnopowierzchniowe, ograniczone w zasadzie tylko do wyższych odcinków rzeki objętych opracowaniem. Lato 2018 ze względu na długotrwałe upały i susze spowodowało odsłonięcie się dna koryta normalnego Odry na większych obszarach i znacząco obfitsze wystąpienie lepiej wykształconych płatów siedliska. Skala kolizji bezpośredniej planowanych przedsięwzięć z siedliskami jest nieznaczna, dotyczy ok. 15% najslabiej wykształcających się stanowisk, przy czym zgodnie z przewidywaniami odbudowane ostrogi staną się ponownie siedliskiem zastępczym dla roślinności namuliskowej. Należy jednak zwrócić uwagę, iż powierzchnia przedmiotowego siedliska uwarunkowana jest licznymi czynnikami, m.in. klimatycznymi i atmosferycznymi. Stan wody, który w dolinie Odry podlega licznym naturalnym zmianom powoduje już w chwili obecnej, iż siedlisko 3270 ma różne powierzchnie w poszczególnych latach. Wskazana wyżej wartość jest więc wartością przy najgorszym scenariuszu, który nie musi mieć miejsce,

biorąc pod uwagę sezonowe zmiany poziomu rzeki związane z czynnikami naturalnymi. Stwierdzono także, że wobec dominacji gatunków jednorocznych, o krótkim cyklu rozwojowym wśród tworzących zbiorowiska namuliskowe, brak jest zagrożenia znacząco negatywnym oddziaływaniem na populacje gatunków typowych dla siedliska. Nie ma zatem również niebezpieczeństwa ograniczenia formowania siedliska, o którym mówi skarżący. Organ odwoławczy przychylił się do ustaleń przedstawionych w zgromadzonej w sprawie dokumentacji w rozpatrywanej problematyce.

W zakresie wpływu na siedlisko 3270 organ zwraca uwagę, że skala kolizji bezpośredniej planowanych przedsięwzięć z siedliskami jest nieznacząca, dotyczy ok. 15% najslabiej wykształcających się stanowisk, przy czym zgodnie z przewidywaniami odbudowane ostrogi staną się ponownie siedliskiem zastępczym dla roślinności namuliskowej. Nie zostaną zakłócone procesy ekologiczne, warunkujące powstawanie i egzystencje zalewanych mulistych brzegów rzek. Nie ma więc niebezpieczeństwa utraty omawianego siedliska przyrodniczego. Wbrew twierdzeniom skarżących nie ma niebezpieczeństwa zaniku siedliska 3270 i związanych z nim gatunków. Odtwarzanie siedliska zaobserwowano na odcinkach rzek, na których podjęto podobne prace. Jeżeli tempo odtwarzania siedliska, wynikające m.in. z warunków hydrologicznych obecnych w danym roku, nie będzie przebiegało wystarczająco szybko, zostaną podjęte działania przyspieszające formowanie się siedliska, np. narzut materiału przy ostrogach.

Również w odniesieniu do nadbrzeżycy nadrzecznej (*Corrigiola litoralis*) przewidziano dodatkowe środki ochronne poprzez zabezpieczenie stanowiska przed przypadkowym zniszczeniem i w miarę możliwości pozyskanie nasion dla utrzymania gatunku w uprawie zachowawczej w czasie trwania prac (raport jednolity: rozdziały 3.2, 10.2.2, 10.8, 10.19, 11.13.2.3 i 15, rozdział III punkt 4 załącznika 26, rozdział 3.4. załącznika 39 oraz załącznik 1 do rozdziału 8).

W stosunku do wpływu przedsięwzięcia na siedliska przyrodnicze 3150, 6440 i 91E0 nie zostało stwierdzone ryzyko obniżenia poziomu wód gruntowych na terenach przyległych do Odry. Organ odwoławczy nie zgadza się z przedstawionymi przez skarżących wyliczeniami. Wykonane badania i modelowania na potrzeby raportu o oddziaływaniu na środowisko wykazały, że inwestycja nie doprowadzi do znaczącego obniżenia się zwierciadła wód gruntowych, które mogłoby skutkować przesuszeniem terenów przybrzeżnych. Maksymalne przewidywane obniżenie dna, a tym samym oszacowane na tej podstawie maksymalne przewidywane obniżenie poziomu zwierciadła wód gruntowych zgodnie z wynikami przeprowadzonych analiz potencjalnie mogłoby wynieść od kilku do kilkunastu centymetrów, w zależności od odcinka rzeki (raport jednolity: rozdziały 3.3, 3.3, 10.8 i 11.13, rozdziały I, III.3, III.6, III.9, X i XI załącznika 26 oraz załączniku 39 do raportu).

Nie można się zgodzić z zarzutami odwołujących dotyczących zagadnienia gatunków obcych, w szczególności klonu jesionolistnego *Acer negundo*. Faktem jest, że doliny rzeczne stanowią miejsca, którymi rozprzestrzeniają się gatunki obce, w tym również ww. klon.

Jednakże ich migracja nie jest związana bezpośrednio z inwestycjami i aktywnością człowieka. Klon jesionolistny wnika i zasiedla również doliny rzek o dużo większym stopniu naturalności, np. Wisłę. Jednakże decyzja RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r. odpowiada na to możliwe zagrożenie, czego odwołujący nie zauważyli. W punkcie IV.3.3.b zaskarżonej decyzji, który mówi o monitoringu na etapie eksploatacji, wskazano kontrolę rozprzestrzeniania się obcych gatunków inwazyjnych roślin. Badania terenowe w ramach monitoringu obcych gatunków inwazyjnych roślin będą prowadzone regularnie przez pierwsze pięć lat (po każdym etapie realizacji inwestycji) po uporządkowaniu terenu budowy – każdego roku, w okresie wegetacyjnym, optymalnie w pierwszej połowie czerwca (ewentualnie od trzeciej dekady maja do pierwszej dekady lipca). Jeżeli podczas monitoringu stwierdzona zostanie obecność gatunków inwazyjnych będą podjęte działania mające na celu ich eliminację z monitorowanego obszaru. Dodatkowa pojedyncza kontrola obecności gatunków inwazyjnych będzie przeprowadzona w okresie wegetacyjnym, po okresie 10 lat od uporządkowania terenu budowy. Tak więc nawet jeśli podczas budowy i późniejszego funkcjonowania pojawią się nowe stanowiska gatunków obcych, będą one sukcesywnie usuwane. Siedliska i środowisko przyrodnicze nie będą zatem zagrożone ekspansją obcych organizmów.

W zakresie oddziaływania na ichtiofaunę zebrano wystarczające i aktualne dane. Obecne są one nie tylko w treści samego raportu o oddziaływaniu na środowisko, ale również w dołączonym do niego załączniku 14. Sami odwołujący wskazują, że wprowadzono szeroki zakres działań minimalizujących i odtworzeniowych. Dokładne przeanalizowanie wpływu na ryby obecne jest na stronach 10.30–10.38 raportu jednolitego. Przewidywany zakres prac wskazuje na możliwość wystąpienia niekorzystnych czynników dla ichtiofauny na etapie jego realizacji, w tym również we wskazanym przez odwołujących środkowym biegu rzeki. Do tych czynników można zaliczyć:

- mechaniczne niszczenie elementów siedliska przyrodniczego oraz siedliska gatunków ryb
(degradacja pod względem kryteriów hydromorfologicznych, ubytek elementów struktury
ważnych dla różnorodności biologicznej siedliska),
- niszczenie gatunków ryb, szczególnie związanych z dnem,
- zwiększenie koncentracji zawiesiny w rejonie prac, z możliwością przekroczenia wartości
szkodliwych (80 mg/l), niebezpiecznych (200 mg/l) oraz krytycznych dla ryb (400 mg/l),
- pogorszenie warunków tlenowych w rejonie prac, z możliwością przekroczenia wartości szkodliwych (< 5 mg O₂/l), oraz krytycznych dla ryb (< 3 mg O₂/l),
- okresowe zamulenie dna oraz inne zaburzenie siedlisk w wyniku prac,
- zaburzenie tarła oraz migracji ryb, w przypadku niewłaściwego terminu prac,

- niekorzystne oddziaływanie usuwania drzew i krzewów przez eliminację kryjówek ryb,
- ograniczenie zacienienia lustra wody.

Dotyczyć one będą całego zespołu ichtiofauny bytującego w Odrze. Jednakże będą to z reguły oddziaływania krótkookresowe i odwracalne, m.in. ze względu na zastosowane działania minimalizujące obecne m.in. w warunkach B.I.3 decyzji organu pierwszej instancji, takie jak:

- okresowe ograniczenia wykonywania prac,
- pomiary koncentracji zawiesiny i stężenia tlenu rozpuszczonego,
- dodatkowe zabezpieczenia w czasie tarła i migracji ryb, odłowu u szczytów ostróg przed rozpoczęciem prac,
- przenoszenie małży skójkowatych z obszarów zagrożonych,
- uzupełniające zarybienia miętusem *Lota lota* i sieją wędrowną *Coregonus lavaretus*, o określonej wielkości i czasie, doprecyzowanych przez organ odwoławczy.

Nie znajduje zatem potwierdzenia zarzut skarżących o niejasnej skali ilościowej minimalizacji. Ichtyofauna w czasie wykonywania prac modernizacyjnych, będzie miała zapewniony dostęp do siedlisk poprzez możliwość wykorzystania pól międzyostrogowych po stronie niemieckiej, jak również odcinków rzeki, nieobjętych pracami. Dodatkowo w przypadku odnotowania wysokich stężeń zawiesiny lub stężeń tlenu rozpuszczonego zostanie ograniczona intensywność prac poprzez wprowadzenie przerw trwających, w zależności od zarejestrowanego poziomu stężeń 2 lub 24 godziny. Wznowienie robót po każdej przerwie spowodowanej przekroczeniem stężeń zawiesiny będzie uzależnione od wyników prowadzonego kolejnego badania w ramach monitoringu inwestycyjnego. Nie ma zatem zagrożenia, że ryby nie będą mogły wykorzystywać siedlisk, które będą funkcjonować po drugiej stronie Odry.

Nie można zgodzić się także z zarzutem pominięcia w analizach oddziaływania na inwestycji głowacza białopłetwego i minoga strumieniowego. W zgromadzonej dokumentacji, w tym zwłaszcza w raporcie o oddziaływaniu na środowisko wskazano, że oba gatunki zasiedlają dopływy Odry. W związku z powyższym prace prowadzone wyłącznie w głównym korycie rzeki nie będą powodować znaczącego negatywnego wpływu na obu ww. przedstawicieli ichtiofauny.

Ze względu na wskazywany wyżej brak wpływu na sezonowość wezbrań, a także na ich zasięg, nie istnieje zagrożenie ograniczenie potencjału dynamicznego powstawania siedlisk lęgowych dla brzegówki i zimorodka w postaci skarp nadrzecznych. Jedyne zagrożenie dla obu powyższych gatunków dotyczy okresu wykonywania prac w okresie lęgowym, stąd obecne w warunkach B.I.4.c i d decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r. obostrzenia w zakresie terminu prowadzenia budowy.

Zarzut dotyczący oddziaływania na populację kozy (*Cobitis taenia*) jest niezasadny. W punkcie B.I.3.a przedmiotowej decyzji zawarty jest warunek wykonywania prac ziemnych

w korycie rzeki w terminie od 16 lipca do końca lutego, uwzględniającym okres tarła, wzrostu i wylęgu ryb, w tym rzeczonoego gatunku. Nie ucierpi on zatem podczas prowadzenia prac modernizacyjnych. Jednocześnie jeżeli chodzi o ichtiofaunę, to Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wprowadził również nowy punkt wskazujący możliwość zarybienia gatunkami ryb, zwłaszcza będącymi przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 (jak koza), jeżeli dane z monitoringu na etapie eksploatacji po 6 latach wykażą ich niższą liczebność niż przed rozpoczęciem inwestycji. (raport jednolity: rozdziała 8.2, 10.2.6, 10.8.4, 11.2.8, 11.13, załączniku 1 do rozdziału 8, załączniku 26 i 39 do raportu).

Przedłożony zarzut braku analizy oddziaływań długoterminowych na środowisko przyrodnicze również nie może być uwzględniony. Rozpatrywano całość wpływu przedsięwzięcia na środowisko, w tym także w aspekcie długoterminowym. Podstawą są tutaj analizy wskazujące na brak oddziaływania na sezonowość wezbrań, a także na ich zasięg. Nie można zatem mówić o długoterminowych zmianach w środowisku Odry, bowiem podstawowe procesy zachodzące w dolinie rzecznej nie będą zmienione czy ograniczone. Najdłuższy wpływ dotyczyć będzie oddziaływania na ichtiofaunę. Dlatego też wprowadzono szereg warunków minimalizujących wpływ inwestycji na ryby, w tym także obejmując okres po oddaniu inwestycji do eksploatacji. Jeżeli okaże się, że jakiś gatunek nie powrócił do stanu sprzed rozpoczęcia budowy przedsięwzięcia, będą prowadzone zarybienia uzupełniające. W ten sposób zespół ichtiofauny Odry nie ucierpi długoterminowo i po kilku latach wróci do swojego optymalnego składu.

GDOŚ w warunku B.I.3.b decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r. uszczegółowił czas stosowania kurtyn przy pracach budowlanych, które będą ingerować w dno rzeki, a w warunku B.I.3.c uszczegółowił termin prowadzenia działań minimalizujących w trakcie prowadzenia prac budowlanych kierując się wymaganiami ekologicznymi i cyklem życiowym ichtiofauny, w tym zwłaszcza ryb diadromicznych.

Ze względu na nieprecyzyjne zapisy warunku B.I.3.f decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r. zaistniała potrzeba jego zmodyfikowania. Dokładnie zostało określone kiedy mają trwać zarybienia, czyli przez cały okres trwania wszystkich prac przewidzianych w ramach omawianego przedsięwzięcia oraz przez 3 lub 5 lat, w zależności od gatunku po zakończeniu całości prac. Jednocześnie wprowadzono zapis pozwalający rozszerzyć możliwość zarybień także na inne niż miętus i sieja wędrowne gatunki, zwłaszcza na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Zostanie ono przeprowadzone, jeśli po 6 latach od momentu oddania inwestycji do użytku wyniki monitoringu wykażą niższą liczebność jakiegokolwiek przedstawiciela ichtiofauny, niż przed rozpoczęciem prac w ramach niniejszego przedsięwzięcia. Szczegóły dotyczące tych zarybień określi RDOŚ w Szczecinie, kierując się m.in. wynikami dostarczanych mu wyników z monitoringu. Dzięki powyższemu zespół ryb bytujący w Odrze nie ucierpi na skutek realizacji inwestycji.

Nie znajduje potwierdzenia zarzut, iż największy wpływ prac modernizacyjnych na środowisko wystąpi nie na etapie budowy, a eksploatacji przedsięwzięcia. O ile na etapie

wykonywania prac budowlanych istnieje ryzyko, np. płoszenia ptaków odpoczywających i żerujących, o tyle po okresie wykonywania prac, warunki dla zimującej awifauny w krótkim okresie czasu powrócą do stanu sprzed inwestycji. Podobnie ichtiofauna na czas robót zostanie wypłoszona na sąsiednie tereny. Następnie w wyniku prowadzenia, tzw. wędrówek kompensacyjnych powróci ona po zakończeniu tego etapu budowy. W momencie zakończenia budowy przedsięwzięcia zniknie oddziaływanie związane z hałasem i płoszeniem. Wiele zagrożeń zostanie zneutralizowanych poprzez liczne działania minimalizujące nałożone decyzją RDOŚ w Szczecinie.

Zdaniem organu odwoławczego wprowadzone działania minimalizujące i odtworzeniowe są adekwatne do powodowanych przez inwestycje szkód przyrodniczych. W raporcie o oddziaływaniu na środowisko zostały wskazane straty przyrodnicze jakie związane będą z realizacją projektowanego przedsięwzięcia. Dotyczą one również środkowego nurtu Odry, o którym mówią odwołujący. Zarzut braku zawarcia w materiale dowodowym szkód i strat jakie wywoła inwestycja jest zatem nieuzasadniony. Aby im przeciwdziałać zaplanowane zostały nałożone decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach działania minimalizujące. Obejmują one liczne, wskazywane w odpowiedzi na poprzednie zarzuty działania dotyczące siedlisk przyrodniczych, roślin i zwierząt. Nie można zgodzić się z odwołującymi, że działania minimalizujące i odtworzeniowe związane są z dobrowolnością ich stosowania, poprzez wprowadzenie zastrzeżenia realizacji ich „w miarę możliwości”. Sytuacja taka ma miejsce wyłącznie w punkcie B.I.13 zaskarżonej decyzji i dotyczy pozyskania nasion nadbrzeżycy nadrzecznej *Corrigiola litoralis* dla utrzymania gatunku w uprawie zachowawczej w czasie trwania prac. Pozostałe sformułowania tego typu dotyczą wyłącznie monitoringu porealizacyjnego, a nie warunków minimalizujących i odtworzeniowych. Zaplanowane zabiegi formujące nowe stanowiska, jak utworzenie siedlisk zastępczych o charakterze starorzeczy w postaci zatok wciętych w brzeg, odtworzenie bystrzy z luźnych kamieni, przesadzanie płatów roślin zanurzonych, o liściach pływających, a także fragmentów płatów roślin szuwarowych porastających dno Odry, przeprowadzenie metaplantacji zagrożonych pracami płatów roślinności grzybieńczyka wodnego, przenoszenie małży z rodziny skójkowatych, zarybienia miętusem i sieją wędrówną, wykonanie co najmniej dwóch wysp pływających dla ptaków, zmierzają do zróżnicowania siedlisk w strefie brzegowej celem przyspieszenia procesu naturalnego zasiedlania objętych pracami odcinków rzeki przez charakterystyczne grupy organizmów wodnych. Wspomagać je będą liczne działania minimalizujące wykonywane podczas budowy przedsięwzięcia, dotyczące m.in. wyłączenia najbardziej newralgicznych okresów dla danych przedstawicieli fauny i flory z prowadzenia prac, czy stosowanie wyłącznie materiałów naturalnych. Powyższe powoduje, że nie jest konieczne wprowadzenie innych minimalizacji na etapie funkcjonowania inwestycji. Obecne w decyzji RDOŚ w Szczecinie warunki powodują, że nie będzie znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000. Nie ma zatem potrzeby wprowadzania dodatkowych działań.

Ewentualny wpływ na stabilizację koryta Odry i postępującą erozję, które mogą wystąpić bez podjęcia odpowiednich działań zaradczych, a które obserwowane są na Łabie, został w niniejszym postępowaniu uwzględniony. Organy odpowiedzialne za utrzymanie drogi wodnej będą zobowiązane do zachowania jej parametrów i bieżącego reagowania na wszelkie zdarzenia zagrożenia dla jej funkcjonowania. Nie ma też niebezpieczeństwa ograniczania ekologicznego znaczenia rzeki jako siedliska gatunków flory i fauny, czy zagrożenia dla obszarów chronionych w tym obszarów Natura 2000. Cytowane wyżej liczne działania nakładane decyzją RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r. oraz reformowane niniejszą decyzją mają na celu przyśpieszenie renaturalizacji tych fragmentów, na których będą prowadzone prace inwestycyjne. Dzięki temu gatunki i siedliska charakterystyczne dla doliny Odry, w tym przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, szybciej powrócą na odcinki rzeki objęte realizacją przedsięwzięcia.

GDOŚ za uzasadnione uznał zmianę warunku B.I.4.a decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 grudnia 2020 r. Nowe brzmienie warunku związana jest z błędnie określonym przez RDOŚ w Szczecinie terminem okresu lęgowego *gatunków wróblowych*. Przykładowo u trzcinniczka *Acrocephalus scirpaceus*, zasiedlającego m.in. szuwary, zgodnie z badaniami prowadzonymi np. w Dolinie Baryczy ostatnie piskłeta usamodzielniały się dopiero 21 sierpnia (Hałupka L., Wróblewski J. 1998. Ekologia rozrodu trzcinniczka *Acrocephalus scirpaceus* na Stawach Milickich w roku 1994 W: Ptaki Śląska 12: 5 – 15.). Dlatego też niezbędne jest wyłączenie całego miesiąca sierpnia z możliwości prowadzenia prac, aby nie zniszczyć lęgów części z gatunków awifauny zasiedlających środowiska szuwarowe.

Natomiast zmiana warunku B.I.4.b decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 grudnia 2020 r. podyktowana jest koniecznością zapewniania ochrony ptakom, które mogą zasiedlać drzewa wskazane do usunięcia. GDOŚ nie znalazł powodów aby stosować, obecne w decyzji RDOŚ w Szczecinie, odstępstwo w postaci zezwolenia na wycinkę drzew w sezonie lęgowym awifauny. Poziom wycinki nie uzasadnia potrzeby wprowadzenia ww. rozwiązania. Z kolei zagrożenie dla gniazdujących ptaków jest duże, zwłaszcza w momencie gdy piskłeta będą już wyklute, a rodzice zajęci dostarczeniem pokarmu. Możliwe wtedy jest pominięcie i niezauważenie przez ornitologa z nadzoru przyrodniczego wszystkich gniazd. Również w zgromadzonej dokumentacji inwestor wskazuje, że wycinkę planuje przeprowadzić poza okresem lęgowym ornitofauny, określając go terminem od 1 marca do 15 października, np. na stronie 10.20 raportu jednolitego. Organ nie znajduje zatem uzasadnienia dla ustalania odstępstw od zakazu usunięcia drzewostanu w sezonie lęgowym ptaków. Doprecyzowano również wskazania związane z zabezpieczeniem drzew nie przeznaczonych do wycinki.

Zmiana warunku określonego w punkcie B.I.4.c zaskarżonej decyzji, powodowana jest koniecznością doprecyzowania okresu lęgowego zimorodka, w którym należy wstrzymać wszelkie prace przy skarpie brzegowej w konkretnej lokalizacji, która jest zasiedlana przez omawiany gatunek.

Również zmiana warunku określonego w punkcie B.I.4.d zaskarżonej decyzji podyktowana jest źle określonym terminem okresu lęgowego. Część brzegówek wyprowadza dwa lęgi w roku: pierwszy do połowy maja i drugi w lipcu. Biorąc pod uwagę, że ptaki wysiadują od zniesienia ostatniego jaja przez ok. 15 dni i usamodzielniają się po maksymalnie 25 dniach, w sierpniu w części nor lęgowych będą jeszcze przebywać Nielotne pisklęta. Stąd konieczne jest objęcie również sierpnia zakazem prowadzenia prac. Uszczegółowiono też jakie zezwolenia będą konieczne w przypadku chęci zastosowania zabezpieczenia skarpy za pomocą siatki.

Z uwagi na oddziaływanie przedsięwzięcia na awifaunę wymagana była modyfikacja warunku określonego w punkcie B.I.4.f zaskarżonej decyzji. Celem przeciwdziałania ograniczeniu dostępności potencjalnych siedlisk lęgowych dla ptaków gniazdujących w korycie rzeki należy wykonać co najmniej dwie niskie wyspy pływające. Wyspy dla ptaków funkcjonować muszą nie tylko na etapie budowy, ale również później, aby zweryfikować, czy po oddaniu inwestycji do użytku tworzyć się będą w sposób naturalny siedliska i kolonie ornitofauny. Stąd przez 6 lat po ukończeniu przedsięwzięcia sztuczne platformy mają również działać. Po przeprowadzeniu monitoringu po 3 i 6 latach jeżeli wyniki wykażą tworzenie nowych kolonii lęgowych ptaków na powstałych w sposób naturalny wyspach o liczebności nie niższej niż przed rozpoczęciem inwestycji, sztuczne wyspy należy zdemontować. W przeciwnym razie muszą one nadal funkcjonować. Zwiększono także możliwą do realizacji powierzchnię wysp oraz wprowadzono ogrodzenie brzegów, aby pisklęta w momencie płoszenia nie zeskakiwały do wody, co prowadziłoby do ich giniecia. Jednocześnie w kolejnych latach funkcjonowania wysp możliwe jest ich zarastanie roślinnością, co końcowo może prowadzić do braku miejsca na założenie gniazd przez reprezentantów ornitofauny. Jeżeli takie zagrożenie zostanie stwierdzone w monitoringu na etapie eksploatacji, RDOŚ w Szczecinie, na podstawie aktów wydawanych w trybie art. 362 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, nakaże usunięcie roślinności, określając termin, powierzchnię i metodykę wykonania zabiegów.

Zmiana warunku określonego w punkcie B.I.5 zaskarżonej decyzji polega na dokładnym określeniu sposobu zabezpieczenia miejsca rozrodu żaby moczarowej, które będzie miało postać metalowej siatki. Zostały podane dokładne wymiary jak wysokość, szerokość oczek i głębokość zakopania. Dzięki przedmiotowym zmianom nie dojdzie do naruszenia i zniszczenia omawianego miejsca rozmnażania przedstawiciela batrachofauny.

Zmiana punktu I.B.10 decyzji organu pierwszej instancji polega na wprowadzeniu ograniczeń w lokalizacji dróg dojazdowych, w przypadku prowadzenia prac i transportu od strony lądu w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na środowisko przyrodnicze.

W punkcie B.I.11 RDOŚ w Szczecinie wskazał lokalizacje, w których dopuszczalne jest zorganizowanie zapleczy budowy w tym miejsc magazynowania materiałów, dopuszczając jednocześnie możliwość organizowania zapleczy w innych miejscach po ich wcześniejszym skontrolowaniu przez nadzór przyrodniczy. W ocenie GDOŚ taki warunek

pozwała na szeroką swobodę interpretacyjną i znaczną dowolność wykonania zapleczy budowy. W celu zapobiegania niszczenia miejsc cennych przyrodniczo, GDOŚ uznał za uzasadnione wskazanie obszarów, które należy wykluczyć z lokalizowania zapleczy budowy (punkt 14 niniejszej decyzji).

Natomiast zmiana punktu B.I.12 decyzji organu pierwszej instancji polega na doprecyzowaniu lokalizacji stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, chronionych siedlisk przyrodniczych oraz innych cennych przyrodniczo obszarów (wymienionych w zmienionym punkcie B.I.11), które należy zabezpieczyć przed zniszczeniem lub uszkodzeniem.

Zmiana warunku B.I.13 zaskarżonej decyzji uwarunkowana jest dokładnym określeniem terminu przeprowadzenia opisanych w warunku czynności związanych z pracami umożliwiającymi wykształcenie się siedliska zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *Bidention p.p.* (3270) oraz wprowadzeniem nadzoru botanika nad nimi. Dzięki powyższemu planowane do przeprowadzenia działania będą na bieżąco kontrolowane i pilnowane, aby były najbardziej korzystne dla środowiska, umożliwiając jednocześnie racjonalne prowadzenie prac.

GDOŚ zmieniła także warunek określony w punkcie B.I.14 decyzji organu pierwszej instancji. Nowe brzmienie warunku porządkuje zapisy dotyczące postępowania ze wszystkimi inwazyjnymi gatunkami obcymi, które zlokalizowane będą na brzegach objętych bezpośrednim oddziaływaniem przedsięwzięcia. Podany został dokładny termin prowadzenia kontroli przez botanika z nadzoru przyrodniczego. Będzie on również decydował i kontrolował sposób likwidacji roślin gatunków obcych. Dodatkowo biomasa gatunków inwazyjnych będzie każdorazowo usuwana z siedlisk nadbrzeżnych, aby umożliwienia rozwój rodzimych gatunków namuliskowych. Całość zapewni skuteczną ochronę brzegów Odry w miejscu prowadzenia prac przed zasiedleniem ich przez inwazyjne gatunki obce.

GDOŚ doprecyzował warunek B.IV.3.2.b zaskarżonej decyzji określając sposób wykonania kontroli sztucznych wysp poprzez użycie drona. Jest to środek nie powodujący niepokojenia ptaków i jest dużo bezpieczniejszy niż bezpośrednia kontrola wysp z poziomu łodzi czy wchodzenia na wyspy. Zastosowanie tych ostatnich metod może spowodować ucieczkę nielotnych piskląt do wody i końcowo ich utonięcie. Obserwacje prowadzone z dużej wysokości z wykorzystaniem drona likwidują to zagrożenie.

Zmiana warunku określonego w punkcie B.IV.3.3.d zaskarżonej decyzji wynika z potrzeby doprecyzowania niejasnych kryteriów monitoringu określonych przez RDOŚ w Szczecinie. Ze względu na skalę możliwych oddziaływań badaniami zostaną objęte siedliska przyrodnicze z Dyrektywy Siedliskowej, oraz gatunki chronione roślin i zwierząt. Wskazano również źródła dotyczące metodyki jaka ma być zastosowana przy prowadzeniu monitoringu, wskazując na publikacje i programy koordynowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Pod względem krajobrazowym obszar objęty oddziaływaniem inwestycji jest urozmaicony. Koryto Odry objęte pracami jest uregulowane, a fragmentami obwałowane. Występują w nim ławice rzeczne. Prace prowadzone będą w sąsiedztwie obszarów zróżnicowanych pod względem zagospodarowania. Częściowo prace prowadzone będą przy łąkach, pastwiskach, polach uprawnych, a częściowo przy lasach, nieużytkach lub terenach zabudowanych. Inwestycja prowadzona będzie przy zabudowaniach miast: Słubice, Kostrzyn nad Odrą, Frankfurt nad Odrą, Hohenwutzen, Neuglitzten oraz wsi: Gozdowice, Stary Kostrzynek, Osinów Dolny, Bielinek, Piasek.

Ocenę oddziaływania projektowanej inwestycji na krajobraz wykonano przy użyciu narzędzi GIS (QGIS i ArcGIS), grafiki 3D (Blender), zdjęć panoramicznych oraz cyfrowej bazy danych wysokościowych w postaci chmury punktów pochodzących z lotniczego skaningu laserowego (LIDAR). Chmura punktów z lotniczego skaningu laserowego posłużyła do opracowania numerycznego modelu pokrycia terenu (NMPT), do którego wprowadzono budowle regulacyjne projektowane w ramach analizowanego przedsięwzięcia. Na tej podstawie, przy pomocy narzędzia Viewshed, wykonano rastrową mapę w celu dokonania oceny zasięgu widoczności budowli regulacyjnych i ograniczenia obszaru dalszych analizy. Dalszym krokiem było stworzenie w programie Blender trójwymiarowego modelu terenu z budowlami regulacyjnymi. Na tej podstawie utworzono obrazy panoramiczne 360° dla wybranych lokalizacji, prezentujące potencjalne położenia obserwatora. Następnie utworzono wizualizacje tzw. *little planet*, które ukazują przestrzenny rozkład analizowanych obiektów w polu widzenia obserwatora. Ostatnim etapem analizy było dokonanie transformacji panoram 360° w celu przeprowadzenia ilościowej oceny oddziaływania budowli na krajobraz i określenie procentowego udziału ostróg, tam podłużnych, opasek brzegowych i umocnień brzegów w obrazie panoramicznym.

Szczegółowe analizy na podstawie wskazanej powyżej metodyki przeprowadzono dla Kostrzyna nad Odrą i Słubic. Otrzymane wyniki wskazują, iż zarówno nowe jak i modernizowane budowle regulacyjne stanowią maksymalnie 0,94% dla Kostrzyna nad Odrą i 0,26% dla Słubic w zobrazowaniu panoramicznym 360°. Wartości te nie przekraczają 1%, co świadczy o nieznaczącym oddziaływaniu planowanej inwestycji na krajobraz. Analiza wykazała, że zakres widoczności planowanych do realizacji budowli regulacyjnych ogranicza się w większości do obszarów bezpośrednio przyległych do koryta Odry oraz lokalnie do terenów położonych na wzniesieniach terenu. Najczęściej natomiast ogranicza się do doliny zalewowej lub międzywala. Należy także zauważyć, że widoczność budowli będzie zależna od stanów wody w Odrze. W okresie występowania wód wielkich (luty-marzec) widoczność budowli będzie bardzo ograniczona, natomiast zwiększać będzie się w okresie niżówek (lipiec – wrzesień). W związku z prowadzonymi pracami zostanie usunięta zieleń z istniejących ostróg powodując czasowe usunięcie obecnej struktury krajobrazu. Będzie to oddziaływanie chwilowe i nieznaczące, gdyż z czasem budowle zostaną pokryte przez osady denne oraz rumowisko unoszone przez rzekę, a ich widoczność będzie się zmniejszała ze względu na

ponowne pokrycie roślinnością. Ponadto podczas wizji terenowej przeanalizowano widoczność niedawno zmodernizowanych ostróg na niemieckim brzegu Odry. Wizja wykazała, że z poziomu obserwatora ostrogi te nie są widoczne. Dopiero po przeprowadzeniu nalotów z wykorzystaniem drona, zmodernizowane ostrogi były widoczne pod powierzchnią lustra wody (str. 10.158-163 raportu jednolitego, Zał_34_ Ocena oddziaływania na krajobraz – ekspertyza do raportu jednolitego). Tym samym należy uznać zarzut nierzetelnej analizy oddziaływania inwestycji na krajobraz za bezpodstawny.

V. Oddziaływanie w zakresie emisji hałasu, gazów i pyłów do powietrza oraz gospodarka odpadami

Przedmiotowa inwestycja stanowi przedsięwzięcie, które może negatywnie oddziaływać na środowisko poprzez emitowanie gazów i pyłów do powietrza oraz hałasu do środowiska.

Na etapie realizacji przedsięwzięcia wystąpi emisja zanieczyszczeń wynikająca z prowadzenia prac budowlanych w obrębie koryta oraz transportu materiałów i sprzętu drogą wodną. Negatywne oddziaływanie w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza będzie wynikiem spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych, jednostek pływających oraz agregatów prądotwórczych. Emisja pyłów wystąpi podczas prowadzenia prac budowlanych i rozbiórkowych w obrębie modernizowanej zabudowy regulacyjnej.

Na potrzeby oceny wpływu inwestycji na stan powietrza atmosferycznego wykonano analizy modelowe rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu podczas etapu realizacji i eksploatacji inwestycji przy użyciu programu Operat FB. Obliczenia wykonano zgodnie z metodyką referencyjną określoną w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. nr 16 poz. 87) oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 845). Określono wyniki maksymalnych stężeń jednogodzinnych z częstością przekroczeń stężeń jednogodzinnych oraz stężenia średnioroczne dla pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, dwutlenku siarki, tlenków azotu jako NO₂ oraz węglowodorów alifatycznych.

Na podstawie przeprowadzonych analiz należy stwierdzić, iż może wystąpić ponadnormatywne oddziaływanie planowanej inwestycji na powietrze atmosferyczne w trakcie prowadzenia prac budowlanych. Przekroczenia maksymalnych wartości dopuszczalnych tlenków azotu według symulacji mogą być notowane w bezpośrednim sąsiedztwie granicy inwestycji. Częstość przekroczeń będzie jednak mniejsza niż dopuszczalne 0,2% (zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu). Obliczenia nie wykazały przekroczeń pozostałych substancji. Z uwagi na duże wartości dyspozycyjne stężeń substancji i pyłów w powietrzu, nie wystąpią przekroczenia wartości stężeń średniorocznych (str. 10.148-10.158,

Załącznik 17 modelowanie powietrze raportu jednolitego). Skala tych oddziaływań będzie jednakże ograniczać się do miejsca realizacji inwestycji oraz terenów bezpośrednio z nim sąsiadujących i będzie wiązała się jedynie z wystąpieniem czasowych i odwracalnych uciążliwości na tych terenach; nie będzie powodować znaczących negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko, w tym na życie i zdrowie ludzi. Uciążliwości te będą dodatkowo ograniczane w związku z nałożonymi przez organ pierwszej instancji warunkami, m.in. w punktach B.I.23 zaskarżonej decyzji.

Na etapie eksploatacji przeanalizowano natomiast wpływ funkcjonowania Odry jako drogi wodnej poprzez ruch barek wzdłuż rzeki. Podobnie jak na etapie realizacji inwestycji, także podczas jej eksploatacji stwierdzono możliwość wystąpienia przekroczeń maksymalnych wartości dopuszczalnych tlenków azotu w bezpośrednim sąsiedztwie granicy inwestycji, jednak częstość przekroczeń będzie mniejsza niż dopuszczalne 0,2% (str. 11.48-11.48, Załącznik 17 modelowanie powietrze raportu jednolitego). W związku z powyższym nie zalecono żadnych działań minimalizujących oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego podczas etapu eksploatacji.

W związku z realizacją przedmiotowego przedsięwzięcia wystąpi także emisja hałasu generowanego przez maszyny i urządzenia budowlane. Oddziaływanie to będzie miało charakter czasowy i lokalny gdyż wystąpi tylko w czasie i miejscu prowadzenia prac budowlanych. Natomiast jego natężenie będzie zmienne i będzie zależało od etapu prowadzonych prac, używanych maszyn i urządzeń, będą to: ładowarki, koparki na pontonie, pchacze, kotwiarki, motorówki sondażowe i agregaty prądotwórcze. Jak wykazała analiza wykonana w raporcie (str. 2.31, 10.1 raportu jednolitego) prowadzenie prac budowlanych spowoduje przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

W otoczeniu planowanej inwestycji znajdują się tereny podlegające ochronie akustycznej. Należą do nich: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego oraz tereny zabudowy związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, dopuszczalne poziomy hałasu w odniesieniu do jednej doby ($L_{Aeq\ D}$ i $L_{Aeq\ N}$) dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wynoszą 50 dB dla pory dnia i 40 dB dla pory nocy a dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego wynoszą 55 dB dla pory dnia i 45 dB dla pory nocy. Natomiast dla terenów zabudowy związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży dopuszczalny poziom hałasu dla pory nocy wynosi 50 dB. Tereny te obejmują Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (Collegium Polonicum) w Słubicach oraz Słubicki Miejski Ośrodek Kultury. W związku z niewykorzystywaniem tych terenów zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu wyznaczone dla tej pory.

Obliczenia rozprzestrzeniania się hałasu emitowanego w wyniku realizacji przedsięwzięcia wykonano za pomocą programu komputerowego SoundPLAN®, wykorzystującego model rozprzestrzeniania się hałasu w środowisku zgodny z normą PN-ISO 9613-2 *Akustyka. Tłumienie dźwięku podczas propagacji w przestrzeni otwartej. Ogólna metoda obliczenia*, wskazaną w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. z 2019 r. poz. 2286, ze zm.). Przeprowadzone analizy propagacji hałasu wskazują, że tereny podlegające ochronie akustycznej zlokalizowane na brzegach Odry wzdłuż prowadzonych prac, na etapie budowy przedsięwzięcia będą znajdować się w zasięgu ponadnormatywnego poziomu hałasu. Poziom przekroczeń w porze dnia kształtuje się od 0,4 dB do 16,4 dB (Załącznik 16_modelowanie_hałas, Załącznik 16_8: Wyniki w punktach - etap realizacji oraz Mapa - etap realizacji, raport jednolity). Ze względu na wykazane znaczące przekroczenie standardów akustycznych jakości środowiska oraz z uwagi na to, że w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko ocenia się również oddziaływania krótko- i średnioterminowe, celowe i konieczne jest monitorowanie poziomu hałasu wynikającego z prowadzenia prac budowlanych oraz ewentualne ogrodzenie terenu budowy tymczasowym ekranem akustycznym, w przypadku wystąpienia faktycznych przekroczeń, co orzekł GDOŚ w punkcie 22 niniejszej decyzji (punkt B.I.23).

Zgodnie z deklaracją inwestora zawartą w raporcie (str. 2.31, 2.33 raportu jednolitego) prace budowlane prowadzone będą jedynie w porze dziennej. Warunek taki został określony w punkcie B.I.23 zaskarżonej decyzji. Obowiązek ten został doprecyzowany przez GDOŚ w punkcie 22 niniejszej decyzji poprzez wskazanie, iż przez porę dnia należy rozumieć okres od godziny 6.00 do godziny 22.00 w przypadku terenów podlegających ochronie akustycznej po stronie polskiej oraz okres od godziny 7.00 do godziny 20.00 w przypadku terenów podlegających ochronie akustycznej po stronie niemieckiej.

GDOŚ za niezasadne uznał nałożenie w punkcie B.I.23 obowiązku stosowania sprawnego technicznie sprzętu spełniającego wymogi i standardy środowiskowe, gdyż obowiązek ten wynika z § 57 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 ze zm.).

Zabudowania podlegające ochronie akustycznej po stronie niemieckiej narażone na potencjalne oddziaływanie akustyczne znajdują się w miastach Frankfurt nad Odrą oraz Hohenwutzen. Według prawa niemieckiego tereny te kwalifikują się do obszaru mieszkalnego ogólnego. Zgodnie z dokumentem Allgemeine Verwaltungsvorschrift zum Schutz gegen Baulärm – Geräuschimmissionen – Vom 19. August 1970 (Ogólne rozporządzenie administracyjne o ochronie przed hałasem budowlanym - emisja hałasu z dnia 19 sierpnia 1970 r.) dopuszczalny poziom hałasu dla tych terenów w porze dnia wynosi 55 dB, a pora dnia trwa od godz. 7.00 do godz. 20.00. W przywołanym rozporządzeniu ustalono, iż

działania minimalizujące ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne należy zastosować w przypadku przekroczenia wskaźnika emisji o więcej niż 5 dB, czyli w przedmiotowym przypadku po przekroczeniu poziomu 60 dB. Z przeprowadzonego modelowania akustycznego wynika, iż poziom emisji hałasu w porze dnia podczas prowadzenia prac waha się od 50,8 dB do 55,9 dB, zatem w żadnym receptorze nie został przekroczony poziomy 60 dB warunkujący konieczność podjęcia działań minimalizujących, a izolinia 60 dB nie przekracza brzegu Odry po stronie niemieckiej. W związku z tym nie jest konieczne zastosowanie dodatkowych zabezpieczeń akustycznych w celu ochrony terenów podlegających ochronie akustycznej po niemieckiej stronie Odry (str. 11.119-11.122 raportu jednolitego).

Ponadto oddziaływanie akustyczne etapu budowy zostanie ograniczone poprzez działania minimalizujące określone w B.I.23 zaskarżonej decyzji (punkt 22 niniejszej decyzji).

Analizowane przedsięwzięcie polegające na modernizacji zabudowy regulacyjnej Odry nie będzie źródłem emisji hałasu na etapie eksploatacji. Natomiast wynikiem zmodernizowanej zabudowy regulacyjnej będzie osiągnięcie celu głębokościowego dla lodolamaczy, co potencjalnie może przyczynić się do zwiększenia nasilenia ruchu barek, które stanowią główne źródło emisji hałasu w rejonie rzeki. Na potrzeby raportu i oceny akustycznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na etapie eksploatacji została przeanalizowana propagacja hałasu w rejonie terenów podlegających ochronie akustycznej w odległości do 50 m od brzegu rzeki Odry, tj. w lokalizacjach gdzie zabudowa położona jest najbliżej linii brzegowej (str. 11.48 raportu jednolitego). W analizie oddziaływania skumulowanego uwzględniono łączny ruch barek oraz motorówek po Odrze.

Z przeprowadzonych na potrzeby raportu analiz oddziaływania akustycznego sporządzonych za pomocą programu komputerowego SoundPLAN® wynika, że na etapie eksploatacji inwestycji nie zostaną przekroczone dopuszczalne standardy jakości środowiska określone w rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego oraz dla terenów zabudowy związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (str. 11.48 – 11.58, Załącznik nr 16_1-4 – inwestycja, załącznik nr 16_5 - wyniki w punktach – inwestycja, załącznik nr 16_6 - wyniki w punktach -skumulowane, raport jednolity). Z dokumentacji sprawy nie wynika również aby zostały przekroczone standardy ochrony środowiska akustycznego wyznaczone dla zabudowy obszarów mieszkalnych ogólnych położonych na terytorium Niemiec (str. 10-11 uzupełnienia raportu z dnia 17 czerwca 2021 r.).

Zgodnie z informacją przedstawioną w raporcie na etapie realizacji inwestycji powstaną odpady związane przebudową, budową i rozbiórką budowli regulacyjnych jak również z funkcjonowaniem, a następnie likwidacją zaplecza budowy. Powstaną odpady drewna z faszyny (kod 17 02 01), gleby i ziemi, w tym kamienie (kod 17 05 04). Wytworzone

zostaną także odpady w postaci: papier i tektura (kod 20 01 01), odpady kuchenne ulegające biodegradacji (kod 20 01 08), opakowania z papieru i tektury (kod 15 01 01), opakowania z tworzyw sztucznych (kod 15 01 02) oraz opakowania ze szkła (kod 15 01 07). Wytworzone odpady w miarę możliwości będą poddawane odzyskowi. Niezagospodarowane odpady będą selektywnie magazynowane w wyznaczonych miejscach na placu budowy i systematycznie przekazywane specjalistycznym firmom posiadającym stosowne zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami (str. 2.34 raportu jednolitego).

Funkcjonowanie obiektów regulacyjnych na Odrze nie będzie wiązać się z wytwarzaniem odpadów. Natomiast, jak wynika z raportu, powstaną odpady na pokładach lodołamaczy podczas prowadzenia akcji lodołamania oraz na pokładach jednostek pływających prowadzących żeglugę śródlądową (str. 2.35 raportu jednolitego). Podobnie jak w przypadku etapu realizacji powstające odpady będą selektywnie magazynowane w wyznaczonych miejscach w portach, przystaniach bądź bazach jednostek pływających i systematycznie przekazywane specjalistycznym firmom posiadającym zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami.

VI. Oddziaływanie na dobra materialne

Prace budowlane prowadzone będą na terenie bezpośrednio przylegającym do działek, na których zlokalizowana jest twierdza Kostrzyn nad Odrą (gm. Kostrzyn nad Odrą, pow. gorzowski) wpisana do rejestru zabytków pod numerami: KOK-1-81/76 z dnia 2 listopada 1976 r. (fortyfikacja) oraz KOK-I-625/63 z dnia 18 grudnia 1963 r. (zamek). Ponadto twierdza objęta jest ochroną na podstawie ustaleń uchwały Nr X/96/03 Rady Miejskiej Kostrzyna nad Odrą z dnia 10 lipca 2003 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Starego Miasta w Kostrzynie nad Odrą, zgodnie z którymi, celami planu jest ochrona i ekspozycja zachowanych elementów twierdzy, uczytelnienie przebiegu zniszczonych fragmentów fortyfikacji i przywrócenie historycznej kompozycji urbanistycznej oraz częściowo historycznej zabudowy. Mając na uwadze, iż zakres prac obejmuje koryto Odry wraz z jej brzegami, roboty prowadzone będą co do zasady od strony wody, także sprzęt budowlany będzie pracował na barkach a większość prac związana z przebudową ostróg wykonana zostanie ręcznie, nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania na obiekty zabytkowe objęte ochroną konserwatorską (str. 10.163-10.165 raportu jednolitego). Ponadto RDOŚ w Szczecinie nałożył na inwestora obowiązek prowadzenia nadzoru archeologicznego, w przypadku prowadzenia prac w sąsiedztwie fortyfikacji Twierdzy Kostrzyn (pkt. B.I.25 decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r.). Nadzór ten na etapie budowy przedmiotowego przedsięwzięcia skutecznie ograniczy możliwość ewentualnego negatywnego wpływu na ww. zabytek.

Nie stwierdzono także, aby realizacja inwestycji wiązała się z wpływem na inne dobra materialne, gdyż prace prowadzone w korycie Odry nie będą ingerowały w obszary zabudowane położone w pobliżu prowadzonych prac (str. 10.163 raportu jednolitego).

W wyniku realizacji przedsięwzięcia nastąpi poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego co wpłynie na zmniejszenie zagrożenia zniszczenia zabytków i innych dóbr materialnych położonych przy Odrze granicznej, jak również na obszarze położonym poniżej.

VII. Realizacja inwestycji w kontekście zmian klimatu

W raporcie przeprowadzono ocenę wpływu na klimat uwzględniając wzajemne oddziaływania pomiędzy planowanym przedsięwzięciem a klimatem, tj. oddziaływanie przedsięwzięcia na zmiany klimatu oraz podatności przedsięwzięcia na czynniki klimatyczne oraz ryzyka wystąpienia danych czynników w związku z obecnymi i przyszłymi zmianami klimatu. Tym samym za nieuzasadniony należy uznać zarzut braku analizy wpływu występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych spowodowanych zmianami klimatu.

W analizie określono wrażliwość i stopień narażenia projektowanych budowli hydrotechnicznych na czynniki klimatyczne z uwzględnieniem charakterystyki obecnego klimatu oraz prognozowanych zmian klimatu. Na tej podstawie oceniono, że inwestycja w stopniu wysokim jest podatna na ekstremalne bądź długotrwałe opady, powodzie oraz zjawiska lodowe na rzece oraz w stopniu średnim na niestabilność ziemi, osuwiska, lawiny, zmiany temperatury (powtarzające się okresy odwilży i mrozów), wzrost temperatury powietrza, ekstremalnie niskie temperatury, burze oraz wzrost prędkości wiatru i porywy wiatru.

Uwzględniając analizy podatności oraz prawdopodobieństwa wystąpienia poszczególnych oddziaływań klimatycznych istnieje wysokie ryzyko wystąpienia negatywnych oddziaływań na inwestycję w zakresie ekstremalnych bądź długotrwałych opadów i zjawisk lodowych na rzece oraz średnie w zakresie ekstremalnie niskich temperatur, zmian temperatury (powtarzające się okresy odwilży i mrozów), burz i powodzi. Powodzie mogą uszkodzić budowle hydrotechniczne co spowoduje zagrożenie dla ludności oraz mienia na obszarach zagrożonych powodziami zatorowymi. Zjawiska lodowe na rzece i intensywne opady deszczu mogą uszkodzić lub zniszczyć budowle regulacyjne. Natomiast nagłe zmiany temperatury, szczególnie w okresie zimowym, związane z naprzemiennym występowaniem mrozu oraz odwilży, jak również burze i związane z nimi intensywne opady oraz silne wiatry mogą spowodować pogorszenie stanu technicznego tych budowli. Ponadto intensywne opady deszczu oraz zdarzenia powodziowe mogą wydłużyć termin prowadzonych prac budowlanych i zwiększyć koszt realizacji inwestycji.

Budowa oraz przebudowa ostróg, tam podłużnych, opasek brzegowych i umocnień brzegów zwiększy ochronę przeciwpowodziową na Odrze. Inwestycja pośrednio może wpłynąć na rozwój żeglugi śródlądowej odznaczającej się niższą emisją dwutlenku węgla np. w porównaniu do transportu drogowego.

Głównymi czynnikami adaptacji inwestycji do zmian klimatu jest dobór materiałów (kamień hydrotechniczny) oraz sposobów wykonania konstrukcji zgodnie ze specjalistyczną

wiedzą techniczną dostosowaną do warunków występujących na Odrze. Istotna jest również regularna kontrola stanu technicznego budowli, zwłaszcza po wezbraniach i powodziach, i prowadzenie bieżących napraw (str.11.288-11.298 raportu jednolitego).

Budowa infrastruktury regulacyjnej nie będzie oddziaływać na zmiany klimatu. Analizowana inwestycja nie wpłynie na warunki zasilania opadem i jego transformacji w odpływ, częstotliwość pojawiania się wezbrań jak również obniżenia się zwierciadła wody. Z uwagi na krótkotrwały okres prac budowlanych eksploatacja pojazdów, maszyn budowlanych oraz jednostek pływających nie będzie miał wpływu na klimat w kontekście emisji gazów cieplarnianych (str. 11.298-11.303 raportu jednolitego).

VIII. Oddziaływanie skumulowane

W dokumentacji sprawy przeanalizowano również możliwy skumulowany wpływ modernizacji budowli regulacyjnych na Odrze granicznej z innymi przedsięwzięciami realizowanymi w zasięgu ich oddziaływania, co zostało zawarte w raporcie jednolitym na str. 6.1- 6.14. W obszarze tym planuje się: przebudowę mostu kolejowego i drogowego na Odrze w Kostrzynie nad Odrą (most kolejowy i drogowy), przebudowę mostu kolejowego w Siekierkach w gminie Cedynia, wykonanie miejsc postojowych (dalbowisk) dla lodołamaczy, prace z zakresu odbudowy zabudowy regulacyjnej na Odrze swobodnie płynącej powyżej ujścia Nysy Łużyckiej oraz inne prace wchodzące w skład Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły.

Przeanalizowano również oddziaływanie skumulowane realizacji analogicznych budowli regulacyjnych na niemieckim brzegu Odry wynikające z realizacji umowy Polsko-Niemieckiej o drogach wodnych. Oddziaływanie związane z pracami prowadzonymi po obu stronach rzeki wystąpi w zakresie wpływu na ichtiofaunę, elementy biologiczne i stan chemiczny wód, na strefę brzegową, ekosystemy zależne od wód oraz wody podziemne. Natomiast prace po stronie niemieckiej będą wykonywane z przesunięciem czasowym w stosunku do prac prowadzonych na polskim brzegu Odry i planowane są na rok 2027. Przesunięcie to zapewni minimalizację oddziaływania skumulowanego.

Jak wynika z analizy dokumentacji sprawy kumulacja oddziaływań modernizacji ostróg i przebudowy mostów na Odrze w Kostrzynie nad Odrą, jak również wykonania miejsc postojowych dla lodołamaczy będzie miała charakter lokalny. Natomiast przebudowa mostu kolejowego w Siekierkach obejmuje renowację konstrukcji mostu bez ingerencji w koryto Odry, tym samym nie przewiduje się wystąpienia kumulacji oddziaływań z analizowanym przedsięwzięciem.

Jeżeli chodzi o stanowisko lęgowe puchacza (*Bubo bubo*) gnieźdzącego się w przęśle mostu w Siekierkach, to prace budowlane w promieniu 500 m od konstrukcji mostu zlokalizowanego ok. km 653,900, będą wykonywane poza okresem lęgowym tego gatunku, tj. w terminie od początku września do końca grudnia. Natomiast nie przewiduje się kumulowania negatywnych oddziaływań na etapie realizacji z planowaną modernizacją mostu

w Siekierkach. Na etapie eksploatacji wpływ przebudowywanych ostróg i mostu będzie miał odmienny rodzajowo charakter. Nie wystąpi zatem kumulacja oddziaływań na etapie eksploatacji.

Prace w ramach odbudowy zabudowy regulacyjnej na Odrze swobodnie płynącej, powyżej ujścia Nysy Łużyckiej nie tworzą zwartej pasma robót w korycie rzeki, co wpływa na rozproszenie prac i pozostawienie odcinków je oddzielających bez ingerencji, zmniejszając tym samym skalę oddziaływań. Prace na Odrze granicznej będą prowadzone ok. 40 km poniżej zaplanowanej odbudowy zabudowy regulacyjnej na Odrze swobodnie płynącej. Ponadto nie przewiduje się prowadzenia równocześnie prac na Odrze swobodnie płynącej i Odrze granicznej.

Pozostałe zadania realizowane w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły w obrębie środkowej Odry nie będą się kumulowały z działaniami planowanymi na Odrze granicznej i dolnej Odrze ze względu na znaczące oddalenie zakresów przestrzennych zadań oraz przesunięty w czasie harmonogram realizacji.

Jak wynika z dokumentacji sprawy po zakończeniu prac budowlanych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia bagrowań. Prace te nie wchodzi w zakres analizowanego przedsięwzięcia, wykonywane będą w ramach prac utrzymaniowych na rzece, zatem ich wykonanie nie będzie pokrywać się czasowo z realizacją inwestycji. Ponadto GDOŚ nałożył na inwestora warunek zakazujący prowadzenia bagrowań w ramach przedmiotowej inwestycji (punkt B.I.10.c).

IX. Udział społeczeństwa w postępowaniu.

Zgodnie z art. 30 w związku z art. 79 ust. 1 *ustawy ooś* przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ właściwy do jej wydania zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W trakcie udziału społeczeństwa organ ten obowiązany jest do podania do publicznej wiadomości informacji m.in. o możliwości składania uwag i wniosków, co wynika z art. 33 ust. 1 pkt 6 *ustawy ooś*. Sposób podania informacji do publicznej wiadomości został określony w art. 3 ust. 1 pkt 11 powyższej ustawy. Jak wynika z akt sprawy, RDOŚ w Szczecinie dwukrotnie zapewnił społeczeństwu udział w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Obwieszczeniem z dnia 7 września 2018 r., znak: WONS-OŚ.4233.1.2017.KK.25, oraz obwieszczeniem z dnia 23 lipca 2019 r., znak: WONS-OŚ.4233.1.2017.KK.54, organ pierwszej instancji zawiadomił społeczeństwo m.in. o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz o możliwości składania uwag i wniosków. Społeczeństwo miało możliwość zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy w dniach od 12 września do 11 października 2018 r. oraz od 25 lipca do 23 sierpnia 2019 r. W uzasadnieniu decyzji organ zawarł informacje o przeprowadzonym udziale społeczeństwa w postępowaniu, a także w

załączniku nr 3 do zaskarżonej decyzji, na 87 stronach odniósł się do wniesionych w toku udziału społeczeństwa uwag i wniosków.

W tym miejscu należy wskazać, że według odwołujących, RDOŚ w Szczecinie pominął uwagi składane przez strony postępowania oraz społeczeństwo, jednakże nie podano jakie konkretnie uwagi i wnioski wniesione przez strony postępowania oraz wniesione w ramach udziału społeczeństwa pominął organ pierwszej instancji. Z tego też względu GDOŚ nie może odnieść się w sposób szczegółowy do podniesionego zarzutu.

GDOŚ w toku prowadzonego postępowania odwoławczego również zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu w terminie od dnia 17 stycznia do 15 lutego 2022 r. na terenie Polski (obwieszczenie z dnia 3 stycznia 2022 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.24.2020.aka.79) oraz w terminie od dnia 16 lutego do 17 marca 2022 r. na terenie Niemiec (obwieszczenie z dnia 3 stycznia 2022 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.24.2020.aka.81).

Tym samym zarzut ograniczenia udziału społeczeństwa jest nieuzasadniony, bowiem zarówno RDOŚ w Szczecinie jak i GDOŚ w prawidłowy sposób poinformowali zarówno strony postępowania o możliwości wypowiedzenia się w sprawie, jak i społeczeństwo o możliwości wnoszenia uwag i wniosków w ramach udziału społeczeństwa w postępowaniu, z którego prawa skarżący skorzystali.

W tych okresach do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wpłynęły poniższe uwagi i wnioski:

- brak przetłumaczenia raportu jednolitego na język niemiecki, co jest niezgodne z umową Polsko-Niemiecką o ocenach oddziaływania na środowisko,
- naruszenie umowy Polsko-Niemieckiej o drogach wodnych wskutek rozbieżności w zakresie prac wskazanym w przywołanej umowie i wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia,
- różnice w rozpoznaniu oddziaływania inwestycji na sieć obszarów Natura 2000 po stronie polskiej i niemieckiej,
- społeczeństwo wniosło o ponowne przeprowadzenie postępowania transgranicznego.

X. Zapewnienie stronom udziału w postępowaniu.

W trakcie trwania całego postępowania GDOŚ zapewnił stronom, zgodnie z art. 10 § 1 Kpa, czynny udział w każdym stadium postępowania, jak również odpowiednie terminy do zapoznania się ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Strony w toku całego postępowania administracyjnego mogą składać uwagi i wnioski, które organ prowadzący postępowanie jest zobligowany rozpatrzyć tak samo jak zarzuty przedstawione w odwołaniu. Z uprawnienia tego skorzystali także skarżący przedkładając w toku postępowania odwoławczego dalsze uwagi do decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r.

Odnosząc się do uwagi naruszenia art. 10 § 1 Kpa poprzez wyznaczenie stronom zbyt krótkiego terminu na zapoznania się z materiałem dowodowym oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań należy wskazać, że przedmiotowe

postępowanie odwoławcze zostało wszczęte 5 kwietnia 2020 r. Jednolity raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wpłynął do GDOŚ w dniu 29 grudnia 2021 r. Po jego otrzymaniu, zawiadomieniem z dnia 3 stycznia 2022 r., GDOŚ podał do publicznej wiadomości, iż w dniach od 17 stycznia 2022 r. do 15 lutego 2022 r. na terenie Polski zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w przedmiotowym postępowaniu, w trakcie którego wszyscy zainteresowani mogą zapoznać się z dokumentacją sprawy oraz złożyć uwagi i wnioski. Natomiast udział społeczeństwa na terenie Niemiec został wyznaczony w dniach od 16 lutego 2022 r. do 17 marca 2022 r., co wynika z terminów i sposobów publikacji zawiadomień w Niemczech. W obwieszczeniu tym zamieszczono również informację o złożeniu raportu jednolitego.

Następnie, po upływie terminów przewidzianych na udział społeczeństwa, GDOŚ zawiadomił strony postępowania w trybie art. 10 § 1 Kpa o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Do stron polskich zawiadomienie to zostało wysłane w dniu 1 marca 2022 r. (indywidualnie oraz w trybie art. 49 § 1 Kpa), natomiast na terenie Niemiec zawiadomienie to zostało upublicznione w dniu 5 kwietnia 2022 r. W zawiadomieniu tym wskazano, iż decyzja kończąca postępowanie odwoławcze zostanie wydana nie wcześniej niż po upływie 7 dni od dnia doręczenia niniejszego zawiadomienia, który upłynął 26 kwietnia 2022 r. Ponadto, z uwagi na złożenie uzupełnień odwołań, GDOŚ po upływie tego terminu wyznaczył nowy termin załatwienia sprawy na dzień 30 czerwca 2022 r. W opinii GDOŚ wskazany w zawiadomieniu termin nie ogranicza prawa stron do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym i możliwości wypowiedzenia się co do niego. Należy również zauważyć, że odwołujący mogli zapoznać się raportem jednolitym już od stycznia 2021 r. co dało wystarczająco długi czas na jego analizę (mając także na uwadze obszerność dokumentacji i czasochłonność jej analizy) i przedłożenie organowi swojego stanowiska w tym zakresie.

Strony postępowania w trakcie wyznaczonego przez GDOŚ, przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie odwoławcze, terminu na zapoznanie się z materiałem dowodowym oraz wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, powtórzyli stanowisko złożone w odwołaniach oraz przedstawili dodatkowe zarzuty, tj.:

- wykonanie zaskarżonej decyzji nie służy realizacji ważnego interesu społecznego, o którym mowa w art. 108 § 1 Kpa na co wskazuje treść publicznie dostępnych materiałów opisujących rzeczywisty cel realizacji inwestycji oraz dołączone do pism odwołujących opinie eksperckie,
- naruszenie art. 3 ust. 6 i 7 umowy Polsko-Niemieckiej o drogach wodnych poprzez prowadzenie prac na polskim i niemieckim brzegu Odry z przesunięciem czasowym, podczas gdy z umowy wynika dążenie do jednoczesnej ich realizacji oraz do jednoczesnego uzyskiwania wymaganych pozwoleń i prowadzenia postępowań administracyjnych,

- rozpoczęcie prac budowlanych na podstawie nieostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, której nadany został rygor natychmiastowej wykonalności, na podstawie, której uzyskano decyzje o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych,
- *prowadzenie prac budowlanych w sposób niezgodny z postanowieniami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z uwagi na prowadzenie prac w okresach wyłączonych w decyzji, prowadzenie prac od strony łądu, niewłaściwy montaż kurtyn ograniczających rozprzestrzenianie zawiesin, brak monitoringu zawiesin, brak nadzoru przyrodniczego, brak wykoszenia trzcinowisk przed rozpoczęciem prac,*
- analizowane przedsięwzięcie zostało oparte na koncepcji zakładającej jednoczesne prowadzenie prac budowlanych na obu brzegach Odry, dlatego w ocenie odwołujących wykonanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla prac po stronie polskiej *może nastąpić dopiero wtedy, gdy istnieje pewność, że pozytywna decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zostanie wydana także dla prac planowanych na niemieckim brzegu Odry, a decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach wydane przez organy polskie i niemieckie powinny zawierać warunek zawieszający uzależniający ich wykonanie od uzyskania ostatecznej i prawomocnej decyzji w kraju sąsiednim,*
- brak modelowania zakładającego jednostronną odbudowę ostróg po stronie polskiej,
- strony podnoszą także, że istnieje uzasadniona wątpliwość czy w Republice Federalnej Niemiec dojdzie do udzielenia zgody na realizację analogicznej inwestycji planowanej do zrealizowania na niemieckim brzegu Odry z uwagi na odmienną ocenę polskich i niemieckich organów w zakresie naruszenia celów ochrony obszarów Natura 2000, dopuszczalności przyjęcia odstępstwa na mocy art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej oraz odmienne stanowisko w zakresie przeciwpowodziowego celu realizacji inwestycji,
- naruszenie art. 9 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.), dalej jako Konstytucja RP, w związku z art. 1 Układu między Rzeczpospolitą Polską a Niemiecką Republiką Demokratyczną o wytyczeniu ustalonej i istniejącej polsko-niemieckiej granicy państwowej, podpisanego w Zgorzelcu dnia 6 lipca 1950 r. (Dz. U. z 1951 r., nr 14, poz. 106), w związku z art. 1 i 2 Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o potwierdzeniu istniejącej między nimi granicy, podpisanego w Warszawie dnia 14 listopada 1990 r. (Dz. U. z 1992 r., nr 14, poz. 54), w związku z art. 1 pkt 1 umowy Polsko-Niemieckiej o drogach wodnych poprzez prowadzenie prac tylko na jednym brzegu granicznej rzeki Odry co doprowadzi do stopniowej zmiany przebiegu granicy między Rzeczpospolitą Polska a Republiką Federalną Niemiec w wyniku zmiany prądów rzecznych, które spowodują przesunięcie talwegu na rzece Odrze, który wyznacza granicę państwową,

- brak udostępnienia przetłumaczonego raportu jednolitego z dnia z dnia 17 grudnia 2021 r., pozbawił strony niemieckie możliwości sporządzenia fachowych opinii obejmujących szczegółowe zagadnienia objęte tym dokumentem oraz wykluczył je z postępowania odwoławczego,
- brak jednoczesnego prowadzenia prac na obu brzegach Odry jest sprzeczny z założeniami ochrony gatunkowej, w ramach której dokonuje się oceny skumulowanego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze. Niezgodne z prawem prowadzenie prac na polskim brzegu Odry uniemożliwi przeprowadzenie oceny oddziaływania skumulowanego w postępowaniu prowadzonym przez stronę niemiecką oraz uniemożliwi wydanie pozytywnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez organy niemieckie dla prac regulacyjnych prowadzonych na niemieckim brzegu Odry,
- brak oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko w przypadku realizacji prac regulacyjnych wyłącznie na polskim brzegu Odry, w szczególności na warunki hydromorfologiczne, obszary Natura 2000 i siedliska przyrodnicze,
- brak przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na terytorium Republiki Federalnej Niemiec,
- raport jednolity stanowi nowy raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowiska dla planowanej inwestycji,
- naruszenie prawa stron do czynnego udziału w postępowaniu z uwagi na wyznaczenie zbyt krótkiego terminu w trybie art. 10 § 1 Kpa na możliwość zapoznania się z materiałem dowodowym oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań,
- brak różnic pomiędzy zaproponowanymi wariantami, co nie powoduje wyeliminowania pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego,
- brak analizy odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych zgodnie z art. 4 ust. 7 ramowej dyrektywy wodnej,
- negatywny wpływ na ochronę przeciwpowodziową obszarów położonych w dolinie rzeki Odry, bezpośrednio prowadząc do poważnych szkód w mieniu oraz do zagrożenia zdrowia bądź życia mieszkańców, co stanowi skutki niemożliwe do odwrócenia,
- brak analizy lokalnych oddziaływań na ostrogi i warunków obrębie pól międzyostrogowych, a tym samym brak możliwości określenia wpływu na zwiększenie ryzyka powstawania zatorów lodowych,
- podmywanie i lądowacenie pól międzyostrogowych spowodowane ujednoliceniem i wydłużeniem ostróg oraz odkładaniem osadów,
- brak modelowania 2D na właściwych odcinkach rzeki,
- błędna analiza zapasu wałów przeciwpowodziowych,

- brak uwzględnienia w analizie wpływu inwestycji na zmiany klimatu wzrostu poziomu morza,
- brak analizy transportu i sedymentacji osadów,
- zamiast przeprowadzenia prac regulacyjnych na Odrze wykonywanie systematycznego monitoringu ławic i aktualizowanie przebiegu szlaku żeglugowego z wykorzystaniem autonomicznych (bezzałogowych) łodzi pomiarowych wyposażonych w echosondy i GPS, które w sposób ciągły monitorują dno w rejonie miejsc limitujących głębokość,
- koncepcja BAW nie może stanowić podstawy do oceny procesów morfologicznych dna, a tym samym nie jest użyteczna w ocenie oddziaływania inwestycji na środowisko,
- przeprowadzenie modelowania na odcinkach Odry swobodnie płynącej w górnym jej biegu a nie na odcinkach Odry objętych zakresem analizowanego przedsięwzięcia co daje niemiarodajne wyniki przeprowadzonej oceny oddziaływania inwestycji na środowisko,
- pogłębienie koryta rzeki spowoduje obniżenie poziomu wód gruntowych w otaczającym ją obszarze, ponieważ poziom wody w rzece i w sąsiednich warstwach wodonośnych odpowiadają sobie nawzajem,
- naruszenie art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej ze względu na niewłaściwe wdrożenie w Polsce i Niemczech dyrektywy siedliskowej poprzez ustalenie celów ochrony niezgodnie z prawem Unii Europejskiej, co skutkuje brakiem możliwości wykonania prawidłowej oceny oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000, brak wskazania w raporcie oraz zaskarżonej decyzji RDOŚ w Szczecinie *celów ochrony przyrody po niemieckiej stronie Odry granicznej*, niedostateczne ustalenie i nieprawidłowa ocena oddziaływania przedsięwzięcia na specjalne obszary ochrony siedlisk po niemieckiej stronie Odry granicznej, stwierdzenie, że nie dojdzie do pogorszenia stanu siedlisk bez szczegółowych badań, brak uwzględnienia w ocenie prac bagrowniczych, które będą miały miejsce 40 lat po zakończeniu projektu, brak możliwości wykluczenia, że budowa i eksploatacja przedsięwzięcia będzie miała znaczący wpływ *na obszary chronione znajdujące się w jego zasięgu*,
- naruszenie art. 7 i art. 16 ust. 1 dyrektywy siedliskowej,
- błędna ocena, że realizacja przedsięwzięcia na polskim brzegu Odry nie doprowadzi do znaczącego pogorszenia stanu środowiska w rozumieniu art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, czego konsekwencją jest błędne uznanie, że nie jest wymagane uzyskanie odstępstwa, o którym mowa w art. 6 ust. 4 tej dyrektywy,
- wykonanie zaskarżonej decyzji jest sprzeczne z dyrektywą siedliskową z uwagi na zaniechanie dokonania oceny wyjątków lub odstępstw na podstawie jej art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej, a także brak występowania nadrzędnego interesu publicznego, o którym mowa w przywołanym przepisie,

- naruszenie art. 6 ust. 1 dyrektywy siedliskowej z uwagi na nieprawidłowe zdefiniowanie celów ochrony i środków ochrony polskich i niemieckich obszarów Natura 2000, co uniemożliwiło wykonanie właściwej oceny oddziaływania na obszary Natura 2000,
- realizacja inwestycji jest sprzeczna z dyrektywą siedliskową z uwagi na zaniechanie przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko analizowanego przedsięwzięcia *na część rzeki Odry oraz jej brzeg, które znajdują się na terytorium Republiki Federalnej Niemiec*,
- trwała utrata wartości siedliska przyrodniczego zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *All. Bidention tripartite* (3270), brak uzasadnienia, że jego pierwotne warunki siedliskowe mogą zostać przywrócone po upływie 3 do 5 lat po zakończeniu realizacji inwestycji,
- brak możliwości wykluczenia, że realizacja inwestycji spowoduje wyginięcie populacji kozy złotawej *Sabanejewia aurata*,
- brak zebrania i analizy rzetelnych danych o stanie występowania ryb w Odrze granicznej,
- brak rzetelnej inwentaryzacji przyrodniczej i rozpoznania stanu istniejącego środowiska przyrodniczego, co nie daje podstawy do przeprowadzenia właściwej oceny oddziaływania na środowisko,
- realizacja inwestycji doprowadzi do utraty wartości siedliska przyrodniczego zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *All. Bidention tripartite* (3270), utraty wartości typów siedlisk przyrodniczych uzależnionych od wód gruntowych, w szczególności typu siedliska priorytetowego łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe (91E0), starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (3150), łąki selemnicowe *Cnidion dubii* (6440), utraty wartości typu siedliska przyrodniczego gatunku koza pospolita *Cobitis taenia*,
- degradacja nadrzecznych łęgów w wyniku opadania wód gruntowych,
- brak analizy wpływu przemieszczania się osadów, głębokiej erozji oraz pogłębienia koryta Odry na siedliska kozy pospolitej, nieuwzględnienia danych Instytutu Ekologii Wód i Rybołówstwa Śródlądowego im. Leibniza o tym gatunku, brak możliwości zastosowania narzutu kamiennego jako działania minimalizującego negatywne oddziaływanie dla kozy pospolitej,
- brak działań kompensujących osuszanie na dużą skalę terenów zalewowych,
- brak udowodnienia, że działania kompensacyjne mogą utrzymać spójność sieci Natura 2000,
- *Prowadzenie prac budowlanych na podstawie nieostatecznej decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2022 r., której nadano rygor natychmiastowej*

wykonalności prowadzi do pogorszenia stanu środowiska, spowoduje utratę wartości siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych z powodu prowadzenia prac w niedopuszczalnych porach roku, które wskazuje decyzja, w szczególności stanowi to zagrożenie dla kozy pospolitej *Cobitis taenia*, nadbrzeżycy nadrzecznej *Corrigiola litoralis*, siedlisk: zalewane muliste brzegi rzek zroślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *Bidention p.p.*(3270), nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (3260), starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (3150), łąki selernicowe *Cnidion dubii* (6440), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe (91E0), co niesie za sobą niebezpieczeństwo wyrządzenia nieodwracalnej i poważnej szkody w środowisku oraz pozostaje w rażącej sprzeczności z treścią decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,

- błędne założenie, że oddziaływanie inwestycji na środowisko wystąpi tylko w ciągu kilku lat po jego realizacji a skutki będą miały tylko charakter tymczasowy i nieznaczący, podczas gdy wystąpią także negatywne skutki o trwałym charakterze,
- oparcie analiz na niepewnych prognozach, gdy rzeczywiste zmiany w środowisku można ocenić dopiero za kilka lat,
- brak analizy oddziaływania związanego z miejscem deponowaniem urobku, brak zbilansowania ilości urobku i miejsca jego składowania,
- brak szczegółowego określenia zakresu i realizacji zbierania małż i kozy *Cobitis taenia*,
- niewykonalna do przeprowadzenia realizacja warunku dotyczącego monitoringu zawiesiny i natlenienia,
- brak odniesienia się w zaskarżonej decyzji do zastrzeżeń ekspertów w zakresie wpływu przedsięwzięcia na obszary Natura 2000,
- nieuwzględnienie jako zakres przedsięwzięcia prac bagrowniczych, które zgodnie z orzecznictwem TSUE *wprost uznawane są za działalność wchodzącą w zakres pojęcia „przedsięwzięcie”, o którym mowa w art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej,*
- niezwłoczne wstrzymanie prac oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za nadzorowanie prawidłowego wykonywania zaskarżonej decyzji,
- analizowane przedsięwzięcie stanowi część projektu Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030, który jest aktualnie poddawany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w związku z tym w ocenie stron postępowania nie można wykonać zaskarżonej decyzji, ponieważ ocena strategiczna *stanowi procedurę o ogólnym znaczeniu i niedopuszczalne jest przesadzanie szczegółowych rozwiązań w sytuacji, w której określony ogólny kierunek postępowania w poddanym ocenie zakresie.*

Wraz z uzupełnieniem odwołań strony przedłożyły poniższe opracowania i dowody:

- *Projekt Rzeczypospolitej Polskiej pt. „1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na*

- Odrze granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły*”, *Negatywne oddziaływania na typ siedliska z Dyrektywy Siedliskowej: 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p.*”,
- *Projekt Rzeczypospolitej Polskiej pt. „1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły*”, *Negatywne oddziaływania na typ siedliska z Dyrektywy Siedliskowej zależne od wód podziemnych: 3150 Naturalne jeziora eutroficzne z roślinnością typu *Magnopotamion* lub *Hydrocharition*, 91E0* Lasy aluwialne z *Alnus glutinosa* oraz *Fraxinum excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 6440 Łąki zalewowe dolin rzek z *Cnidion dubii*)*,
  - *Stellungnahme z u den von polnischer Seite nachgereichten Strömungsmodellierungen in Hinblick auf die Umweltauswirkungen der geplanten Malnahmen (UVP)“ / „Opinia w sprawie dostarczonych przez stronę polską dokumentów na temat modelowania przepływu w odniesieniu do oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko (OOS)“*, autorstwa dr ██████████ z Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu, 28 lutego 2022 r.,
  - *Zusammenfassung der Stellungnahme zum „Bericht über die Auswirkungen der Investition auf die Umwelt“, 1B.2 Phase I und Phase II Modernisierungsarbeiten an der Grenzoder (April 2019)“ / Podsumowanie opinii do "Raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko" 1B.2 faza I i faza II Prace modernizacyjne na Odrze granicznej (kwiecień 2019 r.)* autorstwa dr ██████████ z Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu, 22 sierpnia 2019 r.,
  - *Skuteczność planowanego polderu zalewowego Międzyodrze i koncepcji regulacji ciekłu na poprawę ochrony przeciwpowodziowej na dolnej Odrze*, red. ██████████, gerstgraser Ingenieurburo für Renaturierung, Cottbus 2018,
  - *Verfahren zu den grenzüberschreitenden Umweltauswirkungen des geplanten Projekts der Republik Polen mit dem Titel „1B.2 Etappe I und Etappe II Modernisierungsarbeiten an der Oder als Grenzfluss im Rahmen des Projekts des Hochwasserschutzes im Einzugsgebiet der Oder und Weichsel. Beeinträchtigungen ausgewählter Fischarten des Anhangs II FFH-RL in der Phase T / Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanego projektu Rzeczypospolitej Polskiej „1B. 2 Prace modernizacyjne etap I i etap II na Odrze jako rzece granicznej w ramach projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły”*. *Zagrożenia dla wybranych gatunków ryb z załącznika II Dyrektywy siedliskowej w fazie F*, dr ██████████, Instytut Ekologii Wód i Rybołówstwa Śródlądowego im. Leibniza (*Leibniz-Institut für Gewässerökologie und Binnenfischerer*, IGB), 29 marca 2022 r.,
  - *Stellungnahme zum einseitigen Bühnenausbau nur entlang des polnischen Ufers und die Konsequenzen für die Umweltauswirkungen auf die deutschen Ufer der Oder/*

- Opinia w sprawie jednostronnej rozbudowy ostróg tylko wzdłuż polskiego brzegu i konsekwencji dla oddziaływań na środowisko na niemieckim brzegu Odry*” autorstwa dr ██████████ z Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu, 17 marca 2022 r.,
- *Studium integracji przestrzennej polskiej części pogranicza Polski i Niemiec*, projekt IPPON, Warszawa, 21 czerwca 2013 r.,
  - *Zbudowaliśmy dwa za duże statki, więc orzemy całą Odrę, żeby mogły pływać. Brzmi głupio? To posłuchajcie*. Grzegorz Szymanik, Gazeta Wyborcza, 20 lipca 2020 r.,
  - *Zusammenfassende Stellungnahme zu den zu den von der Republik Polen vorgelegten Unterlagen in deutscher Sprache zur grenzüberschreitenden Umweltvertraglichkeitsprüfung / Sumaryczne stanowisko w sprawie dokumentów przedłożonych przez Rzeczpospolitą Polską w języku niemieckim do transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko*, autorstwa dr ██████████, Instytut Ekologii Wód i Rybołówstwa Śródlądowego im. Leibniza, Berlin, sierpień 2019 r., skorygowano 13 marca 2022 r.,
  - *Stellungnahme zum Dokument „0_Umweltverträglichkeitsbericht“/Opinia w sprawie dokumentu „RAPORT OOS^Ś_ost“ [„O_Umweltverträglichkeitsbericht“]* autorstwa dr ██████████ z Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu, 16 sierpnia 2019 r.,
  - *Stellungnahme zum Dokument „Korrespondenz zum Bericht“ von Dr. A. Magnuszewski / Opinia w sprawie dokumentu „Koreferat do raportu”* autorstwa dr A. Magnuszewskiego, autorstwa dr ██████████ z Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu, 28 lipca 2019 r.,
  - *Gutachterliche Stellungnahme zur Vereinbarkeit des von der Republik Polen geplanten Projekts mit dem Titel „1B.2 Etappe I und Etappe II Modernisierungsarbeiten an der Oder als Grenzfluss im Rahmen des Projekts des Hochwasserschutzes im Einzugsgebiet der Oder und Weichsel” (Umweltentscheidung des Regionaldirektors für Umweltschutz in Stettin (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin, POLEN, im Folgenden RDOŚ) mit europaischem Umweltrecht (19.01.2022) / Opinia ekspercka w sprawie zgodności planowanego przez Rzeczpospolitą Polską projektu pn. „1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry / Wisły” (Decyzja środowiskowa Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin, POLEN, im Folgenden RDOŚ) z europejskim prawem ochrony środowiska (19.01.2022 r.)*, sporządzona przez kancelarię Baumann Rechtsanwaite Partnerschaftsgesellschaft mbB, Lipsk i Würzburg, 19 stycznia 2022 r.,
  - *Summary for Policymakers [w:] “IPCC Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate”*, H.-O. Portner, D C. Roberts, V. Masson-Delmotte, P. Zhai, M. Tignor, E. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegria, M. Nicolai, A. Okem, J. Petzold, B. Rama, N.M. Weyer (eds.), Cambridge University Press, Cambridge, UK

and New York, NY, USA / *Streszczenie dla decydentów politycznych* – tłumaczenie wybranych fragmentów,

- *Klimareport Brandenburg. Fakten bis zur Gegenwart - Erwartungen für die Zukunft*, Land Brandenburg, Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Klimaschutz des Landes Brandenburg, Deutscher Wetterdienst, 2019 / *Raport klimatyczny Brandenburgii. Fakty do teraźniejszości - oczekiwana przyszłość* - tłumaczenie; Kraj Związkowy Brandenburgia, Ministerstwo Rozwoju Obszarów Wiejskich, Środowiska i Rolnictwa, Niemiecka Służba Meteorologiczna, 2019 r.,
- *Ekspertyza dowodząca niezgodnego z decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie o środowiskowych uwarunkowaniach Nr 5/2020 (WONS-OŚ.4233.1.2017. KK. 68) (DŚU) prowadzenia prac na Odrze Granicznej w ramach przedsięwzięcia pn.: 1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły i analizująca ich wpływ na stan ekosystemów*, WODECO Pracownia badań i usług przyrodniczych [REDACTED], Stepnica 4 kwietnia 2011 r.,
- *Inwestycje na Odrze – oczekiwane przez armatorów i portowców*, 24kurier.pl, 27 października 2015 r.,
- *Zusammenfassende Stellungnahme zu den Übersetzungen in deutscher Sprache der vorgelegten Unterlagen über die Umweltbedingungen für das Projekt 1B.2 Phase I und Phase II Modernisierungsarbeiten an der Grenzoder im Rahmen des Hochwasserschutzprojekts im Einzugsgebiet der Oder und der Weichsel vom Dezember 2021/Podsumowujące stanowisko do tłumaczenia na język niemiecki przedłożonej dokumentacji o warunkach środowiskowych dla projektu 1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły z grudnia 2021 roku*, autorstwa dr [REDACTED], Instytut Ekologii Wód i Rybołówstwa Śródlądowego im. Leibniza, Berlin, 3 marca 2022 r.,
- *Przedstawienie bieżących i planowanych prac budowlanych w projekcie „1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły* autorstwa [REDACTED] z dnia 6 kwietnia 2022 r.

GDOŚ nie podziela przedstawionych przez w uzupełnieniach odwołań oraz dołączonych do nich zarzutów, co znalazło odzwierciedlenie w pozostałych punktach uzasadnienia niniejszej decyzji.

XI. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś.

Odra na odcinku pomiędzy ujściem Nysy Łużyckiej (km 542,400) przy m. Ratzdorf a rozgałęzieniem z Odrą Zachodnią przy m. Widuchowa (km 704,100) na długości ok. 160

km stanowi granicę pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec. Tym samym analizowane przedsięwzięcie obejmujące odcinek Odry od ok. km 581,000 do ok. km 683,000 realizowane będzie w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwowej.

RDOŚ w Szczecinie po przanalizowaniu karty informacyjnej przedsięwzięcia, stwierdził, że istnieje możliwość jego transgranicznego oddziaływania na środowisko. Postanowieniem z dnia 11 listopada 2017 r., znak: WONS-OŚ.4233.1.2017.KK.3, RDOŚ w Szczecinie na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 i 4 ustawy ooś wydał postanowienie o konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Pismem z dnia 23 stycznia 2018 r. GDOŚ wystosował pismo do strony niemieckiej o możliwym znaczącym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia. Natomiast strona niemiecka pismem z dnia 21 lutego 2018 r. zadeklarowała udział w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania.

Pismem z dnia z dnia 20 września 2018 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.440.3.2018.PR.1, GDOŚ przekazał stronie niemieckiej (stronie narażonej) stosowne materiały z prośbą o przeprowadzenie konsultacji społecznych, wyłożenie dokumentacji do publicznej wiadomości na okres 30 dni i przekazanie stanowiska w przedmiotowej sprawie. Pismem z dnia 2 lipca 2019 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.440.3.2018.PR.5, GDOŚ przekazał stronie niemieckiej zaktualizowany raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dokumenty odnoszące się do uwag i wniosków wniesionych podczas konsultacji społecznych oraz wniósł o przedstawienie stanowiska odnośnie przekazanych materiałów oraz wyłożenie ich do wglądu społeczeństwa. W ramach prowadzonych konsultacji uwagi i wnioski złożyło społeczeństwo oraz organy administracyjne strony niemieckiej.

Pismem z dnia 30 października 2019 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.440.3.2018.PR.13, GDOŚ przekazał Generalnej Dyrekcji Dróg Wodnych i Żeglugi w Magdeburgu przetłumaczone na język niemiecki odpowiedzi na uwagi złożone podczas konsultacji transgranicznych.

W dniu 17 stycznia 2020 r. na terenie polski przeprowadzone zostały międzyrządowe konsultacje transgraniczne w formie spotkania ekspertów, ich przedmiotem było potencjalne znaczące oddziaływanie transgraniczne planowanej inwestycji i środki redukcji lub eliminowania tego oddziaływania oraz wyjaśnienie spornych zagadnień dot. realizacji inwestycji. Podczas spotkania strona polska i strona niemiecka przedstawiły odmienne stanowiska w sprawie prawidłowości przyjętego modelu matematycznego, a co za tym idzie zaprognozowania występowania znaczącego oddziaływania na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, jak również kwestii ochrony wód i przyrody po niemieckiej stronie obszaru objętego projektem. Strona polska mając na uwadze rozbieżne stanowiska zaproponowała przeprowadzenie uzgodnionego przez obie strony monitoringu po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia, który pozwoli na zbadanie rzeczywistego wpływu na środowisko. Postulat ten został uwzględniony w zaskarżonej decyzji RDOŚ w Szczecinie,

gdzie w pkt. B.III nałożono na inwestora obowiązek wykonania monitoringu i uzgodnienia jego zapisów ze stroną niemiecką. Spotkanie zakończyło się uzgodnieniem i podpisaniem protokołu z konsultacji wraz ze wskazaniem rozbieżności w stanowiskach obu stron.

RDOŚ w Szczecinie przeanalizował złożone w trakcie konsultacji transgranicznych uwagi i wnioski oraz odniósł się do nich w załączniku nr 3 do zaskarżonej decyzji.

Odnosząc się do zarzutu stron niemieckich naruszenia umowy polsko-niemieckiej z 2006 r. poprzez wadliwe tłumaczenie na język niemiecki dokumentacji sprawy GDOŚ przedstawia poniższe stanowisko.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wskazany w odwołaniu art. 2 ust. 1 umowy polsko-niemieckiej z 2006 r. jest jedynie przepisem ogólnym, który nakłada na umawiające się strony jedynie obowiązek powiadamiania się o wszystkich planowanych działalnościach określonych w art. 1 ust. 1 niniejszej umowy niezwłocznie po uzyskaniu informacji o takiej działalności. Przepis ten nie reguluje ani kwestii tłumaczenia ani jakości takiego tłumaczenia. Zgodnie z tym przepisem wraz z powiadomieniem należy przekazać stronie narażonej dane zgodnie z art. 3 ust. 2 Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r., dalej jako Konwencji z Espoo, tj.: informacje o planowanej działalności, zawierające każdą dostępną informację o jej możliwym transgranicznym oddziaływaniu, charakter możliwej decyzji oraz wskazanie rozsądnego terminu, w którym będzie można wymagać odpowiedzi. Nadmienienia wymaga fakt, że Konwencja z Espoo nie reguluje kwestii obowiązku tłumaczenia dokumentacji przez Stronę pochodzenia. Jedynie umowy bilateralne zawierane pomiędzy stronami, doprecyzowujące zapisy Konwencji z Espoo, mogą wyznaczać ramy prawne zobowiązujące stronę pochodzenia do tłumaczenia określonego zakresu niezbędnej dokumentacji na język strony narażonej na potrzeby prowadzenia postępowania transgranicznego w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Polska i Niemcy wymóg tłumaczenia przez stronę pochodzenia stosownych dokumentów na język urzędowy strony narażonej zawarły w art. 11 umowy polsko-niemieckiej z 2006 r. oraz w art. 20 Umowy między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Federalną Niemiec w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Neuhausen am Neckar dnia 10 października 2018 r., która wraz z wejściem w życie ustawy ratyfikującej dnia 8 lipca 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1083) uchyliła umowę bilateralną z 2006 r. Mając na uwadze fakt, że postępowanie transgraniczne w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia toczyło się na podstawie przepisów umowy bilateralnej z 2006 r., analizie należy poddać art. 11 tejże umowy, który w całości jest dedykowany kwestiom związanym z zapewnieniem tłumaczenia na język strony narażonej. W myśl tego artykułu, tj. art. 11 ust. 1 umowy polsko-niemieckiej z 2006 r. w toku postępowania transgranicznego, w którym Strona niemiecka uczestniczyła na prawach Strony narażonej,

przekazano stronie niemieckiej następujące dokumenty przetłumaczone na język niemiecki, tj.:

- powiadomienie zgodnie z art. 3 ust. 2 oraz dane zawarte w ust. 5 Konwencji z Espoo,
- streszczenie nietechniczne dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 4 ust. 1 Konwencji z Espoo oraz te fragmenty dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko, które mogły umożliwić stronie narażonej ocenę przewidywanego znaczącego szkodliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko i zajęcie stanowiska,
- decyzję dotyczącą planowanej działalności łącznie z fragmentami uzasadnienia, które umożliwiło stronie narażonej zapoznanie się na ile decyzja uwzględnia:
  - przedstawione w dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko przewidywane znaczące szkodliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko,
  - istotne w procesie decyzyjnym stanowiska organów strony narażonej,
  - istotne w procesie decyzyjnym uwagi i zastrzeżenia społeczeństwa Strony narażonej,
  - wyniki konsultacji pomiędzy Stroną pochodzenia i Stroną narażoną,
  - działania w celu redukcji lub eliminacji znaczącego szkodliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- pozostałe dokumenty, które sporządza Strona pochodzenia i które są niezbędne dla przebiegu postępowania, w szczególności zaproszenia na konsultacje oraz protokoły z konsultacji.

Zaznaczyć należy, że przepisy omawianej umowy pozostawiały dowolność umawiającym się stronom odnośnie tego czy tłumaczenie będzie wykonane przez tłumacza przysięgłego czy też przez tłumacza zwykłego. Co więcej, weryfikacja dokonanego tłumaczenia pod kątem jego precyzyjności i dokładności jest praktycznie niemożliwa przez stronę pochodzenia, która *de facto* nie posługuje się biegle językiem urzędowym strony narażonej.

Uwagi strony niemieckiej odnośnie jakości tłumaczenia powinny być zgłoszone przez stronę narażoną na etapie postępowania transgranicznego w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, które było integralną częścią postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Możliwość taką dawał wówczas art. 11 ust. 2 umowy polsko-niemieckiej z 2006 r., zgodnie z którym, cyt.: *Jeżeli Strona narażona uzna fragmenty dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko, przetłumaczone zgodnie z ustępem 1 punkt 2 za niewystraszające do zajęcia stanowiska dotyczącego znaczącego szkodliwego oddziaływania na środowisko, niezwłocznie informuje o tym Stronę pochodzenia. Obie Umawiające się Strony w takim przypadku będą dążyć do zgodnego rozwiązania, zarówno w zakresie dodatkowego przekazania dodatkowo przetłumaczonych części dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko, jak również przedłużenia terminu, o którym mowa w artykule 3 ustęp 2.*

Strona niemiecka nie skorzystała z ww. prawa przysługującego jej na mocy art. 11 ust. 2 umowy polsko-niemieckiej z 2006 r., co oznacza, że w toku prowadzonej procedury transgranicznej nie poinformowała strony polskiej, iż rzekomo wadliwie przetłumaczona dokumentacja uniemożliwia zajęcie jej stanowiska w sprawie, a co za tym idzie strona niemiecka nie poszukiwała rozwiązania kwestii dotyczących wadliwie przetłumaczonej dokumentacji.

Ponadto, uwaga odnośnie wadliwej jakości tłumaczenia nie została podniesiona przez stronę niemiecką na konsultacjach transgranicznych przed wydaniem decyzji, prowadzonych w ramach art. 7 umowy polsko-niemieckiej z 2006 r., jako spotkanie ekspertów na poziomie międzyrządowym, gdzie dyskutowano m.in. o środkach minimalizujących i łagodzących jakie należy zastosować w celu zminimalizowania znacząco szkodliwego oddziaływania na środowisko na terytorium Niemiec. Spotkanie to było tłumaczone na język niemiecki, zgodnie z art. 11 ust. 4 umowy polsko-niemieckiej z 2006 r., gdzie delegacja reprezentująca stronę niemiecką w razie potrzeby mogła osobiście z tłumaczem zweryfikować poprawność pisemnego tłumaczenia dokumentacji. Dodatkowo przy formułowaniu protokołu z ww. konsultacji strona niemiecka nie podniosła kwestii wadliwej jakości tłumaczenia dokumentacji do zaprotokołowania jako wynik postępowania transgranicznego.

Należy zauważyć również, że strona polska poza tłumaczeniami tych części dokumentacji, które zostały obligatoryjnie wskazane w umowie polsko-niemieckiej z 2006 r. przekazała stronie niemieckiej oryginalną wersję dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko w języku polskim, po to aby w razie potrzeby strona narażona mogła wykonać na własny koszt tłumaczenie pozostałej części dokumentacji, o ile uznałaby to za konieczne do zajęcia stanowiska w sprawie lub zapewnienia udziału własnego społeczeństwa.

W myśl Konwencji z Espoo, która wyznacza międzynarodowe ramy prawne dla instrumentu transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko, zarówno strona pochodzenia jak i strona narażona są współodpowiedzialne za sposób przeprowadzenia udziału społeczeństwa na terytorium państwa Strony narażonej. Oznacza to, że organy administracji niemieckiej również były współodpowiedzialne za sposób przeprowadzenia udziału niemieckiego społeczeństwa oraz jakość dokumentacji wyłożonej do wglądu opinii publicznej, o czym mowa w art. 4 ust.2 Konwencji z Espoo, który wprost stanowi o tym, że, cyt.: *Strony zainteresowane zadbają o przekazanie dokumentacji organom i opinii publicznej Strony narażonej na terenach, które mogą być narażone (...).*

Natomiast odnosząc się do zarzutu przedstawienia stronie niemieckiej do transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko wadliwej dokumentacji, która *zawiera znaczne braki, dokumenty są niekompletne, zgromadzone dane niewystarczające, a interpretacje i wnioski ani nie opierają się na danych, ani nie są zrozumiałe, końcowa ocena projektu jest tendencyjna*, należy wskazać, że twierdzenia te są zbyt ogólne, tym samym GDOŚ nie jest w stanie precyzyjnie odnieść się do podniesionego zarzutu.

Podsumowując, postępowanie transgraniczne zostało przeprowadzone zgodnie z przepisami działu VI Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko ustawy ooś, umowy polsko-niemieckiej z 2006 r. oraz Konwencji z Espoo, tym samym GDOŚ nie widzi nieprawidłowości w przeprowadzonym postępowaniu transgranicznym. Mając na powyższe uwadze niezasadny jest zarzut braku przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na terytorium Republiki Federalnej Niemiec.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów i wniosków podniesionych w odwołaniach, postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz udziale społeczeństwa, a dotyczących kwestii, do których nie odniesiono się wyżej, GDOŚ przedstawia poniższe wyjaśnienia.

Odnosząc się do zarzutu, że analizy przedstawione w raporcie nie zostały oparte na wiedzy i aktualnych podstawach naukowych oraz podważenia wyników ekspertyz stanowiących integralną część raportu jednolitego (załącznik 25, 26 i 29), należy wskazać, że raportowi przypisuje się szczególną wartość dowodową. GDOŚ nie podziela argumentacji skarżących w tym zakresie, zgromadzona w przedmiotowej sprawie dokumentacja została zatem przyjęta jako podstawowy dowód w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Dolna Odra charakteryzuje się dużym natężeniem tworzenia zatorów lodowych. Jest to związane ze spiętrzeniami sztormowymi od strony Zalewu Szczecińskiego oraz pokrywą lodową typu jeziornego formującą się na jeziorze Dąbie i na Zalewie Szczecińskim. W momencie zatrzymania lodu prądowego przez krawędź lodu typu jeziornego lub zwiększone opory jego przepływu tworzy się zator z zatrzymanego lodu prądowego. Uszkodzone ostrogi powodują rozdzielenie strumienia wody i lokalne wypłytenia dna co zwiększa zagrożenie utworzenia zatoru. Aby udroźnić koryto Odry w celu spływu odry konieczne jest użycie lodołamaczy. Budowle regulacyjne są istotne w ograniczaniu zagrożenia powodzią zatorową. Modernizacja budowli regulacyjnych zwiększy bezpieczeństwo powodziowe podczas występowania pokrywy lodowej i spływu lodu poprzez utrzymanie odpowiednich głębokości dla spływu lodu oraz dzięki umożliwieniu pracy lodołamaczy poprzez poprawę głębokości rzeki. Jednocześnie, jak wykazały badania modelowe, realizacja inwestycji nie wpłynie na przepustowość hydrauliczną koryta dla wód wielkich i nie zmieni zasięgu stref zagrożenia powodziowego w dolinie Odry (str. 11.13-11.19 raportu jednolitego, Załącznik 25, Załącznik 23 do raportu jednolitego *Raport podsumowujący uwarunkowania związane z prowadzeniem akcji lodołamania na Odrze granicznej*, Politechnika Gdańska, Gdańsk 2018 r.).

W celu rozpoznania sposobu przepływu lodu na Odrze granicznej (na przykładzie Słubic) wykonano eksperyment z wykorzystaniem numerycznego modelu matematycznego DynaRICE. Wyniki modelowania wskazują, że zatory lodowe mogą tworzyć się w bardzo krótkim czasie (od 12 do 18 godzin), a czoło zatoru lodowego po jednej dobie może osiągać znaczną grubość do 80 cm, a lód będzie zalegał na ponad 2 kilometrowym odcinku rzeki. Do likwidacji zatoru o takiej grubości konieczne będzie użycie lodołamaczy o dużej mocy, co jest

powiązane z wymiarami kadłuba (zanurzeniem, szerokością, kątem nachylenia kadłuba do linii wody) oraz grubością i wytrzymałością lodu. Lodołamacze o mniejszym zanurzeniu, do 1 m, mogą nie mieć wystarczającej mocy do likwidacji zatorów o takich parametrach. Ponadto przewiduje się, iż w przypadku dłuższego dopływu lodu lub niekorzystnych warunków meteorologicznych wielkość zatoru będzie znacznie większa niż pokazują wyniki symulacji (Załącznik 21 do raportu jednolitego: *Sprawdzenie możliwości pracy lodołamaczy liniowych w warunkach braku udroźniania koryta Odry środkowej i granicznej (Wariant 0)*, ekspertyza autorstwa dr hab. inż. T. Kolarskiego, Gdańsk 2017 r.).

Inwestor wybierając właściwe rozwiązanie udroźniania zatorów lodowych przanalizował także warunki lodowe na Łabie i Dunaju, gdzie pracują lodołamacze o zanurzeniu do 1 m, porównując je do warunków występujących na Odrze. Analiza wykazała, że zjawiska lodowe na Łabie i Odrze zdarzają się epizodycznie, a powstające zatory odznaczają się niewielkimi rozmiarami. Na Odrze akcje lodołamania prowadzone są w każdym sezonie, a zatory tworzą się praktycznie na całej długości Odry granicznej i Odry środkowej poniżej Brzegu Dolnego. Nieuzasadnione jest przenoszenie parametrów lodowych z rzek znajdujących się w innych strefach klimatycznych na rzeki w Polsce. Warunki lodowe na granicznym odcinku odry należy uznać za ciężkie z uwagi na częste tworzenie się zatorów lodowych w nieregularnym i krętym korycie o licznych pływaczach. Warto również wskazać na wiedzę i doświadczenie inwestora przy dotychczas prowadzonych akcjach lodołamania. Wynika z niego, że jednostki o małym zanurzeniu do 1 m nie sprawdzają się w warunkach występujących na Odrze i nie są wykorzystywane do pracy czołowej ani liniowej przy likwidacji zatorów lodowych i pełnią wyłącznie funkcje pomocnicze. Parametry lodołamaczy należy dostosować do warunków, w których będą pracować. Oznacza to, że jednostki pracujące na Odrze muszą posiadać dużą moc i zanurzenie 1,8 m lub więcej.

W dołączonej do raportu (Załącznik 22 do raportu jednolitego) *Ekspertyzie w sprawie wykorzystania pogłębiarek pływających typu AMPHIBEX do lodołamania na Odrze* opracowanej przez dr hab. inż. T. Kolarskiego, Gdańsk 2018, przeanalizowano możliwość zastosowania tych pogłębiarek przy usuwaniu lodu na Odrze. Sposób pracy pogłębiarki Amphibex polega na wciąganiu na lód ciężkiego pontonu, którego masa powoduje załamywanie się pod nim pokrywy lodowej. Zatory usuwa się poprzez odkruszanie fragmentów lodu przez koparkę zamontowaną na pogłębiarce, które następnie spływają z nurtem rzeki. Pogłębiarka przesuwa się po lodzie poprzez podciąganie pontonu na ramieniu koparki na pokrywę lodową. Urządzenia tego typu stosowane są na niewielkich i płytkich ciekach, gdzie nie można wprowadzić lodołamaczy. Ich wadą jest powolna praca, gdzie postęp pracy jest nie większy niż 0,5 km/godzinę. Użycie większej liczby pogłębiarek nie wpływa na zwiększenie tempa pracy, a jedynie umożliwia wykonanie szerszej rynny w pokrywie lodowej lub zatorze. Tempo pracy pogłębiarek jest niemal 20 razy wolniejsze od pracy lodołamaczy. Wadą jest również brak możliwości pracy liniowej przy udrażnianiu kanału spływowego dla skruszonego lodu. Zadania, które wykonują na Odrze lodołamacze

liniowe nie są zgodne z funkcjami pogłębiarek Amphibex. Ponadto urządzenia te nie są w stanie szybko poruszać się po rzece w celu monitorowania spływu lodu. Największą rzeką, na której skutecznie wykorzystuje się te pogłębiarki do kruszenia lodu, jest rzeka Red w Kanadzie, której przepływ średni w ujściu wynosi 244 m³/s, podczas gdy przepływ Odry przy ujściu jest znacznie większy i wynosi 535 m³/s. Ponadto na Odrze granicznej może wystąpić gwałtowne ruszenie wody uwięzionej w zatorze, co może wywoływać zwiększenie prędkości przepływu. W takich warunkach pogłębiarki Amphibex mogą ulec uszkodzeniu lub nawet zatopieniu pod wpływem naporu wody i lodu co stanowi realne zagrożenie dla zdrowia i życia ich operatorów. Jednostki tego typu mogą wspomagać pracę lodołamaczy, ale nie mogą ich zastąpić przy usuwaniu zatorów lodowych na Odrze. Powyższe wskazuje, że zarzuty odwołujących w zakresie nierzetelnej analizy zastosowania różnych typów pogłębiarek Amphibex jako alternatywy dla ochrony przed zatorami lodowymi i powodzią spowodowanymi zamarzaniem rzeki należy uznać za bezpodstawne.

Niezasadny jest również wniosek skarżących o przeprowadzenie na Odrze testów pracy pogłębiarek Amphibex. Mając na uwadze wykazane powyżej ograniczenia i wady stosowania tych urządzeń w warunkach panujących na Odrze, nieuzasadnione jest kosztowne sprowadzenie ich do Polski od producenta z Kanady, jeśli na podstawie dostępnej na ich temat wiedzy można jednoznacznie wywnioskować, że nie sprawdzą się w pracy w lokalnych warunkach.

Z dokumentacji sprawy wynika, że poza stosowaniem lodołamaczy oraz pogłębiarek typu Amphibex rozważono również inne czynne metody przeciwdziałania zatorom lodowym jak wykorzystaniu ładunków wybuchowych, poduszkiowców i lodołamaczy o mniejszym zanurzeniu. Przenalizowano również zastosowanie biernych metod, którymi są przegrody stałe i pływające. Wszystkie ze wskazanych metod okazały się nieskuteczne lub niemożliwe do zastosowania ze względu na charakter Odry (8.1-8.4 raportu jednolitego, Załącznik 20 do raportu jednolitego: *Ochrona przed powodzią zatorowymi na Dolnej Odrze i jeziorze Dąbie*, opinia autorstwa dr hab. inż. T. Kolarskiego, Gdańsk 2014 r.).

Wyniki przeprowadzonych w raporcie analiz wskazują jednoznacznie, że racjonalną metodą przeciwdziałania zatorom lodowym na Odrze granicznej jest wykorzystanie lodołamaczy o dużej mocy i uzyskanie średniej głębokości rzeki 1,8 m poprzez modernizację istniejącej już zabudowy regulacyjnej. Inne czynne metody usuwania zatorów lodowych są nieskuteczne lub niemożliwe do zastosowania ze względu na warunki występujące na Odrze. Tym samym, mając na uwadze przedstawione powyższej wyniki szczegółowych analiz, należy uznać zarzuty skarżących w zakresie braku uzasadnienia, że realizacja przedsięwzięcia będzie miała wpływ na poprawę ochrony przeciwpowodziowej oraz zasadności prowadzenia akcji lodołamania przy użyciu lodołamaczy za niezasadne.

W świetle powyższego również bezpodstawny jest zarzut niewykazania konieczności realizacji inwestycji z uwagi na nadrzędny interes publiczny oraz brak udowodnienia, że nie istnieje dla niej żadne inne rozwiązanie alternatywne.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy ooś raport powinien zawierać opis analizowanych wariantów przedsięwzięcia, w tym racjonalnego wariantu alternatywnego oraz wariantu najkorzystniejszego dla środowiska wraz z uzasadnieniem ich wyboru, a także określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów.

Jak wynika z dokumentacji sprawy wybór wariantu proponowanego przez wnioskodawcę oraz racjonalnego wariantu alternatywnego inwestor przeprowadził wielotorowo. Realizacja inwestycji ma na celu walkę ze zjawiskiem zatoru lodowego powodującą wystąpienie powodzi. Dokonując wyboru wariantów inwestycji rozważono także osiągnięcie celu przeciwpowodziowego bez konieczności osiągnięcia celu głębokościowego Odry, czyli bez użycia lodołamaczy. Przeanalizowano różne środki techniczne stosowane w walce z zatorami lodowymi, stosowanie innych rodzajów lodołamaczy (o mniejszym zanurzeniu), które obecnie nie są stosowane na Odrze, różne rozwiązania techniczne w zakresie konstrukcji budowli regulacyjnych w zakresie osiągnięcia celu głębokościowego wymaganego dla pracy lodołamaczy jak również przeanalizowano odmienne metody prowadzenia prac i zagospodarowania osadów. Powyższe zagadnienia zostały mówione we wcześniejsze części niniejszej decyzji. Analizy te wykazały, że najracjonalniejszym wariantem osiągnięcia zamierzonego celu jest wykorzystanie lodołamaczy i istniejącej zabudowy regulacyjnej, która jednak wymaga modernizacji, z uwagi na zły stan techniczny. Wykonano zatem analizę w zakresie parametrów geometrycznych budowli regulacyjnych, które umożliwią osiągnięcie założonego celu. W koncepcji BAW zidentyfikowano sześć wariantów, które przeanalizowano w zakresie parametrów budowli regulacyjnych i redukcji nakładu robót budowlanych oraz redukcji możliwych negatywnych oddziaływań, w szczególności na stany wody. Wybrany wariant, na który inwestor złożył rozpatrywany wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, na całym odcinku granicznym Odry osiąga założony cel regulacyjny 1,8 m, a na prostych odcinkach rzeki bardzo trudnych w kontekście hydraulicznym i nawigacyjnym uzyskuje się wyraźną stabilizację szlaku żeglownego.

Założenia racjonalnego wariantu alternatywnego również oparto na wytycznych koncepcji BAW, w związku z tym lokalizacja zabudowy regulacyjnej i jej parametry techniczne są takie same jak w wariacie proponowanym przez inwestora. Jednakże w wariacie alternatywnym projektuje się wykonanie nowej konstrukcji ostrogi, rezygnując z istniejących konstrukcji narzutowych i brukowanych na rzecz ciężkiej i trwałej konstrukcji. Ta technologia wiąże się z koniecznością praktycznie całkowitej rozbiórki istniejących obiektów regulacyjnych. Pomimo że, zakres robót oraz charakter oddziaływań w strefie lądowej w obu wariantach jest analogiczny, to skala oddziaływań jest znacząco większa. Wariant alternatywny odróżnia się od wariantu proponowanego przez inwestora większym zakresem robót w korycie rzeki i przestrzeniach międzyostrogowych. W stosunku do wariantu proponowanego przez Wnioskodawcę, racjonalny wariant alternatywny będzie wymagał dodatkowych działań powodujących oddziaływanie na środowisko, w szczególności, na

organizmy wodne: wykonania prac podczyszczających (bagrowanie) w pasie o szerokości 30 m wzdłuż boku ostrogi, całkowitej rozbiórki istniejących uszkodzonych ostróg, wprowadzenia palościanki (ścianki szczelnej, pali) i zwieńczenia konstrukcji żelbetowym lub stalowym oczepem (przed wykonaniem robót kafarowych należy wykonać podczyszczenie dna w linii bicia palościanki/ścianki/pali). W racjonalnym wariantcie alternatywnym okres remontu lub budowy jednej ostrogi będzie obejmował około 5-6 dni roboczych (maksymalnie do 8 dni), co znacząco wydłuży czas wykonywania prac w stosunku do wariantu proponowanego przez Inwestora, gdzie czas wykonania prac przy jednej ostrodze wynosi 1-2 dni roboczych.

Tym samym zarzut braku racjonalnego wariantu alternatywnego oraz braku różnic w oddziaływaniu pomiędzy rozpatrywanymi wariantami jak również braku rozważenia różnych rozwiązań alternatywnych realizacji inwestycji należy uznać za bezpodstawne.

Nie można także zgodzić się, że z zarzutem naruszenia art. 81 ust. 1 ustawy ooś, poprzez dopuszczenie do realizacji wariantu, który nie jest możliwy i zgodny z prawem. Wbrew twierdzeniom odwołujących, z przeprowadzonej oceny oddziaływania inwestycji na środowisko wynika, iż przy zastawaniu rozwiązań mające na celu zapobieganie, ograniczanie oraz minimalizację negatywnych oddziaływań na środowisko, wariant proponowany przez wnioskodawcę jest możliwy do realizacji co uzasadniono szczegółowo w niniejszej decyzji.

Chybione są również zarzuty braku rozważenia użycia *przystosowanych statków towarowych o zmniejszonym zamurzeniu ani przeniesienia transportu ładunków na koleje*. Celem inwestycji jest przeciwdziałanie powodziom wywoływanym przez zjawiska lodowe, a nie przystawanie Odry do żeglugi śródlądowej towarów. Zatem wykorzystanie różnych środków transportu towarowego nie może być alternatywą dla analizowanego przedsięwzięcia.

W złożonych odwołaniach skarżący podnoszą zarzut zwiększenia zagrożenia powodziowego w miejscowości Hohenwutzen spowodowany realizacją przedmiotowej inwestycji. Twierdzenie to nie znajduje potwierdzenia w aktach sprawy. Po ekstremalnej powodzi w 1997 r., podczas której rzeka przelewała się przez koronę wałów, Polska i Niemcy podjęli decyzję o przebudowie wałów do rzędnej odpowiadającej wodzie 200 letniej (ekstremalna wysokość wody o ryzyku wystąpienia raz na 200 lat). Przebudowane wówczas wały osiągnęły wysoką rzędną korony +9.00 m n.p.m. Kr. Taka wysokość wału daje znaczny zapas – 3 m, jaki woda powodziowa musiałaby pokonać, by przelać się przez koronę wału, który jest znacznie większy niż prognozowany 0,12 m poziom podniesienia zwierciadła wody. Ten zapas zapewnia bezwzględne bezpieczeństwo powodziowe obszarów chronionych wałami przeciwpowodziowymi.

Podsumowując całość poczynionych powyżej wywodów za nieuzasadnione należy także uznać zarzuty odwołujących w zakresie wpływu analizowanego przedsięwzięcia na zwiększenie ryzyka powodziowego.

Odwołujący podnoszą także zarzut pominięcia wpływu inwestycji na niemiecką stronę Odry oraz tamtejsze środowisko. Zarzut ten należy uznać częściowo za zasadny, jednakże uchybienie to zostało konwalidowane przez organ drugiej instancji co znalazło odzwierciedlenie w poszczególnych punktach niniejszej decyzji.

Odwołujący podnoszą także, wskazując jako przykład rzekę Łabę, że realizacja inwestycji bez zastosowania działań zaradczych wpłynie negatywnie na stabilizację i erozję koryta Odry, co doprowadzi do ograniczenia jej użytkowania jako drogi wodnej, ograniczenia ekologicznego znaczenia rzeki jako siedlisk gatunków flory i fauny, spowoduje zagrożenie dla obszarów chronionych oraz ograniczenie wykorzystywania gospodarczego rzeki. Żadne ze wskazanych twierdzeń nie znajdują potwierdzenia w aktach sprawy, w tym w specjalistycznych analizach przeprowadzonych na potrzeby przygotowania raportu (m.in. *Skuteczność planowanego polderu zalewowego Międzyodrze i koncepcji regulacji cieków na poprawę ochrony przeciwpowodziowej na dolnej Odrze*, Koreferat do raportu autorstwa dr hab. Artura Magnuszewskiego, prof. UW, przygotowany na zlecenie Deutscher Naturschutzring, Warszawa, 2018 r., stanowiący załącznik nr 25 do raportu jednolitego).

Celem przedsięwzięcia jest przywrócenie parametrów żeglowności Odry umożliwiające poruszanie się lodolamaczy, co pośrednio może przyczynić się do poprawy warunków dla żeglugi śródlądowej. Należy także wskazać, że nie wystąpi negatywny wpływ na stabilizację koryta Odry, gdyż założeniem projektu jest stopniowe jego pogłębienie w długofalowym i wieloletnim procesie.

We wcześniejszych częściach niniejszej decyzji szczegółowo omówiono zagrożenia związane z erozją rzeki, wpływem inwestycji na środowisko przyrodnicze i obszary chronione. Na podstawie analiz przeprowadzonych w raporcie zidentyfikowano negatywne oddziaływania inwestycji na poszczególne komponenty środowiska i zaproponowano adekwatne działania zaradcze, co znalazło odzwierciedlenie w nałożonych przez RDOŚ w Szczecinie i GDOŚ warunkach realizacji i użytkowania przedsięwzięcia.

Analizy nie wykazały także, że zrealizowanie inwestycji spowoduje ograniczenia gospodarczego wykorzystania Odry, takie jak zwiększenie kosztów pozyskania wody pitnej i użytkowej, ograniczenie wydajności istniejących ujęć wód i konieczność budowy nowych, ograniczenie wykorzystania turystycznego, ograniczenie wydajności rolnictwa i leśnictwa z powodu obniżenia poziomu wód gruntowych, gdyż jak mówiono wcześniej realizacja nie będzie miała wpływu na zasoby i poziom wód gruntowych. Nie przewiduje się także strat w rybołówstwie.

Odnosząc się do zarzutów wykonania wadliwego modelowania numerycznego należy wskazać, że analizowane przedsięwzięcie opiera się o umowę polsko-niemiecką oraz wykonaną w jej ramach koncepcję BAW zawierającą wytyczne jakimi powinien kierować się projektant sporządzający dokumentację techniczną. Autorami koncepcji był zespół specjalistów niemieckich i polskich. W ramach prac nad koncepcją wykonano jednowymiarowy model matematyczny (1D-MTR) całego odcinka Odry granicznej. Model

ten umożliwił przeanalizowanie wielu scenariuszy realizacji przedsięwzięcia i wybór wariantu optymalnego spełniającego założenia koncepcji. Jak wyjaśnił inwestor, wykonanie modelu dwuwymiarowego (2D-HN) dla tak długiego odcinka rzeki jest niewykonalne ze względów matematycznych i ilości danych jakie należy do niego wprowadzić. Wyjaśnienia wymaga, iż zarówno modele jednowymiarowe 1D i modele dwuwymiarowy 2D są modelami przestrzennymi i trójwymiarowymi, a oznaczenie 1D, 2D czy też 3D nie należy interpretować w powszechnie przyjętym znaczeniu, gdyż nie odnoszą się one do kolejnych wymiarów przestrzeni, a oznaczają parametry jakie są wprowadzane do modelu celem jego uszczegółowienia.

W porównaniu do modelu 1D, model 2D jest modelem bardzo skomplikowanym, o bardzo dużym stopniu złożoności i długim czasie obliczeniowym każdego wariantu, co wpływa na ograniczenia jego stosowania. Z tego względu w koncepcji BAW zidentyfikowano lokalizacje, gdzie układ hydrologiczny jest szczególnie skomplikowany, w których model jednowymiarowy może nie być narzędziem wystarczającym do uzyskania wiarygodnych wyników. Lokalizacje te to odcinek Węzeł Odra – Warta od km 610,100 do km 620,050 oraz odcinek Słubice od km 580,300 do km 586,700. Inwestor dla tych odcinków Odry wykonał model dwuwymiarowy, który oprócz szerokości koryta regulacyjnego założonego w modelu jednowymiarowym uwzględnił również parametry rumowiska dennego. Otrzymane wyniki oprócz spełnienia wymagań koncepcji BAW pokazały także tendencję zachowania się dna cieków po przeprowadzeniu prac.

Ponadto modelowanie deformacji dna i pola prędkości wokół projektowanych ostróg zostało wykonane z zastosowaniem modelu 2D (2D-MTR - dwuwymiarowego modelu numerycznego transportu rumowiska stałego), co umożliwiło określenie charakteru transportu osadów i przepływ w polach międzyostrogowych. Z uwagi na uregulowany charakter Odry wynik te można przyjąć jako reprezentatywne na inne odcinki, gdyż geometria trasy regulacyjnej nie ulega zmianie, nie zostaje zmodyfikowany układ koryta w planie ani rozstaw ostróg.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że uzyskane wyniki modelowania hydraulicznego umożliwiły przeprowadzenie analizy wpływu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym określenia jak wpłyną na środowisko wodne w zakresie zmiany stanów wód oraz dna. Natomiast odwołujący nie przedstawili przekonywujących argumentów i dowód podważających poprawność wykonanego modelowania. Ponadto strona niemiecka nie zaprezentowała odmiennych wyników modelowania, które przeczyłyby przyjętej przez stronę polską ocenie istotności oddziaływania.

GDOŚ zwraca także uwagę, iż RDOŚ w Szczecinie mając na uwadze rozbieżne stanowiska strony polskiej i strony niemieckiej w zakresie modelowania hydraulicznego, które pojawiło się na etapie konsultacji transgranicznych, nałożył na inwestora obowiązek przeprowadzenia monitoringu skuteczności zrealizowanych działań minimalizujących,

monitoringu długofalowych skutków hydraulicznego i morfologicznego oddziaływania oraz monitoringu długofalowych skutków oddziaływania na stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych (punkt B.III.2) oraz zobowiązał inwestora do przedstawienia stronie niemieckiej wyników modelowania 2D na wybranych odcinkach (punkt B.III.1 decyzji RDOŚ w Szczecinie z 18 marca 2020 r.).

Odnosząc się do kwestii sprzeciwu Ministerstwa Środowiska Brandenburgii realizacji inwestycji w projektowanym kształcie oraz zarzutu próby przeprowadzenia projektu użeglowienia Odry, który jest niezgodny z prawem unijnym, pod pretekstem ochrony przeciwpowodziowej, GDOŚ wyjaśnia, że w trakcie postępowania związanego z wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ nie ocenia zasadności realizacji inwestycji. Rolą organu rozstrzygającego w sprawie uwarunkowań środowiskowych jest ocena dopuszczalności objętej wnioskiem inwestycji pod względem wymagań i uwarunkowań środowiskowych. Organ ten określa warunki korzystania z zasobów środowiskowych dla inwestycji sprecyzowanej we wniosku, o której zakresie decyduje wnioskodawca. Poddaje on własnej ocenie z zakresu ochrony środowiska skonkretyzowaną we wniosku inwestycję, której dotyczy dołączona do wniosku dokumentacja, opierając się na wynikach raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko opracowanego dla inwestycji o określonych parametrach technicznych. Organ prowadzący postępowanie administracyjne zmierzające do wydania omawianej decyzji, nie jest uprawniony do dowolnego określania lokalizacji, kształtu i zakresu planowanej do realizacji inwestycji.

Tym samym niezasadny jest zarzut naruszenia umowy Polsko-Niemieckiej o drogach wodnych poprzez objęcie decyzją prac niewymienionych w tej umowie, gdyż GDOŚ jest związany żądaniem strony zawartym we wniesionym podaniu i nie jest uprawniony do ingerencji w jego zakres.

Odwołujący podnoszą także, powołując się na zapisy umowy Polsko-Niemieckiej o drogach wodnych, że powinna wystąpić korelacja terminowa pomiędzy postępowaniami administracyjnymi zmierzającymi do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach prowadzonymi przez organy administracji polskiej i niemieckiej dla modernizacji budowli regulacyjnych prowadzonych na obu brzegach Odry oraz uzyskiwaniem innych niezbędnych pozwoleń do ich realizacji, decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach wydane przez organy polskie i niemieckie powinny zawierać warunek zawieszający uzależniający ich wykonanie od uzyskania ostatecznej i prawomocnej decyzji w kraju sąsiednim a prace budowlane na obu brzegach powinny być prowadzone jednocześnie. Zarówno RDOŚ w Szczecinie jak i GDOŚ jako organy polskiej administracji rządowej oraz inne organy administracji państwowej wydające akty administracyjne są uprawnione do działania wyłącznie w granicach prawa obowiązującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach dotyczących terytorium państwa polskiego. Swoimi aktami administracyjnymi nie mogą ingerować w suwerenność innych państw, nie są również uzależnione od decyzji organów innych państw. Analogiczna sytuacja dotyczy organów administracyjnych Niemiec.

Tym samym zarzuty podnoszone przez odwołujących nie mogą mieć wpływu na przedmiotowe postępowanie prowadzone przez GDOŚ oraz warunki realizacji przedsięwzięcia nałożone niniejszą decyzją.

Przedstawione w niniejszej decyzji analizy wskazują, że rozpatrzono wnikliwie oddziaływanie analizowanego przedsięwzięcia zarówno na etapie jego realizacji jak i eksploatacji, w tym oddziaływania długofalowe. Analizy oparto o wyniki terenowej inwentaryzacji przyrodniczej, wyniki oceny terenowej stanu hydromorfologicznego Odry granicznej, wyniki modelowania hydraulicznego, modelowania akustycznego, analizy modelowe rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu oraz liczne ekspertyzy stanowiące załączniki do raportu. Na tej podstawie zaprojektowano adekwatne działania mające na celu unikanie, zapobieganie oraz ograniczanie zidentyfikowanego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Skarżący w uzupełnieniu odwołania przedstawili stanowisko komisarza Komisji Europejskiej z dnia 28 kwietnia 2022 r. wskazując jego wybrane fragmenty, dotyczące niewłaściwego stosowania ramowej dyrektywy wodnej oraz tłumaczenia dokumentacji sprawy, jako mające znaczenia dla rozstrzygnięcia analizowanej sprawy. Do kwestii tych odniesiono się w uzasadnieniu niniejszej decyzji. Natomiast GDOŚ wskazuje, że skarżący pominieli część odpowiedzi komisarza mającą bezpośredni związek z postępowaniem odwoławczym: *Niemniej jednak, ponieważ dyrektywa OOS przewiduje system administracyjnej i sądowej kontroli decyzji, działań lub zaniechań ze strony władz w trakcie procedury OOS, do właściwych organów na szczeblu krajowym należy sprawdzenie, czy przepisy te zostały prawidłowo zastosowane.* Realizacją tych wymogów jest przeprowadzone przez GDOŚ postępowanie odwoławcze w przedmiotowej sprawie.

Odnosząc się do zarzutu naruszenie zakazu dzielenia przedsięwzięć, gdyż analizowane przedsięwzięcie jest częścią większego zamierzenia inwestycyjnego obejmującego regulację całej Odry granicznej i środkowej, GDOŚ wskazuje, że jest on niezasadny. Analizowane przedsięwzięcie jest częścią Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły w ramach którego wyodrębniono kilka komponentów podzielonych dodatkowo na zadania, a wśród nich znajdują się projekty obejmujące modernizację i budowę budowli regulacyjnych na Odrze granicznej i Odrze środkowej. Wyodrębnione zadania są zależne od siebie funkcjonalnie, ale nie technologicznie. W związku z tym chociaż w ramach jednego projektu inwestycyjnego realizowanych będzie kilka przedsięwzięć, które są wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), możliwe jest wydanie odrębnych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla każdego z nich.

Rozważając możliwości łącznego traktowania ww. przedsięwzięć w odniesieniu do konieczności uzyskania dla nich jednej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy oos, pod pojęciem przedsięwzięcia rozumie się zamierzenie budowlane lub inną ingerencję w środowisko polegającą na

przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin; przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty. Jednak w przedstawionym powyżej przypadku nie może być mowy o powiązaniu technologicznym, gdyż nie mamy do czynienia z ciągiem technologicznym.

Przez sformułowanie *przedsięwzięcia powiązane technologicznie* należy rozumieć zespół urządzeń i/lub budowli bezpośrednio związanych technicznie, od punktu dostarczania surowców do miejsca odbioru produktów, zgodnie ze schematem technologicznym obejmującym wszystkie operacje i procesy potrzebne do ich wytworzenia. W przypadku prac prowadzonych na rzece nie można mówić o ciągu technologicznym, zatem nie ma podstaw do rozpatrywania zadań realizowanych w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły jako jednego przedsięwzięcia powiązanego technologicznie. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanych dla dróg. Sieć drogowa, obejmująca drogi różnej klasy, jest rozbudowywana odcinkowo, na przestrzeni dziesięcioleci, a decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach wydawane są dla poszczególnych odcinków, których realizacja następuje w danym okresie. Poszczególne odcinki dróg są oceniane pod względem ich wpływu na środowisko z uwzględnieniem aktualnie istniejących w miejscu realizacji i obszarze objętym oddziaływaniem uwarunkowań środowiskowych. Zastosowanie podejścia skarżących oznaczałoby, że jedną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, ze względu na okoliczność, że poszczególne drogi są ze sobą powiązane, należałoby objąć całą sieć drogową w regionie. W konsekwencji, aby realizacja całej sieci drogowej w regionie następowała z uwzględnieniem aktualnie istniejących w miejscu realizacji i obszarze objętym oddziaływaniem uwarunkowań środowiskowych oraz aby warunki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach były aktualne i zapewniały zminimalizowanie rozpoznanego na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wpływu inwestycji na poszczególne jego elementy, cała regionalna sieć drogowa musiałaby być budowana w tym samym czasie. Pomijając niebudzący wątpliwości fakt, że jest to technicznie niemożliwe, takie realizowanie inwestycji skutkowałoby paraliżem komunikacyjnym w całym regionie objętym tak rozległą inwestycją. Zwrócić w tym miejscu należy również uwagę na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 16 listopada 2015 r., sygn. akt: II OSK 909/15, w którym Sąd wskazał: *Dodatkowo należy uwzględnić, że w przypadku drogi dość trudno wyodrębnić jej zamkniętą całość, gdyż każda z dróg powiązana jest z istniejącą lub projektowaną siecią dróg i niejako ze swej istoty jest częścią pewnej całości składającej się na układ komunikacyjny. Budowa nowych dróg musi wpisywać się w układ dróg już istniejących lub projektowanych, stąd prezentowane przez skarżące Stowarzyszenie podejście, wykluczające co do zasady podział planowanej inwestycji drogowej na mniejsze jej etapy, nie jest zasadne.* Z kolei w wyroku z dnia 5 listopada 2010 r., sygn. akt: II OSK 1807/10, Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że: *Budowa poszczególnych odcinków autostrady nie*

jest powiązana technologicznie i każdy odcinek może funkcjonować niezależnie i samodzielnie stanowiąc odrębne przedsięwzięcie. Możliwość samodzielnego funkcjonowania każdego odcinka drogi w kontekście sieci dróg, nie pozwala mówić o połączeniu technologicznym, lecz o połączeniu poszczególnych odcinków w jednolitą sieć transportową definiowaną w kategoriach powiązań funkcjonalnych.

Warto podkreślić, że przywołane powyżej uregulowania prawne mają na celu uniemożliwienie dzielenia zamierzeń inwestycyjnych, które mogłyby doprowadzić do zmiany kwalifikacji przedsięwzięcia w świetle przepisów ww. rozporządzenia, w konsekwencji do uniknięcia wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a tym samym przeprowadzenia kwalifikacji do oceny oddziaływania na środowisko, czy też samej oceny lub do wypaczenia wyników przeprowadzonej oceny. Sytuacja taka w analizowanej sprawie nie ma miejsca.

W przypadku uzyskiwania oddzielnych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i prowadzenia odrębnych ocen oddziaływania na środowisko, ze względu na zależności poszczególnych zadań inwestycyjnych, szczególnie istotna jest analiza ich wspólnych oddziaływań.

Kwestia oddziaływań skumulowanych zadań realizowanych w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły została przeanalizowana w rozdziale nr 6 raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i omówione we wcześniejszej części przedmiotowej decyzji (punkt VIII uzasadnienia niniejszej decyzji).

Zadanie obejmujące modernizację budowli regulacyjnych na Odrze środkowej pod nazwą: 1B.1/1(a) Odbudowa zabudowy regulacyjnej rzeki Odry – przystosowanie do III klasy drogi wodnej, na odcinku od miejscowości Ścinawa do ujścia Nysy Łużyckiej – etap II uzyskały decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaną przez Burmistrza Czerwieńska z dnia 18 lipca 2011 r., znak: GGRiOŚ 7627-11/39/10/11, zmienioną decyzją Burmistrza Czerwieńska z dnia 9 sierpnia 2021., znak: GGRiOŚ.6220.5.2021.

Także dla innych zadań wchodzących w zakres Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły ich inwestor uzyskał stosowne decyzje, m.in.:

- zadanie pod nazwą: 1A.1 Chlewice-Porzecze. Wał cofkowy rzeki Odry przy rzece Myśli. Modernizacja polderu Marwickiego Etap I i II, uzyskało decyzję RDOŚ w Szczecinie z dnia 27 sierpnia 2013 r., znak: WOŚ_TŚ.4233.1.2013.DK.20, stwierdzającą brak obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
- zadanie pod nazwą: 1B.1/1(b) Przebudowa mostu drogowego w Krośnie Odrzańskim wraz z dojazdami uzyskało decyzję Burmistrza Miasta Krosna Odrzańskiego z dnia 3 marca 2020 r., znak: GN.6220.10.13.2019.MKu, stwierdzającą brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określającą warunki korzystania ze środowiska i wymagania dotyczące ochrony środowiska,
- zadanie pod nazwą: 1B.3/1 Budowa bazy postojowo – cumowniczej dla lodołamaczy uzyskało decyzję Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 29 grudnia 2017 r., znak:

WGKiOŚ-II.6220.1.22.2017.MP, stwierdzającą brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,

- zadanie pod nazwą: 1B.5/1 Przebudowa mostu w celu zapewnienia minimalnego prześwitu – most kolejowy w km 733,700 rz. Regalicy uzyskało decyzję RDOŚ w Szczecinie z dnia 10 stycznia 2020 r., znak: WONS-OŚ.420.20.2018.KK.30, o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia,
- zadanie pod nazwą: 1B.5/2 Przebudowa mostu w celu zapewnienia minimalnego prześwitu – most drogowy w km 2,450 rzeki Warty w Kostrzynie nad Odrą uzyskało decyzję Burmistrza Kostrzyn nad Odrą z dnia 14 lutego 2020 r., znak: GK.6220.9.2018.SSt, o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia,
- zadanie pod nazwą: 1B.6/1 Ochrona przeciwpowodziowa miasta Nowa Sól i obszarów poniżej miasta Krosno Odrzańskie. Część 1: Zadanie 1B.6/1 Nowa Sól – etap I i II uzyskało decyzję RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 31 stycznia 2013 r., znak: WOOŚ-II.4233.3.2012.AN, o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia oraz decyzję RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 lutego 2011 r., znak: WOOŚ-II.4233.2.2011.TK, o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia,
- zadanie pod nazwą: 1B.7 WZW Widawa – przebudowa systemów zabezpieczenia przed powodzią, gm. Czernica, Długołęka, Wisznia Mała i Wrocław uzyskało decyzję RDOŚ we Wrocławiu z dnia 29 grudnia 2017 r., znak: WOOŚ.4233.2.2017.ŁCK.27, o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia,
- zadanie pod nazwą: 1B.8 Zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno Odrzańskie uzyskało decyzję RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 lutego 2017 r., znak: WZŚ.4233.1.2016.AN, o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.

Zatem jak wynika z powyższego w żadnym z analizowanych przypadków inwestor nie uniknął przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły.

Mając na uwadze, że podjęte decyzją RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r. rozstrzygnięcie sprawy w części utrzymanej przez organ odwoławczy jest prawidłowe, nieznaczące braki w zakresie uzasadnienia tej decyzji przez organ pierwszej instancji nie stanowią naruszenia art. 107 § 3 *Kpa*, które uzasadniałoby uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia. Utrzymanie w mocy decyzji organu pierwszej instancji oznacza bowiem w szczególności utrzymanie w mocy jej podstawowego, koniecznego elementu, jakim jest rozstrzygnięcie; w rozstrzygnięciu decyzji zostaje wyrażona wola organu administracji załatwiającego sprawę. Zatem wadę braku pełnego uzasadnienia decyzji organu pierwszej instancji można konwalidować w postępowaniu odwoławczym, uzupełniając uzasadnienie w tym zakresie, bez potrzeby uchylania orzeczenia wyłącznie z powodu tej wady (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 2

grudnia 2010 r., sygn. akt II SA/Op 432/10), co zostało przez GDOŚ uczynione. Konieczność zreformowania pozostałej części decyzji organu pierwszej instancji została w pełni przez GDOŚ uzasadniona.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego postępowania w sprawie oceny oddziaływania skutków realizacji niektórych planów i programów na środowisko, czyli tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, projektu Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030, w pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że ocena strategiczna to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania skutków realizacji niektórych planów i programów na środowisko, stanowiące jeden z elementów postępowania prowadzącego do przyjęcia danego dokumentu strategicznego. Postępowanie to reguluje dział IV ustawy ooś. Natomiast planowane przedsięwzięcia, czyli m.in. analizowane zamierzenie inwestycyjne, podlegają ocenie oddziaływania na środowisko, które reguluje dział V ustawy ooś. Zakończeniem postępowania jest wydanie przez organ administracji decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego przedsięwzięcia, w której określone są m.in. istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia oraz warunki mające na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie i minimalizację przyrodniczą negatywnych oddziaływań konkretnego przedsięwzięcia na środowisko. Zatem wykonanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia nie jest uzależnione od przeprowadzenia oceny strategicznej dla Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030, gdyż szczegółowe warunki realizacji przedsięwzięcia polegającego na pracach modernizacyjnych na Odrze granicznej określa decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ustosunkowując się z kolei do zarzutu braku nałożenia obowiązku przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko należy wskazać, że jest on bezpodstawny. Odnosząc się do powyższego należy w pierwszej kolejności wyjaśnić specyfikę ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, dalej ponowna ooś. Jest to procedura administracyjna, którą przeprowadza się na potrzeby wydania decyzji innych niż decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, którą w niniejszym przypadku jest decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych. Obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny może zostać nałożony w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach gdy informacje dotyczące planowanego przedsięwzięcia (zwłaszcza rozwiązań projektowych), dostępne na etapie ustalania uwarunkowań środowiskowych, będą zbyt ogólne i nieprecyzyjne, albo w pełni nie pozwalają wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko oraz zaproponować ostateczną listę działań zapobiegawczych i łagodzących bądź też wymagają uszczegółowienia w ramach decyzji szczególnej. W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie zaistniała. Informacje o planowanym przedsięwzięciu przedstawione przez inwestora pozwoliły na zidentyfikowanie jego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie ludzi i dobra materialne oraz pozwoliły określić działania mających na celu unikanie, zapobieganie oraz ograniczanie negatywnych oddziaływań.

Ustosunkowując się ponadto do zarzutu rozpoczęcia prac budowlanych na podstawie nieostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach należy wyjaśnić, że decyzja ta poprzedza uzyskanie innych decyzji w procesie inwestycyjnym, nie posiada charakteru bezpośredniej wykonalności i samodzielnie nie stanowi podstawy do rozpoczęcia realizacji inwestycji. Określa ona jedynie zgodność zamierzenia inwestycyjnego z przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska. Na podstawie samej decyzji środowiskowej realizacja przedmiotowej inwestycji nie jest możliwa.

Odnosząc się natomiast do wniosku odwołujących o niezwłoczne wstrzymanie prac oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za nadzorowanie prawidłowego wykonywania zaskarżonej decyzji GDOŚ wyjaśnia, iż zgodnie z art. 136a ustawy o oś wojewódzki inspektor ochrony środowiska, jako organ powołany m.in. do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska, jest wyposażony zarówno w kompetencje kontrolne, jak i egzekucyjne, przestrzegania warunków, wymogów oraz obowiązków określonych w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach. Kontrola wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska jest przeprowadzana na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1070). Egzekucji administracyjnej podlegają obowiązki o charakterze niepieniężnym określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, które nie zostały uwzględnione w dalszych, wymaganych dla danego przedsięwzięcia decyzjach. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wymierzać, w drodze decyzji, administracyjne kary pieniężne za niedotrzymanie niektórych warunków decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach podczas realizacji, eksploatacji lub likwidacji danego przedsięwzięcia, zgodnie z art. 136a ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy o oś. GDOŚ nie posiada podstaw prawnych do nadzorowania prawidłowego wykonywania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, wyrażonej w art. 15 Kpa, a także przepisów art. 136 Kpa, GDOŚ nie podziela przedstawionej przez odwołujących argumentacji. Przedmiotem postępowania odwoławczego nie jest weryfikacja decyzji, a ponowne rozpoznanie sprawy administracyjnej. Niewątpliwie zakres rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej decyzją odwoławczą jest wyznaczany zakresem rozstrzygnięcia sprawy decyzją organu pierwszej instancji, a więc musi zachodzić tożsamość podmiotowa i przedmiotowa sprawy. Organ drugiej instancji jest obowiązany ocenić prawidłowość zaskarżonej decyzji nie tylko w granicach zarzutów przedstawionych w odwołaniu, lecz także pod kątem przepisów prawa materialnego i procesowego, które mają zastosowanie w sprawie rozstrzygniętej zaskarżoną decyzją. Ocena ta nie powinna być jedynie formalna w znaczeniu przyjętym dla kasacyjnego modelu orzekania, lecz powinna być poprzedzona, o ile jest to konieczne dla sprawdzenia zasadności i poprawności decyzji, przeprowadzeniem stosownego postępowania wyjaśniającego. Zatem na organie odwoławczym ciąży te same, co na organie pierwszej instancji, obowiązki w zakresie

wyczerpującego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy i zgromadzenia pełnego materiału dowodowego.

Norma zawarta w art. 136 § 1 Kpa uprawnia organ odwoławczy do przeprowadzenia na żądanie strony lub z urzędu dodatkowego postępowania w celu uzupełnienia dowodów i materiałów w sprawie, co miało miejsce w przedmiotowej sprawie. W toku prowadzonego postępowania odwoławczego GDOŚ, korzystając z uprawnień wynikających z art. 136 Kpa, wezwał wnioskodawcę, pismem z dnia 28 kwietnia 2021 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.24.2020.aka.35, do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. Uzupełnienie raportu przez inwestora (pisma z dnia 17 czerwca 2021 r. oraz z dnia 17 grudnia 2021 r.) mimo że objętościowo obszerne, w żaden sposób nie zmieniło zakresu przedmiotowego przedsięwzięcia, nie wiązało się ze zmianą lokalizacji inwestycji, zmianą parametrów technicznych i technologicznych, ani zmianą rodzaju zaproponowanych do podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko. Treść uzupełnienia uszczegółowiła informacje przedstawione wcześniej w raporcie, w celu doprecyzowania przez organ odwoławczy warunków określonych w decyzji organu pierwszej instancji. Tym samym nie można uznać, jak twierdzą odwołujący, że raport jednolity stanowi nowy raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Zakres postępowania wyjaśniającego podjętego przez organ drugiej instancji, jak również zakres zmian wprowadzonych w decyzji RDOŚ w Szczecinie, nie doprowadził do naruszenia zasady dwuinstancyjności postępowania wyrażonej w art. 15 Kpa. Zarzut ten nie zasługuje więc na uwzględnienie. Z tego też względu nie sposób zgodzić się ze skarżącymi, że konieczne było powtórzenie postępowania transgranicznego, jak również ponowne wystąpienie o opinie i uzgodnienia organów współdziałających.

Odnosząc się do wniosków stron i społeczeństwa o przekazanie przetłumaczonej na język niemiecki ujednoliconej wersji raportu o oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, GDOŚ wyjaśnia, iż obowiązek dotyczący zapewnienia dostępu do procedur odwoławczych w postępowaniu dotyczącym ocen oddziaływania na środowisko określa art. 9 ust. 2 konwencji z Aarhus i jednocześnie art. 11 dyrektywy 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.

Po pierwsze, powyższy obowiązek należy interpretować w świetle art. 3 ust. 9 konwencji z Aarhus, zgodnie z którym *[w] ramach odpowiednich postanowień niniejszej Konwencji społeczeństwu przysługuje dostęp do informacji, udział w podejmowaniu decyzji i dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, bez względu na obywatelstwo, przynależność państwową lub miejsce zamieszkania [...]*. Z powyższego wynika, że uprawnienia w zakresie dostępu do wymiaru sprawiedliwości wynikające z art. 9 ust. 2 konwencji z Aarhus i art. 11 dyrektywy 2011/92/UE przysługują nie tylko podmiotom prawa z państwa – Strony pochodzenia, ale także tym pochodzącym z państwa – Strony narazonej.

Po drugie, ww. przepisy nie mają skutku bezpośredniego, co oznacza, że szczegółowe zasady dotyczące dostępu do procedur odwoławczych określają przepisy krajowe, zgodnie z zasadą autonomii proceduralnej państw członkowskich. W konsekwencji podmioty pochodzące z państwa – Strony narażonej, w toku postępowania odwoławczego muszą spełnić wymagania określone w prawie państwa – Strony pochodzenia, w tym wymagania dotyczące legitymacji procesowej, a także wymagania formalne, takie jak te dotyczące właściwości organów i sądów, uiszczenia opłat, obowiązującego języka urzędowego, terminów, itd.

Natomiast zgodnie z art. 27 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) językiem urzędowym w Rzeczypospolitej Polskiej jest język polski. Podmioty wykonujące zadania publiczne na terytorium Polski mają obowiązek dokonywać czynności urzędowych w języku polskim. Organ administracji powinien prowadzić w tym języku czynności ustne i prowadzić dokumentację postępowania. Natomiast umowa Polsko-Niemiecka o ocenach oddziaływania na środowisko nie reguluje warunków prowadzenia postępowania odwoławczego, tylko zasady i tryb postępowania w sprawach transgranicznego oddziaływania na środowisko prowadzonego w ramach pierwszointancyjnego postępowania. W związku z tym wymóg tłumaczenia dokumentów na język strony narażonej określony w tej umowie nie przekłada się na postępowanie odwoławcze prowadzone przez GDOŚ. Tym samym korespondencję w przedmiotowej sprawie należy przedkładać i prowadzić w języku polskim, a GDOŚ w postępowaniu odwoławczym nie ma obowiązku dokonywania tłumaczenia dokumentacji sprawy na język strony narażonej. Tym samym niezasadny jest zarzut wykluczenia stron niemieckich z postępowania odwoławczego, z uwagi na brak udostępnienia przetłumaczonego raportu jednolitego, co uniemożliwiło im sporządzenie fachowych opinii obejmujących szczegółowe zagadnienia objęte tym dokumentem. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że wbrew przywołanym twierdzeniom, strony niemieckie przedłożyły w toku postępowania odwoławczego liczne opinie i ekspertyzy, które zostały także wskazane w niniejszej decyzji.

Pismem z dnia 18 czerwca 2019 r. inwestor wniósł o nadanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rygoru natychmiastowej wykonalności, z uwagi na uzasadniony interes społeczny i ważny interes strony. W pkt C decyzji z dnia 18 marca 2010 r. RDOŚ w Szczecinie nadał jej rygor natychmiastowej wykonalności. Zgodnie ze stanowiskiem skarżących nieuzasadnione było nadanie zaskarżonej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności w trybie art. 108 § 1 Kpa, ponieważ w przedmiotowej sprawie nie zaistniały ku temu stosowne przesłanki.

Zgodnie z art. 108 § 1 Kpa decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. *Nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji organu I instancji ma charakter czasowy i jest*

ściśle związane z decyzją nieostateczną, odnosi bowiem swój skutek wyłącznie do czasu rozpoznania - przez organ drugiej instancji - odwołania i zakończenia postępowania wydaniem decyzji ostatecznej (postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 8 stycznia 2021 r., sygn. akt: IV SA/Wa 552/20). W momencie wydania decyzji odwoławczej decyzja organu pierwszej instancji staje się wykonalna, a nadany rygor natychmiastowej wykonalności wygasa. Z powyższych względów GDOŚ nie orzekł w zakresie nadania decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2010 r. rygoru natychmiastowej wykonalności, bowiem kwestia ta stała się bezprzedmiotowa z dniem wydania niniejszej decyzji.

Odnosząc się zarzutu podającego w wątpliwość prawidłowość powołania przez GDOŚ Pani Aleksandry Stodulnej do pełnienia obowiązków RRDOŚ w Szczecinie, co ma w konsekwencji prowadzić do oceny, że Pani Aleksandra Stodulna nie była prawidłowo umocowana do wydania skarżonej decyzji, w pierwszej kolejności należy rozważyć, czy powyższe determinuje konieczność wyłączenia się GDOŚ i *kierowanego przez niego urzędu* od rozpoznania odwołania.

Art. 25 Kpa określa przesłanki wyłączenia organu od załatwienia sprawy. Stanowi je:

- 1) przedmiot sprawy, który dotyczy interesów majątkowych kierownika organu lub osób pozostających z tym kierownikiem w stosunkach określonych w art. 24 § 1 pkt 2 i 3 Kpa oraz
- 2) przedmiot sprawy, który dotyczy interesów majątkowych osoby zajmującej stanowisko kierownicze w organie bezpośrednio wyższego stopnia lub osób pozostających z nim w stosunkach określonych w art. 24 § 1 pkt 2 i 3 Kpa.

W omawianej sprawie, tj. wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, żadna z tych przesłanek nie zachodzi. GDOŚ nie wiążą bowiem relacje, o których mowa w ww. przepisach z wnioskodawcą (ewentualnie, lub, osobami pełniącymi funkcje kierownicze w podmiocie występującym jako wnioskodawca), jak również sprawa nie dotyczy interesów majątkowych osoby zajmującej stanowisko kierownicze w organie bezpośrednio wyższego stopnia. W procedurze wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, określonej w ustawie ooś, GDOŚ pełni funkcję organu wyższego stopnia w stosunku do regionalnych dyrektorów ochrony środowiska.

Z kolei Kpa nie przewiduje sugerowanego przez skarżącą *wyłączenia urzędu*. Urząd to jednostka organizacyjna mająca zapewnić obsługę organu administracji. Wyłączenie organu od załatwienia sprawy ma ten skutek, że sprawa zostaje przekazana z mocy prawa do załatwienia organowi wyższego stopnia (art. 26 § 2 Kpa), a w przypadku gdy wyłączanym organem jest minister, jakim w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 4 Kpa w związku z art. 126 ust. 1 ustawy ooś jest GDOŚ organ właściwy do załatwienia sprawy wyznaczany jest przez Prezesa Rady Ministrów (art. 26 § 2 Kpa ostatnie zdanie).

Przechodząc do przedstawionego przez skarżących zagadnienia prawidłowości powołania Pani Aleksandry Stodulnej na stanowisko p.o. RDOŚ w Szczecinie należy

wskazać, że GDOŚ nie jest właściwy do orzekania w tej kwestii w ramach rozpatrywanego odwołania. Rozstrzygnięcie tego zagadnienia przez organ odwoławczy stanowiłoby wyjście poza ramy sprawy administracyjnej zainicjowanej wnioskiem inwestora z dnia 14 listopada 2017 r. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, a ponadto stanowiłoby naruszenie przepisów o właściwości rzeczowej. GDOŚ nie jest właściwy do orzekania w sprawach prawidłowości powoływania do pełnienia obowiązków organu administracji.

Naczelny Sąd Administracyjny wskazuje, że *ze względu na potrzebę zapewnienia porządku prawnego w dziedzinie administrowania w doktrynie prawa administracyjnego przyjmuje się zasadę domniemania ważności aktu administracyjnego. Według tej zasady akt administracyjny nawet wadliwy, jest uznawany za obowiązujący, dopóki w odpowiednim trybie nie zostanie usunięty z porządku prawnego. Nawet, jeżeli jest dotknięty poważną wadą prawną, nikt nie może skutecznie powołać się na jego nieważność zanim ta nieważność nie zostanie formalnie stwierdzona* (wyrok NSA z dnia 21 czerwca 2007 r. II GSK 61/07).

GDOŚ stoi na stanowisku, że kwestionowanie prawidłowości powołania na stanowisko, o którym mowa w sprawie, doprowadziłoby do naruszenia ciągłości funkcjonowania organu państwowego - RDOŚ w Szczecinie, powołanego ustawowo do orzekania w sprawach z zakresu administracji publicznej. Naczelny Sąd Administracyjny zwracał uwagę, że podstawową kwestią z punktu widzenia interesów państwa jest nieprzerwane funkcjonowanie organów administracji publicznej, będące gwarantem stabilnego funkcjonowania państwa (tak NSA w wyroku z dnia 16 stycznia 2015 r., sygn. akt II OSK 1513/13). Co istotne NSA podkreśla, że powyższa ocena *nie wynika wprost z przepisów prawa, jednak z uwagi na charakter działalności organów administracji publicznej, która służy realizacji konstytucyjnych praw i obowiązków, w tym w ramach władztwa administracyjnego funkcji państwa, przy zastosowaniu wykładni celowościowej i systemowej niewątpliwie obowiązujące przepisy prawa muszą prowadzić do zapewnienia realizacji zadań jakie niesie ze sobą organizacja państwa (...).*

Ponadto należy zwrócić uwagę, że teza wyroku powołanego w odwołaniu (III SA/Kr 132/19): *Nie jest możliwe "powołanie do pełnienia obowiązków" przez organ administracji publicznej, jeżeli konkretny akt prawny nie przewiduje takiej możliwości. Powyższe wynika z zasady działania organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa, o czym stanowi art. 7 Konstytucji RP. Zasada legalizmu, o której mowa w powołanym przepisie, oznacza, że organ władzy publicznej nie może podejmować czynności (tu: uchwał), jeżeli nie ma do tego wyraźnej podstawy prawnej. Może też działać wyłącznie w granicach konkretnego przepisu,* została zaprezentowana w sprawie, w której przedmiotem skargi był akt powołania – „Uchwała Zarządu Powiatu P. z 13 lutego 2018 r.”. Ponadto w sprawie rozpoznanej przez WSA w Krakowie zaskarżona uchwała w sprawie powołania na stanowisko, o którym tam mowa, została powzięta na podstawie ogólnego przepisu z ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 528), podczas gdy podstawą do powołania

na to stanowisko był, jak wynika z przedstawionego w sprawie stanu faktycznego, przepis innego aktu prawnego - ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2190, ze zm.). W zakresie podniesionej przez skarżącą nieprawidłowości w zakresie powołania sytuacja jest odmienna. Pani Aleksandra Stodulna została powołana do pełnienia obowiązków na podstawie przepisu ustawy – art. 130 ust. 1 ustawy ooś, przez organ do tego uprawniony – GDOŚ i dlatego brak jest podstaw do przyjęcia podnoszonej przez skarżącą nieprawidłowości przy wydawaniu zaskarżonej decyzji.

GDOŚ uznaje za zasadny zarzut prowadzenia przez RDOŚ w Szczecinie postępowania z naruszeniem art. 7, art. 77 § 1, art. 80 oraz art. 107 § 3 Kpa, gdyż nie podjął on wszelkich czynności niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego sprawy oraz do wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego, w szczególności w zakresie oddziaływania na środowisko przyrodnicze i jednolite części wód. Zgodnie z zasadą wyrażoną w przywołanych przepisach Kpa, to na organie administracji publicznej ciąży obowiązek zgromadzenia w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego i dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, a następnie wszechstronnej oceny istotnych okoliczności sprawy. Naruszenie to nie miało jednak istotnego wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, a tym samym nie może stanowić podstawy do uchylecia zaskarżonej decyzji. Podkreślić w tym miejscu należy, że organ odwoławczy w pierwszej kolejności obowiązany jest do merytorycznego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2012 r., sygn. akt: II OSK 1198/13, oraz B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2021, str. 857), korzystając z uprawnień wynikających z przepisu art. 136 Kpa.

Mając na uwadze, wyrażoną w art. 15 Kpa, zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, którego istotą jest zapewnienie stronom prawa do dwukrotnego rozpatrzenia

i rozstrzygnięcia sprawy, GDOŚ w ramach postępowania odwoławczego dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego, w tym wniosku o wydanie decyzji, raportu wraz z uzupełnieniami, zaskarżonej decyzji, wniesionych odwołań oraz uwag wsnionych w trakcie udziału społeczeństwa. W toku postępowania odwoławczego GDOŚ rozpatrzył sprawę zarówno co do okoliczności faktycznych i prawnych, znajdując podstawy do uchylecia decyzji RDOŚ w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r. w części i w tym zakresie orzeczenia co do istoty sprawy lub umorzenia postępowania pierwszej instancji. Pozostała część decyzji jest w ocenie organu odwoławczego prawidłowa, co uzasadnia utrzymanie tej części decyzji w mocy.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

- niniejsza decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji. Na decyzję, zgodnie z art. 50 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329, ze zm.), dalej Ppsa, służy skarga wnoszona na piśmie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem GDOŚ, w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji;
- wnoszący skargę, zgodnie z art. 230 Ppsa w związku z § 2 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 535), obowiązany jest do uiszczenia wpisu od skargi w kwocie 200 zł. Wnoszący skargę, co wynika z art. 239 Ppsa, może być zwolniony z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych;
- wnoszącemu skargę, zgodnie z art. 243 Ppsa, może być przyznane, na jego wniosek, prawo pomocy. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych.

ANDRZEJ SZWEDA-LEWANDOWSKI
 Generalny Dyrektor
 Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
 / – podpisany cyfrowo/

Otrzymują:

1. Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie działające przez pełnomocnika – [REDACTED], [REDACTED]
2. Klub Przyrodników, ul. 1 maja 22, 66-200 Świebodzin
3. Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA działająca przez pełnomocnika – r.pr. [REDACTED], [REDACTED]
 [REDACTED] Kancelaria Radców Prawnych s.c. [REDACTED]
4. Stepnicka Organizacja Turystyczna Nie Tylko Dla Orłów – ePUAP
5. Deutsche Umwelthilfe e.V., [REDACTED]
6. Naturschutzbund Deutschland (NABU) e.V. działające przez pełnomocnika – r.pr. [REDACTED], [REDACTED]
 [REDACTED] Kancelaria Radców Prawnych s.c. [REDACTED]
7. Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Brandenburg e.V. działające przez pełnomocnika – r.pr. [REDACTED], [REDACTED] Kancelaria Radców Prawnych s.c. [REDACTED], [REDACTED]
8. Deutscher Naturschutzring Dachverband der deutschen Natur-, Tier- und Umweltschutzorganistat (DNR) e.V. działające przez pełnomocnika – r.pr. [REDACTED], [REDACTED] Kancelaria Radców Prawnych s.c. [REDACTED]
9. Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Klimaschutz des Landes Brandenburg działające przez pełnomocnika [REDACTED], [REDACTED] Rechts-und Steuerberatung, [REDACTED]
10. Strony postępowania na podstawie art. 49 § 1 Kpa w związku z art. 74 ust. 3 pkt 1 ustawy ooś oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1712)

Do wiadomości:

1. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin

2. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, ul. Jagiellończyka 13, 66-400 Gorzów Wielkopolski
3. Generaldirektion Wasserstraßen und Schifffahrt, Gerhart-Hauptmann-Straße 16, 39108 Magdeburg
4. Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und nukleare Sicherheit, Robert-Schuman-Platz 3, 53175 Bonn
5. Ministerstwo Infrastruktury, ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa
6. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gryfinie, ul. Flisacza 6, 74-100 Gryfino
7. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wielkopolskim, ul. Kosynierów Gdyńskich 27, 66-400 Gorzów Wielkopolski
8. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Słubicach, ul. Mickiewicza 6, 69-100 Słubice
9. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Myśliborzu, ul. Północna 15, 74-300 Myślibórz